

การถอดอัตลักษณ์ภูมิทัศน์วัฒนธรรมสู่การออกแบบชุดสีอัตลักษณ์ของจังหวัดนครราชสีมา

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต
สาขาวิชาศิลปะการออกแบบ แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญามหาบัณฑิต

มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2566

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร

การถอดอัตลักษณ์ภูมิทัศน์วัฒนธรรมสู่การออกแบบชุดสีอัตลักษณ์ของจังหวัดนครราชสีมา

โดย
นางสาวประภัสสร ชอบชื่น

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต
สาขาวิชาศิลปะการออกแบบ แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญาโท

มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2566

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร

THE IDENTITY EXTRACTION OF CULTURAL LANDSCAPE TO DESIGN THE
COLOR PALETTES OF NAKHON RATCHASIMA PROVINCE

By
MISS Prapatsorn CHOBCHUEN

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for Master of Fine Arts DESIGN ARTS
Silpakorn University
Academic Year 2023
Copyright of Silpakorn University

หัวข้อ	การถอดอัตลักษณ์ภูมิทัศน์วัฒนธรรมสู่การออกแบบชุดสีอัตลักษณ์ ของจังหวัดนครราชสีมา
โดย	นางสาวประภัสสร ชอบชื่น
สาขาวิชา	ศิลปะการออกแบบ แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญาโท
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	รองศาสตราจารย์ ดร. ประดิพัทธ์ เลิศรุจิดำรงกุล

คณะมัณฑนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต

.....	คณบดีคณะมัณฑนศิลป์
(อาจารย์ ดร. ธนาทร เจียรกุล)	
พิจารณาเห็นชอบโดย	
.....	ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ปรีชา ปั่นกล้า)	
.....	อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(รองศาสตราจารย์ ดร. ประดิพัทธ์ เลิศรุจิดำรงกุล)	
.....	ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อภิสักดิ์ สินธุภาค)	

640420013 : ศิลปะการออกแบบ แขนง ก แบบ ก 2 ระดับปริญญาโทบัณฑิต

คำสำคัญ : อัตลักษณ์, ภูมิทัศน์วัฒนธรรม

นางสาว ประภัสสร ขอบชื่น: การถอดอัตลักษณ์ภูมิทัศน์วัฒนธรรมสู่การออกแบบชุดสีอัตลักษณ์ของจังหวัดนครราชสีมา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก : รองศาสตราจารย์ ดร. ประดิพัทธ์ เลิศรุจิดำรงค์กุล

วิทยานิพนธ์นี้ว่าด้วยการศึกษาเพื่อถอดอัตลักษณ์ด้านสีจากภูมิทัศน์วัฒนธรรม มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม และวัฒนธรรมอาหารท้องถิ่น เพื่อนำมาซึ่งการออกแบบสารสนเทศชุดสีอัตลักษณ์สำหรับการนำไปต่อยอดในกระบวนการออกแบบเรขศิลป์และการสร้างสรรค์งานศิลปะเพื่อการยกระดับงานออกแบบและบริบทพื้นที่ควบคู่ไปกับการสร้างคุณค่าเชิงอัตลักษณ์ โดยมีจังหวัดนครราชสีมาซึ่งมีความหลากหลายทั้งในด้านภูมิศาสตร์ วิถีชีวิต และวัฒนธรรม รวมถึงทุนทางธรรมชาติที่มีบทบาทต่อทุนทางวัฒนธรรม เป็นกรณีศึกษา

ในกระบวนการศึกษาเริ่มต้นจากการรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิโดยการสืบค้นจากเอกสาร และรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิด้วยเครื่องมือแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลด้านอัตลักษณ์ของจังหวัดนครราชสีมา ได้แก่ ภูมิทัศน์วัฒนธรรม มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม วิถีชีวิต วัฒนธรรมอาหารท้องถิ่น และผลิตภัณฑ์สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ จากนั้นจึงนำมาวิเคราะห์ด้วยกระบวนการถอดอัตลักษณ์และการแทนค่าสีในระบบกราฟิก ให้ได้มาซึ่งเฉดสีของจังหวัดนครราชสีมาสำหรับนำไปใช้งานในกระบวนการออกแบบเรขศิลป์

ผลการศึกษาโดยรวมพบว่าจังหวัดนครราชสีมามีอัตลักษณ์ทางภูมิทัศน์วัฒนธรรมที่โดดเด่นในแง่ของการเป็นพื้นที่ประวัติศาสตร์และการดำรงชีวิต อีกทั้งทุนทางธรรมชาติยังมีบทบาทที่สำคัญต่อมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมและวิถีชีวิต โดยผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ผ่านการวิเคราะห์ทั้งหมดมาออกแบบเป็นชุดสีอัตลักษณ์จำนวน 3 ชุดโดยจำแนกตามหมวดหมู่อัตลักษณ์ ได้แก่ 1) หมวดภูมิทัศน์วัฒนธรรม ภายใต้ชื่อชุด ‘โคราช’ - Korat Colors 2) หมวดมรดกวัฒนธรรม ภายใต้ชื่อชุด ‘ดีเจิน’ - Deegend Colors และ 3) หมวดวัฒนธรรมอาหารท้องถิ่น ภายใต้ชื่อชุด ‘กินเข้า’ - Ginkhao Colors ซึ่งในแต่ละชุดมีการนำหลักการเลือกใช้สี Color Schemes มาเป็นเกณฑ์ในการออกแบบเพื่อที่จะสามารถนำไปต่อยอดใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพและตอบโจทย์ของหลักองค์ประกอบศิลป์ไม่ว่าจะเป็นปัจจัยด้านคุณภาพ จังหวะลีลา การเน้น เอกภาพ และความกลมกลืน

640420013 : Major DESIGN ARTS

Keyword : Identity, Cultural Landscape

MISS Prapatsorn CHOBCHUEN : THE IDENTITY EXTRACTION OF CULTURAL LANDSCAPE TO DESIGN THE COLOR PALETTES OF NAKHON RATCHASIMA PROVINCE

Thesis advisor : Pradiphat Lertrujidumrongkul

The thesis is concerned with the study of identity colors extraction from the cultural landscape, cultural heritage, and culture cuisine in order to the design of identity palettes for further use in a process of graphic design and creation beneficial to enhance the design and space context; along with creating an identity value for the areas. In this study, the researcher used Nakhon Ratchasima Province, which is diverse in terms of geography, way of life and culture, including natural capital that plays a role in cultural capital, as case study.

The study process begins with collection of secondary data by the documentary researching and collection of primary data using questionnaires and interviews to obtain information on the identity of Nakhon Ratchasima Province, including the cultural landscape cultural heritage, way of life, cultural cuisine, and geographical indications. Then analyzed by using the process of extraction and color valuation of graphics system to achieve the color shades of Nakhon Ratchasima Province for use in the graphic design process.

The overall results of the study found that Nakhon Ratchasima Province has an outstanding cultural landscape identity in terms of being a historical and living area. In addition, the natural capital plays an important role in cultural heritage and the way of life. The researcher took all the analyzed data to designed 3 palettes of identity colors classified by the identity categories: 1) Cultural landscape series under the name of *Korat Colors* 2) Cultural heritage series under the name of *Deegend Colors* and 3) Cultural cuisine series under the name of *Ginkhao Colors*. In each palette, the principle of choosing Color Schemes is used as a design criterion in order to be able to use it more efficiently and answer the principles of art elements: balance, rhythm, emphasis, unity, and harmony.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงอย่างสมบูรณ์ ด้วยความกรุณาของ รองศาสตราจารย์ ดร. ประดิพัทธ์ เลิศรุจิดำรงศกุล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก รองศาสตราจารย์ปรีชา ปั่นกล้า และ อาจารย์ ดร.เรืองลดดา ปุณยลิขิต ที่ได้กรุณาสละเวลาให้คำปรึกษา คำแนะนำ และกำลังใจ รวมถึงการแก้ไขข้อบกพร่อง ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบคุณผู้เข้าร่วมการวิจัยและผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่สละเวลาให้ข้อมูล ถ่ายทอดองค์ความรู้ และให้ข้อเสนอแนะที่มีประโยชน์ต่อการวิจัย จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

ขอขอบคุณครอบครัว คุณพ่อผู้ล่วงลับ ซึ่งเป็นต้นแบบในการใฝ่ศึกษาและการดำเนินชีวิตของ ลูก ขอขอบคุณคุณแม่ น้องชาย และพี่ในต์ซึ่งเป็นแรงผลักดันสำคัญที่คอยให้ความช่วยเหลือ คำแนะนำ และเป็นกำลังใจสนับสนุนด้วยดีตลอดมา

ขอขอบคุณเพื่อน ๆ สาขาศิลปการออกแบบทุกคน โดยเฉพาะพี่อาร์ต ปิ่นโต และเมย์ รวมถึงเพื่อน ๆ ของผู้วิจัยและผู้ที่อยู่เบื้องหลังอีกมากมายที่ไม่ได้กล่าวถึง ที่คอยให้ความช่วยเหลือ ให้การสนับสนุน และให้กำลังใจซึ่งกันและกันเสมอมา

ผู้วิจัยคาดหวังเป็นอย่างยิ่งว่าวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะเป็นประโยชน์สำหรับผู้สนใจศึกษา หรือผู้ที่เกี่ยวข้องในบริบททางการออกแบบได้นำไปพัฒนาและต่อยอดต่อไป

ประภัสสร ขอบชื่น

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญภาพ.....	ฐ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	2
สมมติฐานของการศึกษา.....	2
ขอบเขตของการศึกษา.....	3
ระยะเวลาดำเนินการ.....	4
วิธีการนำเสนอผลงาน.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
บทที่ 2.....	6
แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
ส่วนที่ 1.....	7
จังหวัดนครราชสีมา.....	7
ข้อมูลพื้นฐาน และข้อมูลทางภูมิศาสตร์.....	7
สัญลักษณ์ประจำจังหวัด.....	17

	19
	26
	30
	32
ส่วนที่ 2	36
แนวความคิดเกี่ยวกับสี	36
ความหมาย ทฤษฎี และจิตวิทยาของสี	36
การแทนค่าสีในระบบกราฟฟิก	40
หลักการเลือกใช้สีในงานออกแบบ	44
ส่วนที่ 3	47
แนวความคิดเกี่ยวกับอัตลักษณ์และการออกแบบ	47
แนวความคิดเกี่ยวกับอัตลักษณ์	47
แนวความคิดเกี่ยวกับศิลปะและการออกแบบ	50
แนวความคิดเกี่ยวกับศิลปะ	50
แนวความคิดเกี่ยวกับการออกแบบ	51
ประเภทการออกแบบที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย	52
บทที่ 3	55
วิธีดำเนินการวิจัย	55
กระบวนการศึกษาวิจัย	55
ขั้นตอนการวางแผน (Discover)	56
ขั้นตอนการกำหนดประเด็น (Define)	56
ขั้นตอนการพัฒนา (Develop)	60
ขั้นตอนการนำเสนอ (Deliver)	60
บทที่ 4	63

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	63
ชั้นที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	65
ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ	65
ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลสี่ด้วยกระบวนการแทนค่าสี่.....	73
ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิด้วยเครื่องมือประเภทแบบสอบถาม ...	75
การเชื่อมโยงผลการศึกษาวเคราะห์สู่กระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking)	82
การเชื่อมโยงผลการศึกษาวเคราะห์สู่แนวทางการออกแบบ	84
การสรุปแนวทางการออกแบบ	85
ชั้นที่ 2 ผลการออกแบบ	87
ส่วนที่ 1 การออกแบบข้อมูลสารสนเทศชุดสี่อัตลักษณ์.....	87
ส่วนที่ 2 การออกแบบเรขศิลป์และผลงานสร้างสรรค์.....	101
ชั้นที่ 3 ผลการประเมินผลการออกแบบ.....	114
บทที่ 5	117
สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	117
สรุปผลการวิจัย.....	117
การอภิปรายผล	119
ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	119
ภาคผนวก.....	121
ภาคผนวก ก	122
แบบสอบถาม แบบประเมิน และเอกสารที่เกี่ยวข้อง.....	122
ภาคผนวก ข	132
การเผยแพร่ผลงานและการสอบวิทยานิพนธ์	132
รายการอ้างอิง	136
ประวัติผู้เขียน.....	138

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1 ด้านภูมิทัศน์วัฒนธรรมของจังหวัดนครราชสีมา จำนวนทั้งหมด 100 คำตอบ จากผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 50 คน คนละ 2 คำตอบ	76
ตารางที่ 2 ด้านมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของจังหวัดนครราชสีมา จำนวนทั้งหมด 100 คำตอบ จากผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 50 คน คนละ 2 คำตอบ	77
ตารางที่ 3 ด้านผลิตภัณฑ์สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ของจังหวัดนครราชสีมา จำนวนทั้งหมด 100 คำตอบ จากผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 50 คน คนละ 2 คำตอบ	78
ตารางที่ 4 ด้านอาหารท้องถิ่นของจังหวัดนครราชสีมา จำนวนทั้งหมด 100 คำตอบ จากผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 50 คน คนละ 2 คำตอบ	79
ตารางที่ 5 ด้านสัญลักษณ์ของจังหวัดนครราชสีมา จำนวนทั้งหมด 50 คำตอบ จากผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 50 คน.....	79
ตารางที่ 6 ความคิดเห็นต่อความสำคัญของชุดสัญลักษณ์เพื่อการออกแบบ จำนวนทั้งหมด 50 คำตอบ จากผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 50 คน.....	81
ตารางที่ 7 การสรุปผลการประเมินการออกแบบชุดสัญลักษณ์	115
ตารางที่ 8 การสรุปผลการประเมินการออกแบบเรขศิลป์.....	115

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่	12
ภาพที่ 2 ตราสัญลักษณ์จังหวัดนครราชสีมา	18
ภาพที่ 3 ธงประจำกองลูกเสือมณฑลนครราชสีมา	19
ภาพที่ 4 อนุสาวรีย์ท้าวสุรนารี	21
ภาพที่ 5 อุทยานประวัติศาสตร์พิมาย	22
ภาพที่ 6 ประดู่ชุมพล	23
ภาพที่ 7 ภาพเขียนสีวัดเขาจันทร์งาม	24
ภาพที่ 8 พระนอนหินทราย วัดธรรมจักรเสมาราม อำเภอสูงเนิน	26
ภาพที่ 9 เพลงโคราช ณ ลานอนุสาวรีย์ท้าวสุรนารี	27
ภาพที่ 10 เรือโนโคราช-เฉลิมวัฒนา	28
ภาพที่ 11 เครื่องปั้นดินเผาด่านเกวียน	29
ภาพที่ 12 ข้าวแฉะ	32
ภาพที่ 13 วงล้อสี	37
ภาพที่ 14 ผังสีของมันเซลล์	39
ภาพที่ 15 ระบบสี RGB และ CMYK	41
ภาพที่ 16 รูปแบบสีสำหรับสายตาของมนุษย์ (HSB)	42
ภาพที่ 17 ระบบสีมาตรฐาน LAB	43
ภาพที่ 18 ระบบสี Pantone	44
ภาพที่ 19 Color Schemes	45
ภาพที่ 20 Color Theory	46
ภาพที่ 21 กระบวนการคิดเชิงออกแบบ	55

ภาพที่ 22	การลงพื้นที่สำรวจและการสัมภาษณ์ช่างฝีมือและผู้ประกอบการในพื้นที่.....	59
ภาพที่ 23	การลงพื้นที่เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างด้วยเครื่องมือแบบสอบถาม	59
ภาพที่ 24	แผนภาพสรุปกระบวนการดำเนินการวิจัย	62
ภาพที่ 25	แผงผังแสดงการวิเคราะห์อัตลักษณ์รวมของจังหวัดนครราชสีมา	66
ภาพที่ 26	แผงผังแสดงการวิเคราะห์อัตลักษณ์ของตราสัญลักษณ์	67
ภาพที่ 27	แผงผังแสดงการวิเคราะห์อัตลักษณ์ในงานออกแบบอัตลักษณ์องค์กรทั่วไป	68
ภาพที่ 28	การวิเคราะห์อัตลักษณ์จากภูมิทัศน์วัฒนธรรมของจังหวัดนครราชสีมา.....	70
ภาพที่ 29	การวิเคราะห์อัตลักษณ์จากมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของจังหวัดนครราชสีมา	71
ภาพที่ 30	การวิเคราะห์อัตลักษณ์จากวัฒนธรรมอาหารท้องถิ่นของจังหวัดนครราชสีมา	72
ภาพที่ 31	การวิเคราะห์ค่าสีจากอัตลักษณ์ภูมิทัศน์วัฒนธรรมของจังหวัดนครราชสีมา	73
ภาพที่ 32	การวิเคราะห์ค่าสีจากอัตลักษณ์มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของจังหวัดนครราชสีมา .	74
ภาพที่ 33	การวิเคราะห์ค่าสีจากอัตลักษณ์วัฒนธรรมอาหารท้องถิ่นของจังหวัดนครราชสีมา	75
ภาพที่ 34	แผนภาพสรุปกระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking – Double Diamond)..	83
ภาพที่ 35	แผนภาพสรุปการเชื่อมโยงสู่แนวทางการออกแบบ	84
ภาพที่ 36	แผนภาพสรุปแนวทางการออกแบบ Palette Book และ Palette Chart.....	86
ภาพที่ 37	แผนภาพสรุปแนวทางการออกแบบ Souvenir Palette Journal และ Palette Chart	86
ภาพที่ 38	แผนภาพสรุปการคัดเลือกสีสำหรับการออกแบบชุดสีอัตลักษณ์หมวดภูมิทัศน์วัฒนธรรม	89
ภาพที่ 39	การสรุปค่าสีของชุดสีอัตลักษณ์หมวดภูมิทัศน์วัฒนธรรม ชุด Korat Colors.....	91
ภาพที่ 40	คู่มือการจับคู่สีของชุดสีอัตลักษณ์หมวดภูมิทัศน์วัฒนธรรม ชุด Korat Colors	91
ภาพที่ 41	แผนภาพสรุปการคัดเลือกสีสำหรับการออกแบบชุดสีอัตลักษณ์หมวดมรดกวัฒนธรรม ...	93
ภาพที่ 42	การสรุปค่าสีของชุดสีอัตลักษณ์หมวดมรดกวัฒนธรรม ชุด Deegend Colors.....	95
ภาพที่ 43	คู่มือการจับคู่สีของชุดสีอัตลักษณ์หมวดมรดกวัฒนธรรม ชุด Deegend Colors	95
ภาพที่ 44	แผนภาพสรุปการคัดเลือกสีสำหรับการออกแบบ	96
ภาพที่ 45	การสรุปค่าสีของชุดสีอัตลักษณ์หมวดวัฒนธรรมอาหารท้องถิ่น ชุด Ginkhao Colors....	99

ภาพที่ 46 คู่มือการจับคู่สีของชุดสีอัตลักษณ์หมวดวัฒนธรรมอาหารท้องถิ่น ชุด Ginkhao Colors. 99	
ภาพที่ 47 ตารางสรุปค่าสีของชุดสีอัตลักษณ์ทั้ง 3 หมวด.....	100
ภาพที่ 48 หน้าปกหนังสือ Nakhon Ratchasima: The Palettes©.....	101
ภาพที่ 49 ภายในหนังสือ Nakhon Ratchasima: The Palettes©.....	102
ภาพที่ 50 หนังสือ Nakhon Ratchasima: The Palettes© และ Palette Chart	103
ภาพที่ 51 หน้าปกหนังสือ Nakhon Ratchasima: The Palettes©.....	104
ภาพที่ 52 ภายในหนังสือ Nakhon Ratchasima: The Palettes©.....	105
ภาพที่ 53 ภายในหนังสือ Nakhon Ratchasima: The Palettes©.....	106
ภาพที่ 54 ภายในหนังสือ Nakhon Ratchasima: The Palettes©.....	107
ภาพที่ 55 หนังสือ Nakhon Ratchasima: The Palettes©.....	108
ภาพที่ 56 Nakhon Ratchasima: The Palettes©.....	108
ภาพที่ 57 Palettes Website	109
ภาพที่ 58 ‘พญาเขาใหญ่’ (Phaya-Khaoyai) ในชุด ดงพญาเย็น.....	110
ภาพที่ 59 ‘สะเทิน’ (creature) ในชุด ดงพญาเย็น.....	111
ภาพที่ 60 ‘ป่า’ (Wildlife-Wildflower) ในชุด ดงพญาเย็น.....	112
ภาพที่ 61 Palettes Arts ชุด Silpa Bhirasri.....	113
ภาพที่ 62 การจัดแสดงผลงานในนิทรรศการ Thesis Exhibition CODA 2023	133
ภาพที่ 63 การจัดแสดงผลงานในนิทรรศการ Thesis Exhibition CODA 2023	134
ภาพที่ 64 การสอบวิทยานิพนธ์.....	135

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เมื่อศึกษาถึงนิเวศของสีและวิถีชีวิตของมนุษย์ จะเห็นได้ว่าสีนั้นมีความผูกพันกับมนุษย์มาอย่างยาวนานและมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์อย่างนับอนันต์ สีเป็นสิ่งที่เราพบเห็นได้ทั่วไปในสรรพสิ่ง ทั้งปรากฏการณ์ทางธรรมชาติและสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น แม้แต่ในเครื่องดื่มและอาหาร การกินก็ยังต้องเจือสีลงไปเพื่อช่วยให้สดใสน่ากินน่าดื่ม ด้วยเหตุนี้สีจึงเป็นสิ่งที่มียุทธศิลป์ต่อจิตใจมนุษย์เช่นเดียวกับอิทธิพลของเสียงดนตรี(รอดบุญ, 2524) ตั้งแต่อดีต มนุษย์มีการเรียนรู้ที่จะใช้สีจากธรรมชาติซึ่งได้มาจากดิน หิน แร่ธาตุ พืช และสัตว์ นำมาประกอบกิจกรรมการดำเนินชีวิตต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการย้อมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม การประกอบอาหาร การแต่งแต้มผลิตภัณฑ์และเครื่องมือเครื่องใช้ ไปจนถึงการสื่อสารเรื่องราวผ่านการเขียนสีบนผนังถ้ำซึ่งเป็นต้นกำเนิดของงานศิลปะหลากหลายแขนง(ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคที่หก, 2554) มนุษย์สืบทอดพฤติกรรมการใช้ประโยชน์จากสีเหล่านี้มาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวได้แปรเปลี่ยนเป็นวัฒนธรรม วิถีชีวิต และภูมิปัญญา ก่อเกิดเป็นความแตกต่างหรือที่เรียกว่า ‘อัตลักษณ์’ ของแต่ละท้องถิ่น ดังจะเห็นได้ว่าผลิตภัณฑ์ สิ่งทอ อาหาร หรืองานศิลปะ ก็จะมีสีที่แตกต่างกันออกไปตามวัฒนธรรมในแต่ละพื้นที่

ด้วยความก้าวหน้าในปัจจุบัน อัตลักษณ์ท้องถิ่นที่สืบทอดกันมาต้องเผชิญกับโลกาภิวัตน์ที่มาพร้อมกับการพัฒนาอย่างก้าวกระโดดของเทคโนโลยี ประกอบกับคนรุ่นหลังมีการเข้าถึงแนวคิดและโลกทัศน์ที่เป็นสากลมากขึ้น กล่าวคือ ความเป็นปัจเจกและพลเมืองโลกมากขึ้น ส่งผลให้การแสดงออกทางวัฒนธรรมดั้งเดิมนั้นน้อยลง กิจกรรมต่างๆที่เคยเป็นเครื่องแสดงออกถึงอัตลักษณ์และวัฒนธรรมก็ถูกยกเลิก พัฒนา หรือเปลี่ยนแปลงไปในทางที่เป็นสากล ส่งผลให้ภูมิปัญญาและอัตลักษณ์ท้องถิ่นมีความเสี่ยงที่จะสูญหาย จากรายงานข้อมูลของสำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (CEA) อุตสาหกรรมสร้างสรรค์สามารถสร้างรายได้คิดเป็น 10% ให้กับ GDP ไทย อันดับหนึ่งมาจากการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ซึ่งมีสัดส่วนสูงถึง 28.04% หรือมูลค่ารวม 409 พันล้านบาท รองลงมาคืออุตสาหกรรมอาหารไทย มีสัดส่วน 18.29% หรือมูลค่ารวม 267 พันล้านบาท และยังมีกลุ่มคนที่ใช้อัตลักษณ์ท้องถิ่นประกอบอาชีพเป็นจำนวนมากว่าครึ่งของแรงงานในอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ จากข้อมูลข้างต้น แม้จะแสดงให้เห็นว่าอัตลักษณ์ท้องถิ่นมีตลาดและความต้องการมาก แต่ในความเป็นจริง อัตลักษณ์ท้องถิ่นก็มีความเสี่ยงที่จะสูญหายไปอยู่ดี ซึ่งส่วนหนึ่งมาจากการไม่สานต่อของคนรุ่นหลัง

เนื่องจากรายได้ที่ไม่ยั่งยืน ทั้งนี้ภาพรวมเป็นผลสืบเนื่องมาจากผลิตภัณฑ์อัตลักษณ์ท้องถิ่นนั้นเริ่มไม่เหมาะสมกับวิถีชีวิตของคนรุ่นใหม่ที่มีการเปลี่ยนแปลงไปในทางสากล (Changemakers, 2565) ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นแนวทางที่จะคงไว้ซึ่งอัตลักษณ์ท้องถิ่นโดยการผนวกความเป็นอัตลักษณ์เข้ากับงานออกแบบระบบกราฟิกที่มีความทันสมัย โดยเริ่มต้นจากการศึกษาอัตลักษณ์อันเกิดจากความแตกต่างของภูมิทัศน์วัฒนธรรม

ด้วยเหตุและปัจจัยที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นแนวทางและโอกาสในการที่จะนำเจดีย์ที่ได้จากการลงพื้นที่ศึกษาภูมิทัศน์วัฒนธรรม มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม รวมถึงวิถีชีวิตท้องถิ่นมาผ่านกระบวนการวิเคราะห์เพื่อให้ได้เป็นชุดสีอัตลักษณ์สำหรับการต่อยอดในกระบวนการออกแบบเรขศิลป์ที่มีความทันสมัยและยกระดับ แต่ในขณะเดียวกันก็ยังคงไว้ซึ่งการสะท้อนอัตลักษณ์พื้นที่ วิถีชีวิต และวัฒนธรรมอย่างแท้จริง ซึ่งจะนำไปสู่การสร้างคุณค่าเชิงอัตลักษณ์ให้กับพื้นที่ โดยในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกจังหวัดนครราชสีมาซึ่งมีความหลากหลายทั้งในด้านภูมิศาสตร์ วิถีชีวิต และวัฒนธรรม รวมถึงทุนทางธรรมชาติที่มีบทบาทต่อทุนทางวัฒนธรรม ผู้วิจัยเชื่ออย่างยิ่งว่ากระบวนการศึกษาและการออกแบบสารสนเทศชุดสีอัตลักษณ์ในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ทั้งต่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมศิลปปะการออกแบบ ทั้งยังเป็นแนวทางในการต่อยอดไปสู่การสร้างสรรค์ในอีกหลายๆพื้นที่

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษานิเวศของภูมิทัศน์วัฒนธรรม ภูมิปัญญา และวิถีชีวิตของจังหวัดนครราชสีมา
2. เพื่อวิเคราะห์ด้วยกระบวนการถอดอัตลักษณ์และการแทนค่าสีให้ได้มาซึ่งเจดีย์ของจังหวัดนครราชสีมา
3. เพื่อออกแบบสารสนเทศชุดสีอัตลักษณ์ของจังหวัดนครราชสีมา

สมมติฐานของการศึกษา

การได้มาซึ่งสารสนเทศชุดสีอัตลักษณ์ของจังหวัดนครราชสีมาโดยกระบวนการถอดอัตลักษณ์ทางภูมิทัศน์วัฒนธรรม สู่การนำไปต่อยอดในกระบวนการออกแบบเรขศิลป์และการสร้างสรรค์งานศิลปะเพื่อการยกระดับงานออกแบบและบริบทพื้นที่ ควบคู่ไปกับการสร้างคุณค่าเชิงอัตลักษณ์ ทั้งนี้เพื่อนำไปสู่การส่งเสริมการท่องเที่ยวและเศรษฐกิจในด้านต่าง ๆ ให้กับจังหวัดนครราชสีมา

ขอบเขตของการศึกษา

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

1.1. ศึกษาวิเคราะห์ของภูมิทัศน์วัฒนธรรม ภูมิปัญญา และวิถีชีวิตในจังหวัดนครราชสีมา

- 1.1.1. ข้อมูลพื้นฐาน และ ภูมิศาสตร์
- 1.1.2. สัญลักษณ์ประจำจังหวัด
- 1.1.3. ภูมิทัศน์วัฒนธรรม
- 1.1.4. มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม
- 1.1.5. วัฒนธรรมอาหารท้องถิ่น
- 1.1.6. สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI)

1.2. ศึกษาแนวความคิดเกี่ยวกับสี

- 1.2.1. ความหมาย ทฤษฎี และจิตวิทยาของสี
- 1.2.2. การแทนค่าสีในระบบกราฟิก
- 1.2.3. การเลือกใช้สีสำหรับงานออกแบบ

1.3. ศึกษาแนวความคิดเกี่ยวกับอัตลักษณ์และการออกแบบ

- 1.3.1. แนวความคิดเกี่ยวกับอัตลักษณ์
- 1.3.2. แนวความคิดเกี่ยวกับศิลปะและการออกแบบ

2. ขอบเขตด้านพื้นที่

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาด้านอัตลักษณ์ของจังหวัดนครราชสีมาเป็นสำคัญ โดยขอบเขตพื้นที่ศึกษาจะมุ่งเน้นไปยังพื้นที่ภูมิทัศน์วัฒนธรรมสำคัญอันเป็นแหล่งของอัตลักษณ์ วิถีชีวิต วัฒนธรรม รวมถึงมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมภายในจังหวัด ซึ่งครอบคลุมพื้นที่ 9 อำเภอ ได้แก่ อำเภอปากช่อง อำเภอสีคิ้ว อำเภอเมืองนครราชสีมา อำเภอสูงเนิน อำเภอโชคชัย อำเภอเฉลิมพระเกียรติ อำเภอปักธงชัย อำเภอพิมาย และอำเภอบัวลาย

3. ขอบเขตด้านประชากร

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาด้านอัตลักษณ์ของจังหวัดนครราชสีมาเป็นสำคัญ โดยขอบเขตประชากรในการสัมภาษณ์และการสอบถามจะมุ่งเน้นไปยังกลุ่มคนที่มีระดับความผูกพันกับจังหวัดนครราชสีมาเป็นหลัก

- 3.1. กลุ่มตัวอย่างในการสัมภาษณ์(interview) และการสังเกตการณ์อย่างใกล้ชิด (Participant Observation) จำนวน 5 – 7 คน โดยมีเกณฑ์ดังต่อไปนี้

- 3.1.1. ผู้ที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นผู้ที่มีความรู้ทางด้านประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม สถาปัตยกรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่นของจังหวัดนครราชสีมา
- 3.1.2. เป็นกลุ่มช่างฝีมือ และประชาชนชาวบ้านเกี่ยวกับมรดกภูมิปัญญาทาง วัฒนธรรมของจังหวัดนครราชสีมา
- 3.1.3. ผู้ประกอบการท้องถิ่นที่มีความเกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์ประเภท OTOP และสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) ของจังหวัดนครราชสีมา
- 3.2. กลุ่มตัวอย่างสำหรับเครื่องมือการวิจัยประเภทแบบสอบถาม (Questionnaire) จำนวน 50 คน โดยมีเกณฑ์ดังต่อไปนี้
 - 3.2.1. เป็นผู้มีภูมิลำเนาหรือเกิดที่จังหวัดนครราชสีมา ทุกเพศ ช่วงอายุ 18-65 ปี
 - 3.2.2. เป็นผู้ที่ทำงานหรืออาศัยอยู่ที่จังหวัดนครราชสีมา ทุกเพศ ช่วงอายุ 18-65 ปี

ระยะเวลาดำเนินการ

ในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ใช้เวลาดำเนินการประมาณ 1 ปี โดยเริ่มศึกษาครั้งแรกตั้งแต่ เดือนธันวาคม 2565 และนำเสนอวิทยานิพนธ์ภายในเดือนพฤศจิกายน 2566

วิธีการนำเสนอผลงาน

1. ผลงานสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทหนังสือชุดสื่ออัตลักษณ์ *Nakhon Ratchasima: The Palettes©* และสื่อสิ่งพิมพ์ข้างเคียงภายในชุด ได้แก่ Palettes Chart
2. ผลงานสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทบันทึกที่ระลึก *Nakhon Ratchasima: The Palettes©* และสื่อสิ่งพิมพ์ข้างเคียงภายในชุด ได้แก่ Palettes Chart ซึ่งออกแบบภายใต้แนวความคิดการอนุรักษ์ผืนป่าดงพญาเย็น-เขาใหญ่ (Dongphayayen-Khaoyai Wildlife Conservation)
3. ผลงานศิลปะ Digital Painting ชุดดงพญาเย็น (Dongphayayen) ซึ่งสร้างสรรค์ด้วยชุดสื่ออัตลักษณ์ที่ได้จากกระบวนการวิจัย ภายใต้แนวความคิดการอนุรักษ์ผืนป่าดงพญาเย็น-เขาใหญ่ จำนวน 3 ผลงาน
4. ผลงานสร้างสรรค์ Palettes Arts ชุด Silpa Bhirasri ซึ่งสร้างสรรค์ด้วยชุดสื่ออัตลักษณ์ที่ได้จากกระบวนการวิจัยภายใต้แนวความคิดความเป็นศิลปากร จำนวน 1 ผลงาน

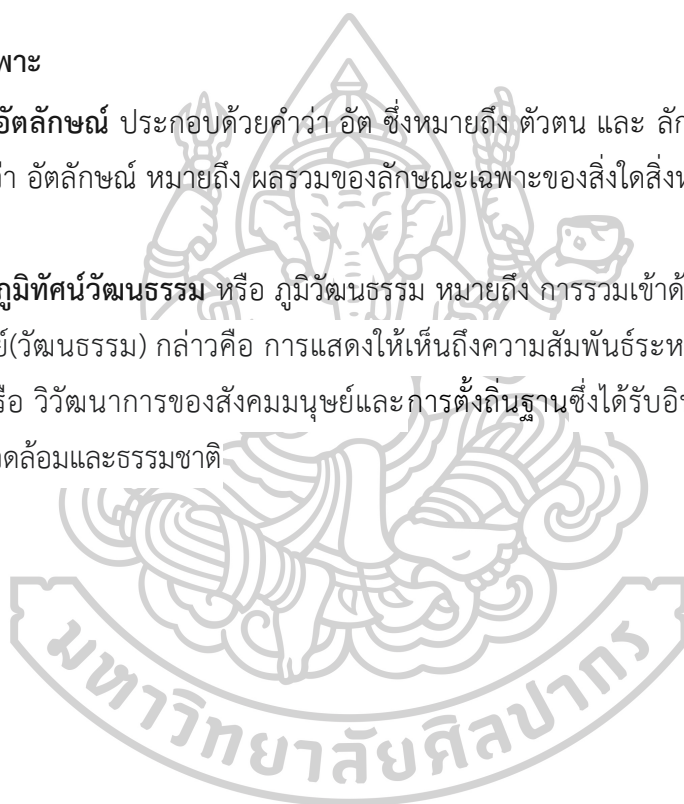
ผลงานในข้อ 1-4 จะถูกนำเสนอในรูปแบบนิทรรศการภายใต้ชื่อโครงการ The Palettes© by PRAPATS© ในนิทรรศการ Thesis Exhibition CODA 2023

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. การศึกษาอัตลักษณ์ภายในจังหวัดนครราชสีมา นำมาซึ่งฐานองค์ความรู้ในการศึกษาวิจัย ทั้งสำหรับตัวผู้วิจัยเองและสำหรับผู้อื่นที่สนใจต้องการศึกษาต่อในอนาคต
2. ผลงานสารสนเทศชุดสื่ออัตลักษณ์ของจังหวัดนครราชสีมา สามารถต่อยอดในกระบวนการออกแบบเรขศิลป์และการสร้างสรรค์งานศิลปะอื่น ๆ ซึ่งนำไปสู่การสร้างคุณค่าเชิงอัตลักษณ์ให้กับจังหวัดนครราชสีมา

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **อัตลักษณ์** ประกอบด้วยคำว่า อัต ซึ่งหมายถึง ตัวตน และ ลักษณ์ ซึ่งหมายถึง สมบัติเฉพาะตัว คำว่า อัตลักษณ์ หมายถึง ผลรวมของลักษณะเฉพาะของสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งทำให้สิ่งนั้นเป็นที่รู้จักหรือจำได้
2. **ภูมิทัศน์วัฒนธรรม** หรือ ภูมิวัฒนธรรม หมายถึง การรวมเข้าด้วยกันของธรรมชาติและงานของมนุษย์(วัฒนธรรม) กล่าวคือ การแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมและวัฒนธรรม หรือ วิวัฒนาการของสังคมมนุษย์และการตั้งถิ่นฐานซึ่งได้รับอิทธิพลจากข้อจำกัดหรือโอกาสในสิ่งแวดล้อมและธรรมชาติ

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง “การถอดอัตลักษณ์ภูมิทัศน์วัฒนธรรม สู่ออกแบบชุดสีอัตลักษณ์ของจังหวัดนครราชสีมา” ผู้วิจัยได้ค้นคว้าข้อมูล แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้ในการศึกษาและวิเคราะห์ โดยแบ่งข้อมูลเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 จังหวัดนครราชสีมา

1. ข้อมูลพื้นฐาน และข้อมูลทางภูมิศาสตร์
2. สัญลักษณ์ประจำจังหวัด
3. ภูมิทัศน์วัฒนธรรม
4. มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม
5. วัฒนธรรมอาหารท้องถิ่น
6. สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์

ส่วนที่ 2 แนวความคิดเกี่ยวกับสี

1. ความหมาย ทฤษฎี และจิตวิทยาของสี
2. การแทนค่าสีในระบบกราฟฟิก
3. การเลือกใช้สีสำหรับงานออกแบบ

ส่วนที่ 3 แนวความคิดเกี่ยวกับอัตลักษณ์และการออกแบบ

1. แนวความคิดเกี่ยวกับอัตลักษณ์
2. แนวความคิดเกี่ยวกับศิลปะและการออกแบบ

ส่วนที่ 1

จังหวัดนครราชสีมา

ข้อมูลพื้นฐาน และข้อมูลทางภูมิศาสตร์

จังหวัดนครราชสีมา หรือ โคราช เป็นจังหวัดหนึ่งในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีพื้นที่มากเป็นอันดับหนึ่งของประเทศและมีประชากรมากเป็นอันดับ 2 ของประเทศ โดยมีการแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 32 อำเภอ 289 ตำบล 3,743 หมู่บ้าน รวมพื้นที่ทั้งหมด 20,494 ตารางกิโลเมตร

ลำดับ	อำเภอ	เนื้อที่ (ตารางกิโลเมตร)	ระยะห่างจากตัวจังหวัด (กิโลเมตร)
1	อำเภอเมืองนครราชสีมา	755.596	0
2	อำเภอลำทะเมนชัย	203.605	22
3	อำเภอโนนไทย	541.994	28
4	อำเภอโชคชัย	503.917	30
5	อำเภอเฉลิมพระเกียรติ	254.903	30
6	อำเภอโนนแดง	193.407	30
7	อำเภอปักธงชัย	1374.321	34
8	อำเภอสูงเนิน	782.853	36
9	อำเภอโนนสูง	676.981	37
10	อำเภอจักราช	501.672	40
11	อำเภอสีคิ้ว	1247.068	45
12	อำเภอลำทะเมนชัย	297.769	50
13	อำเภอพระทองคำ	359.522	51
14	อำเภอหนองบุญมาก	590.448	52
15	อำเภอครบุรี	1816.851	58
16	อำเภอพิมาย	896.871	60
17	อำเภอห้วยแถลง	495.175	65
18	อำเภอวังน้ำเขียว	1129.996	70
19	อำเภอคง	454.737	79
20	อำเภอด่านขุนทด	1428.143	84

21	อำเภอปากช่อง	1825.168	85
22	อำเภอบ้านเหลื่อม	218.875	85
23	อำเภอเสิงสาง	1200.239	88
24	อำเภอเทพารักษ์	357.465	90
25	อำเภอประทาย	600.648	97
26	อำเภอชุมพวง	540.567	98
27	อำเภอบัวใหญ่	305.028	101
28	อำเภอเมืองยาง	255.522	110
29	อำเภอแก้งสนามนาง	107.258	130
30	อำเภอบัวลาย	106.893	145
31	อำเภอสีดา	106.825	147
32	อำเภอลำทะเมนชัย	308.457	163

ประวัติความเป็นมา

ในสมัยกรุงศรีอยุธยา จังหวัดนครราชสีมาเดิมมีชื่อว่า เมืองโคราฆะ ตั้งอยู่ริมแม่น้ำลำตะคอง ในตำบลโคราฆ อำเภอสว่างเมืองในปัจจุบัน โดยอยู่ติดกับเมืองเสมา เมืองโคราฆะมีความสำคัญในฐานะเป็นฐานการปกครองของอยุธยาในลุ่มแม่น้ำมูลตอนบน และเป็นรอยต่อของอาณาเขตอยุธยา กับ อาณาจักรล้านช้างและเขมรป่าดง ถึงสมัยอยุธยาตอนปลาย สมเด็จพระนารายณ์มหาราชทรงเห็นว่า เมืองโคราฆะมีความสำคัญทางยุทธศาสตร์เนื่องจากเป็นเมืองหน้าด่านของอยุธยาที่ติดกับพรมแดน ลาวล้านช้าง จึงโปรดย้ายเมืองโคราฆะเดิมและเมืองเสมา มาสร้างเมืองใหม่ขึ้นบนพื้นที่อำเภอ เมืองนครราชสีมาในปัจจุบัน โดยมีพื้นที่กว้าง 1000 เมตร ยาว 1700 เมตร และมีกำแพงเมืองขนาดใหญ่ตามแบบตะวันตก พร้อมป้อมค่ายหอรบ โดยสมเด็จพระนารายณ์ทรงนำเอาชื่อเมืองโคราฆะ กับ เมืองเสมา มาผูกเป็นนามเมืองใหม่เรียกว่า เมืองนครราชสีมา เมื่อจุลศักราช 1036 (พุทธศักราช 2217) มีเมืองบริวาร 5 เมืองได้แก่ เมืองนครจันทิก(สีคิ้ว) เมืองชัยภูมิ เมืองพิมาย เมืองบุรีรัมย์ และ เมืองนางรอง

ในสมัยรัตนโกสินทร์ พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก เมื่อสยามมีอำนาจเหนือหัว เมืองประเทศลาวล้านช้าง ทำให้เมืองนครราชสีมาที่มีความสำคัญในฐานะเป็นช่องทางและสื่อกลาง ระหว่างส่วนกลางที่กรุงเทพฯและประเทศลาว เมืองนครราชสีมาจึงถูกยกฐานะขึ้นมาเป็นเมืองชั้น เอก เจ้าเมืองนครราชสีมามีอำนาจในการสอดส่องดูแลประเทศราช 3 เมือง คือ เวียงจันทน์ นครพนม จำปาศักดิ์ รวมทั้งเขมรป่าดง ในสมัยรัชกาลที่ 3 ปีพุทธศักราช 2369 เจ้าพระยานครราชสีมา(ทองอิน)

กับพระปลัดเมืองนครราชสีมาในขณะนั้น กำลังอยู่ในราชการที่เมืองขุขันธ์ เจ้าอนุวงศ์ได้ยกทัพลาวมา ยึดครองเมืองนครราชสีมาได้และสั่งให้กวาดต้อนชาวเมืองนครราชสีมาไปยังเวียงจันทน์ พระปลัดเมืองนครราชสีมาทราบข่าวจึงรีบเดินทางกลับมายังเมืองนครราชสีมา เมื่อถึงทุ่งสัมฤทธิ์ ที่ตำบลสัมฤทธิ์ อำเภอกุฉินายก พระปลัดเมืองจึงนำกองกำลังชาวเมืองนครราชสีมาเข้าโจมตีฝ่ายลาว ในขณะที่คุณหญิงโมภริยาของพระปลัดเมืองฯ นำทัพของผู้หญิงถืออาวุธเป็นกระบองและหลาวทำจากไม้ เข้าต่อสู้กับฝ่ายลาว นางสาวบุญเหลือ บุตรีของหลวงเจริญกรมการเมืองผู้น้อยฯ นำคบเพลิงไปจุดชนวน เถวียนบรรทุกระสุนดินดำทำให้เกิดระเบิดอย่างรุนแรง นางสาวบุญเหลือสละชีพ เสียชีวิต เหตุการณ์วีรกรรมที่ทุ่งสัมฤทธิ์ทำให้เจ้าอนุวงศ์ต้องถอยทัพกลับไป ต่อมาในปีพุทธศักราช 2370 คุณหญิงโมจึงได้รับการปูนบำเหน็จแต่งตั้งให้เป็นท้าวสุรนารี

ที่ตั้งและขนาด

จังหวัดนครราชสีมาตั้งอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ บนที่ราบสูงโคราช ละติจูด 15 องศาเหนือ ลองจิจูด 102 องศาตะวันออก สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง 187 เมตร ตัวจังหวัดอยู่ห่างจากกรุงเทพมหานคร โดยทางรถยนต์ 255 กิโลเมตร และโดยทางรถไฟ 264 กิโลเมตร มีพื้นที่ 20,493.964 ตารางกิโลเมตร หรือ ประมาณ 12,808,728 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 12.12 ของพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

อาณาเขต

ทิศเหนือ	จรด จังหวัดชัยภูมิ จังหวัดขอนแก่น และจังหวัดบุรีรัมย์
ทิศใต้	จรด จังหวัดนครนายก จังหวัดปราจีนบุรี และจังหวัดสระแก้ว
ทิศตะวันออก	จรด จังหวัดบุรีรัมย์
ทิศตะวันตก	จรด จังหวัดลพบุรี จังหวัดสระบุรี และจังหวัดนครนายก

ประชากรศาสตร์

จังหวัดนครราชสีมา ประกอบด้วยประชากรหลากหลายชาติพันธุ์ โดยชาติพันธุ์กลุ่มใหญ่ที่มีจำนวนมากที่สุดได้แก่ ชาวไทย(ไทโคราช) และ ชาวไทยอีสาน และชนกลุ่มน้อยได้แก่ ชาวมอญ ชาว กูย(ส่วย) ญวน ไทยวน เขมร และแขก

สภาพภูมิประเทศ

จังหวัดนครราชสีมาเป็นจังหวัดที่ตั้งอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อยู่บนที่ราบสูงโคราช มีพื้นที่ทั้งหมด 20,493.964 ตารางกิโลเมตร (12,808,728 ไร่) เป็นพื้นที่ป่าไม้ 2,297,735 ไร่ โดยส่วนใหญ่เป็นพื้นที่อุทยานแห่งชาติคืออุทยานแห่งชาติเขาใหญ่และอุทยานแห่งชาติทับลานร้อยละ 61.4 และเป็นแหล่งน้ำ 280,313 ไร่ โดยมีลำน้ำสำคัญ 7 สาย ได้แก่ แม่น้ำมูล แม่น้ำชี ลำปลายมาศ ลำพระเพลิง ลำตะคอง ลำเชียงไกร และลำสะแทด มีเทือกเขาสันกำแพง และเทือกเขาพนมดงรักกันเป็นแนวยาวทางด้านทิศใต้และทิศตะวันตก สภาพภูมิประเทศมีทั้งเป็นภูเขาสูง ที่ราบลุ่ม พื้นที่ลูกคลื่นลอนตื้น และพื้นที่ลูกคลื่นลอนลึก ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 4 บริเวณคือ

1) บริเวณเทือกเขาและที่สูงทางตอนใต้ของจังหวัด มีความสูงจากระดับน้ำทะเลมากกว่า 250 เมตร อยู่ในบริเวณของอำเภอปากช่อง อำเภอปักธงชัย อำเภอวังน้ำเขียว อำเภอครบุรีและอำเภอเสิงสาง เทือกเขานี้เป็นต้นกำเนิดของแม่น้ำลำธารหลายสายที่ไหลไปทางตะวันออกของภาค ได้แก่ แม่น้ำมูล ลำสะแทด ลำพระเพลิง และลำปลายมาศ พื้นที่ระหว่างเทือกเขาส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นลูกคลื่นลอนลึกและ ลูกคลื่นลอนตื้น ตอนล่างของหุบเขามีความลาดชันค่อนข้างมาก

2) บริเวณที่สูงทางตอนกลางของจังหวัด มีความสูงจากระดับน้ำทะเล 200 -250 เมตร อยู่ในเขตอำเภอด่านขุนทด อำเภอสีคิ้ว อำเภอเทพารักษ์ อำเภอพระทองคำ ตอนล่างของอำเภอโนนไทย อำเภอขามทะเลสอ อำเภอเมือง อำเภอสูงเนิน ตอนบนของอำเภอปักธงชัยและอำเภอครบุรี อำเภอโชคชัย อำเภอหนองบุญมาก อำเภอจักราช และอำเภอเสิงสาง ลักษณะพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นลูกคลื่นลอนตื้นยกเว้นบริเวณใกล้เชิงเขามีลักษณะเป็นพื้นที่ลูกคลื่นลอนลึก พื้นที่บางส่วนเป็นที่ราบลุ่มริมฝั่งแม่น้ำไหลผ่านหลายสาย ได้แก่ ลำสะแทด ลำพระเพลิง ลำตะคอง ลำน้ำมูลและลำจักราช

3) บริเวณพื้นที่ลูกคลื่นทางตอนเหนือของจังหวัด มีความสูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ 200 เมตร อยู่ในเขตอำเภอขามสะแกแสง ตอนบนของอำเภอโนนไทย อำเภอคง ทางทิศตะวันตกของอำเภอบัวใหญ่ อำเภอบ้านเหลื่อม อำเภอห้วยแถลง และอำเภอชุมพวง อำเภอลำทะเมนชัย มีลักษณะเป็นพื้นที่ลูกคลื่นลอนตื้นที่สูงสลับที่นา บางตอนเป็นพื้นที่ราบลุ่มบริเวณริมฝั่งแม่น้ำลำเชียงไกร และลำปลายมาศ

4) บริเวณที่ราบลุ่มทางตอนเหนือของจังหวัด มีความสูงจากระดับน้ำทะเลน้อยกว่า 200 เมตร อยู่ในเขตอำเภอบัวใหญ่ อำเภอคง อำเภอโนนสูง อำเภอประทาย อำเภอพิมาย อำเภอสีดา อำเภอบัวลาย และอำเภอเมืองยาง มีลักษณะเป็นพื้นที่ลูกคลื่นลอนตื้น และมีที่ราบลุ่มบริเวณริมฝั่งแม่น้ำ

สภาพภูมิอากาศ

สภาพภูมิอากาศของจังหวัดนครราชสีมาจัดอยู่ในประเภททุ่งหญ้าเขตร้อน มีลมมรสุมหลักพัดผ่านคือ ลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือที่ทำให้อากาศหนาวเย็นและแห้งแล้ง และลมมรสุมตะวันออกเฉียงใต้ที่ทำให้อากาศชุ่มชื้นและฝนตกชุก โดยสามารถแบ่งฤดูกาลออกเป็น 3 ฤดู คือ 1) ฤดูฝน เริ่มต้นตั้งแต่เดือนพฤษภาคมไปจนถึงเดือนตุลาคม 2) ฤดูแล้ง เริ่มต้นตั้งแต่กลางเดือนตุลาคมไปจนถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ และ 3) ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่กลางเดือนกุมภาพันธ์ไปจนถึงเดือนพฤษภาคม โดยอุณหภูมิเฉลี่ยตลอดทั้งปีอยู่ที่ประมาณ 27.4 องศาเซลเซียส

ทรัพยากรทางธรรมชาติ

ทรัพยากรทางธรรมชาติภายในจังหวัดนครราชสีมา ประกอบด้วยพื้นที่อุทยานแห่งชาติ 2 แห่ง ภูเขาสำคัญ 2 แห่ง ผืนป่าสำคัญ 1 แห่ง ลำน้ำสำคัญ 9 แห่ง และอุทยานธรณี 1 แห่ง ดังนี้

1) อุทยานแห่งชาติ

จังหวัดนครราชสีมา ประกอบด้วยอุทยานแห่งชาติจำนวน 2 แห่ง ดังนี้

1.1) อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่เป็นอุทยานแห่งแรกของประเทศไทยที่มีความสำคัญทั้งในระดับภูมิภาคและในระดับโลก มีพื้นที่ประมาณ 2,168.75 ตารางกิโลเมตร หรือ 1,355,468.75 ไร่ มีอาณาเขตครอบคลุม 11 อำเภอของ 4 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดสระบุรี จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดปราจีนบุรี และจังหวัดนครนายก เป็นพื้นที่ผืนใหญ่ตั้งอยู่บนเทือกเขาพนมดงรัก และส่วนหนึ่งบนเทือกเขาตงพญาเย็น ด้วยสภาพพื้นที่ที่เป็นเขาสูงและเป็นขอบของที่ราบสูงอีสานจึงทำให้อุทยานเป็นแนวคักฝน ก่อเกิดเป็นแหล่งต้นน้ำลำธารหลายสาย อาทิ แม่น้ำมูล และแม่น้ำนครนายก อุคมสมบูรณ์ไปด้วยพันธุ์ไม้และสัตว์ป่านานาชนิด

สภาพภูมิประเทศโดยทั่วไปของอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่เป็นเทือกเขาสลับซับซ้อน มีระดับความสูงแตกต่างกันตั้งแต่ความสูงใกล้ระดับน้ำทะเลบริเวณแนวเขตอุทยานด้านทิศตะวันออก

เฉียงใต้ จนถึงระดับความสูง 1,351 เมตรจากระดับน้ำทะเลในบริเวณตอนกลาง ทางด้านทิศ ตะวันออกมีลักษณะเป็นที่ลาดต่ำ ส่วนทางทิศเหนือมีความลาดชันน้อยถึงปานกลาง ในขณะที่ทิศใต้ และทิศตะวันตกมีลักษณะเป็นภูเขาสูงชัน ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือมีกำแพงภูเขาของเทือกเขา พนมดงรักเป็นแนวกั้นเขตอุทยาน โดยมียอดเขาสำคัญ 6 ยอด ได้แก่ เขาแหลม เขาร่ม เขาเขียว เขา กำแพง เขาสามยอด และเขาฟ้าผ่า

นอกจากนี้อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ยังมีแหล่งธรณีวิทยาที่หลากหลายเนื่องจากลักษณะ ภูมิประเทศที่เป็นภูเขาสลับซับซ้อนซึ่งเกิดจากแนวหินภูเขาไฟและหินตะกอนที่ถูกกัดกร่อนและผุพัง โดยน้ำประกอบกับการแตกหักภายในเนื้อหินจากผลของรอยเลื่อนและรอยแยกตามธรรมชาติ จึง พัฒนาเป็นร่องทางน้ำและแม่น้ำขนาดใหญ่ ลำน้ำกัดกร่อนหินจนทำให้หินสองข้างกลายเป็นหน้าผาสูง และเมื่อสายน้ำไหลลงสู่ที่ต่ำจึงกลายเป็นน้ำตก และแก่งต่างๆ ได้แก่ น้ำตกเหวนรก น้ำตกเหวสุวัต น้ำตกผากล้วยไม้ แก่งหินเพิง และผาเดียดวาย

ภาพที่ 1 อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่
ที่มา ภาพถ่ายโดยผู้วิจัย เมื่อ 24 กรกฎาคม 2565

1.2) อุทยานแห่งชาติทับลาน

อุทยานแห่งชาติทับลาน เป็นอุทยานแห่งชาติในภาคอีสาน มีอาณาเขตครอบคลุม 5 อำเภอของ 2 จังหวัดได้แก่ จังหวัดนครราชสีมา และจังหวัดปราจีนบุรี อุทยานแห่งชาติทับลานนับว่า เป็นอุทยานแห่งชาติที่มีขนาดใหญ่เป็นอันดับสองของประเทศไทย รองจากอุทยานแห่งชาติแก่ง กระเจาน โดยมีพื้นที่ 2,245.88 ตารางกิโลเมตร หรือ 1,403,672.55 ไร่ สภาพป่าภายในอุทยานมี

ความอุดมสมบูรณ์และมีป่าลาน เต็มไปด้วยต้นลานที่ขึ้นตามธรรมชาติ เป็นแหล่งกำเนิดของลำน้ำสายต่างๆ มีความหลากหลายของชนิดพันธุ์ไม้ และสัตว์ป่า

อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ และ อุทยานแห่งชาติทับลาน เป็น 2 พื้นที่ที่ได้รับประกาศขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกภายใต้ชื่อ ‘กลุ่มป่าดงพญาเย็น-เขาใหญ่’ ร่วมกับพื้นที่อีก 3 แห่ง ได้แก่อุทยานแห่งชาติปางสีดา อุทยานแห่งชาติตาพระยา และเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าดงใหญ่ ด้วยคุณสมบัติโดดเด่นในการเป็นที่อยู่อาศัยของชนิดสัตว์และพันธุ์พืชหายากหรือที่ตกอยู่ในสถานะอันตราย แต่ยังคงดำรงอยู่ได้ในพื้นที่แห่งนี้ ทั้งยังมีความหลากหลายทางชีวภาพ ตั้งแต่ป่าดิบชื้น ป่าดิบเขา ป่าดิบแล้ง ไปจนถึงป่าเบญจพรรณ ป่าเต็งรัง และทุ่งหญ้า

สภาพภูมิประเทศโดยทั่วไปของอุทยานแห่งชาติทับลานเป็นภูเขาน้อยใหญ่สลับซับซ้อนต่อเนื่องเป็นบริเวณกว้าง มีภูเขาสำคัญหลายลูก ได้แก่ เขาละมั่ง เขาภูสามง่าม เขาภูสูง เขาใหญ่ เขาวง เขาสลัดได เขาไม้ปล้อง เขาทิดสี เขาทับเจ๊ก และเขาด่านจิว โดยยอดเขาที่มีระดับสูงที่สุดคือเขาละมั่ง มีความสูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ 992 เมตร มีความยาวต่อเนื่องเป็นทิวเขาประกอบด้วยเหวและน้ำตก เป็นแหล่งกำเนิดของลำห้วยหลายสาย เช่น ห้วยขมิ้น ก้วยปลาก้าง ห้วยคำแซ เป็นต้น

2) ภูเขา/เทือกเขาสำคัญ

จังหวัดนครราชสีมา ประกอบด้วยภูเขา/เทือกเขาสำคัญจำนวน 2 แห่ง ดังนี้

2.1) เทือกเขาดงพญาเย็น

เทือกเขาดงพญาเย็น เป็นแนวเทือกเขาที่ต่อเนื่องมาจากเทือกเขาเพชรบูรณ์ ทำหน้าที่เป็นแนวกั้นเขตระหว่างภาคกลางและภาคอีสานตอนเหนือ ในพื้นที่จังหวัดลพบุรี จังหวัดนครราชสีมา และจังหวัดนครนายก รวมความยาวทั้งสิ้น 129 กิโลเมตร’

2.2) เทือกเขาสันกำแพง

เทือกเขาสันกำแพง เป็นแนวเทือกเขาที่ต่อเนื่องมาจากเทือกเขาดงพญาเย็น วางตัวในทิศตะวันตกเฉียงใต้รวมความยาวทั้งหมด 185 กิโลเมตร เป็นเส้นกั้นพรมแดนระหว่างภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคตะวันออกเฉียงใต้ในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดนครนายก และจังหวัดปราจีนบุรี ยอดเขาที่มีความสูงที่สุดคือเขาแหลม ซึ่งมีความสูง 1328 เมตร อยู่ในพื้นที่อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา เทือกเขาสันกำแพงเป็นต้นกำเนิดของลำน้ำสายสำคัญหลายสายของภาคอีสาน

ได้แก่ ลำตะคอง ลำพระเพลิง และลำปลายมาศ และลำน้ำสายสำคัญของภาคตะวันออก ได้แก่ แม่น้ำนครนายก หนุมาน และพระปรง

3) ผืนป่าสำคัญ

จังหวัดนครราชสีมามีผืนป่าสำคัญจำนวน 1 แห่งคือ กลุ่มป่าดงพญาเย็น-เขาใหญ่

กลุ่มป่าดงพญาเย็น-เขาใหญ่ เป็นแหล่งมรดกโลกแหล่งที่ 5 และเป็นลำดับที่ 2 ของมรดกทางธรรมชาติของประเทศไทย ครอบคลุมพื้นที่ 6 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดสระบุรี จังหวัดนครนายก จังหวัดปราจีนบุรี จังหวัดสระแก้ว และจังหวัดบุรีรัมย์ มีพื้นที่รวมทั้งสิ้นราว 3,874,863 ไร่ หรือ 6,155 ตารางกิโลเมตร ป่าดงพญาเย็นเป็นผืนป่าที่มีความหลากหลายทางชีวภาพสูง มีสภาพป่าแบบต่างๆ ตั้งแต่ป่าดิบชื้น ป่าดิบเขา ป่าดิบแล้ง ไปจนถึงป่าเบญจพรรณ และป่าเต็งรัง นอกจากนี้ยังมีทุ่งหญ้ากระจายตัวอยู่ทั่วไป จากการสำรวจพันธุ์พืชในประเทศไทย จากทั้งหมดราว 15,000 ชนิด พบอยู่ในกลุ่มป่าพญาเย็น-เขาใหญ่ไม่น้อยกว่า 2,500 ชนิด หรือประมาณ 1 ใน 6 ของชนิดพันธุ์พืชทั้งหมด และการสำรวจชนิดพันธุ์สัตว์ พบเป็นสัตว์เฉพาะถิ่น 16 ชนิด สัตว์ป่า 805 ชนิด ส่วนหนึ่งเป็นสัตว์เสี่ยงสูญพันธุ์ 112 ชนิด นก 392 ชนิด และสัตว์เลื้อยคลานและสะเทินน้ำสะเทินบก รวมกัน 205 ชนิด ในจำนวนสัตว์ป่าที่พบ มี 3 ชนิดที่มีความสำคัญระดับโลกเนื่องจากมีสถานภาพใกล้สูญพันธุ์ (Endangered) ได้แก่ ช้างป่า เสือโคร่ง และวัวแดง และสัตว์ป่าที่มีสถานภาพแนวโน้มสูญพันธุ์ไปจากโลก (Vulnerable) ได้แก่ ลิงกัง ลิงเสน ชะนีมงกุฏ เม่นใหญ่ หมาใน หมิวควาย เสือลายเมฆ กระตัง เลียงผา นกกลุ่มพุดแดง ไก่ฟ้าพญาลอ นกยูง และนกฟีนฟุต

4) ลำน้ำสำคัญ

จังหวัดนครราชสีมา ประกอบด้วยลำน้ำสำคัญจำนวน 9 ลำน้ำ ดังนี้

4.1) แม่น้ำมูล

แม่น้ำมูล เป็นแม่น้ำสายหลักของภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย มีความยาวประมาณ 640 กิโลเมตร ขนาดพื้นที่ลุ่มน้ำประมาณ 69,701 ตารางกิโลเมตร ทำให้เป็นแม่น้ำที่มีปริมาณน้ำมากที่สุดของภาคอีสาน โดยแม่น้ำมูลมีต้นน้ำมาจากบริเวณเขาวงและเขาละมั่งบนเทือกเขาสันกำแพง ไหลมาที่บริเวณเขื่อนมูลบน อำเภอครบุรี และผ่านอำเภอครบุรี อำเภอโชคชัย อำเภอเฉลิมพระเกียรติ อำเภอโนนสูง อำเภอพิมาย และอำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา หลังจากนั้นจึงไหลสู่

จังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดสุรินทร์ จังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดศรีสะเกษ และไปบรรจบกับแม่น้ำโขงที่จังหวัดอุบลราชธานี

ชื่อของแม่น้ำมูล แต่เดิมนั้นชาวบ้านในท้องถิ่นสะกดโดยใช้คำสะกด “มูน” ซึ่งเป็นภาษาถิ่น หมายถึง สิ่งมีค่าน่าหวงแหน เป็นมรดกของบรรพบุรุษสั่งสมเก็บไว้ให้ลูกหลาน ภายหลังจึงเปลี่ยนเป็นมูลตามภาษาราชการ

4.2) แม่น้ำชี

แม่น้ำชี เป็นหนึ่งในแม่น้ำสายหลักของภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย มีความยาวประมาณ 765 กิโลเมตร ขนาดพื้นที่ลุ่มน้ำประมาณ 49,480 ตารางกิโลเมตร ถือเป็นแม่น้ำสายที่ยาวที่สุดของประเทศไทย แม่น้ำชีมีต้นกำเนิดจากที่ราบด้านตะวันออกของเทือกเขาเพชรบูรณ์ ตั้งแต่เขาสันปันน้ำ เขาแปปันน้ำ เขาเสลียงตาลาด เขาอุ่มน้ำ เขายอดชี เขาครอก และเขาเทวดาในจังหวัดชัยภูมิ ไหลมายังอำเภอแก้งสนามนาง จังหวัดนครราชสีมา และไปยังจังหวัดขอนแก่น จังหวัดมหาสารคาม จังหวัดกาฬสินธุ์ จังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดยโสธร และบรรจบกับแม่น้ำมูลที่บ้านวังยาง ตำบลบึงหวาย อำเภวารินชำราบ ซึ่งเป็นรอยต่อของจังหวัดศรีสะเกษและอุบลราชธานี แม่น้ำชีมีสาขาหลัก 5 ลำน้ำ ได้แก่ ลำน้ำพรม ลำน้ำพอง ลำน้ำเซิน ลำน้ำปาว และลำน้ำยัง ไหลผ่านจังหวัด

4.3) ลำน้ำลำปลายมาศ

ลำปลายมาศ หรือ ลำมาศ เป็นลำน้ำสำคัญของอีสานใต้ มีต้นกำเนิดมาจากเทือกเขาสันกำแพง อำเภอเสิงสาง จังหวัดนครราชสีมา และไหลเข้าสู่อำเภอครบุรี อำเภอจักราช อำเภอชุมพวง และอำเภอห้วยแถลง จากไหนจึงไหลสู่จังหวัดบุรีรัมย์ การที่ลำปลายมาศไหลผ่านหลายพื้นที่ในจังหวัดนครราชสีมาและบุรีรัมย์ จึงทำให้ลำปลายมาศเป็นเส้นทางส่งผ่านอารยธรรม ศิลปวัฒนธรรม และยังเป็นแหล่งน้ำสำคัญต่อวิถีชีวิตของชาวอีสานใต้มาอย่างยาวนาน

4.4) ลำน้ำลำตะคอง

ลำตะคอง เป็นลำน้ำสายสำคัญสายหนึ่งของจังหวัดนครราชสีมา มีต้นน้ำกำเนิดมาจากบริเวณเขาฟ้าผ่า ในเขตผืนป่ามรดกโลก **ดงพญาเย็น-เขาใหญ่** บริเวณพื้นที่แบ่งเขตจังหวัดนครนายกกับอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ลำน้ำลำตะคองไหลผ่านอำเภอปากช่อง อำเภอสีคิ้ว อำเภอสูงเนิน อำเภอขามทะเลสอ อำเภอเมืองนครราชสีมา และบรรจบกับแม่น้ำมูลที่ตำบลท่าช้าง อำเภอเฉลิมพระเกียรติ มีความยาวตลอดสายรวมระยะทาง 220 กิโลเมตร ครอบคลุมพื้นที่ลุ่มน้ำประมาณ 3,518 ตารางกิโลเมตร หรือ 2,198,750 ไร่ โดยมีลำน้ำสาขาย่อยที่สำคัญจำนวน 3 สาย ได้แก่ ห้วยซับประดู่ ห้วยบ้านยาง และธารอโศก (สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดนครราชสีมา, 2563)

เมื่อลำน้ำลำตะคองไหลช่วงอำเภอสีคิ้ว ได้มีการสร้างเขื่อนดินกั้นน้ำไว้ที่บริเวณช่องเขาเขื่อนล้นกับช่องเขาถ่านเสียด ณ ตำบลคลองไผ่ ชื่อว่า เขื่อนลำตะคอง เพื่อเป็นชลประทานสำหรับการอุปโภคบริโภค การเกษตร การปศุสัตว์ การอุตสาหกรรม และการรักษาระบบนิเวศน์ของจังหวัดนครราชสีมา

4.5) ลำน้ำลำพระเพลิง

ลำพระเพลิง เป็นลำน้ำสาขาสำคัญสาขาหนึ่งของแม่น้ำมูล มีต้นกำเนิดมาจากเทือกเขาสนกำแพงตอนใต้ ในบริเวณพื้นที่อำเภอปักธงชัย จังหวัดนครราชสีมา มีความยาวตลอดสายรวมระยะทาง 120 กิโลเมตร และอยู่ในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมาทั้งหมด โดยเริ่มจากอำเภอปักธงชัยและไหลลงสู่แม่น้ำมูลที่อำเภอโชคชัย ทั้งยังมีการสร้างเขื่อนกั้นน้ำลำพระเพลิงไว้ที่ตำบลตะขบ อำเภอปักธงชัย เพื่อเป็นการกักเก็บน้ำไว้ใช้ประโยชน์ในการเกษตรกรรมและการป้องกันอุทกภัย

4.6) ลำน้ำลำเชียงไกร

ลำเชียงไกร หรือ ลำเชิงไกร เป็นลำน้ำสาขาสำคัญสาขาหนึ่งของแม่น้ำมูล มีต้นกำเนิดมาจากเขาคันตุม ในอำเภอด่านขุนทด ไหลไปทางทิศตะวันออกและลงสู่แม่น้ำมูลที่ตำบลดอนชมพู อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา ความยาวตลอดสายรวมระยะทาง 140 กิโลเมตร ลำเชียงไกรนั้นไหลคู่ขนานกับลำตะคอง และบริเวณที่ลำเชียงไกรกับลำตะคองไหลลงสู่แม่น้ำมูลนั้นมีปราสาทพนมวันซึ่งเป็นศูนย์กลางชุมชนดั้งเดิมที่เก่าแก่ก่อนปราสาทพิมาย ลำเชียงไกรนับว่าเป็นถิ่นฐานบรรพชนคนลุ่มน้ำมูลที่มีอายุเก่าแก่ราว 3,000 เป็นแหล่งประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมที่ทรงคุณค่าของจังหวัดนครราชสีมา

4.7) ลำน้ำลำสะแก

ลำสะแก เป็นลำน้ำสาขาหนึ่งของแม่น้ำมูล มีต้นน้ำอยู่ที่ห้วยปราสาท ในเขตอำเภอคง จังหวัดนครราชสีมา ไหลไปทางทิศตะวันออกและลงสู่แม่น้ำมูลที่อำเภอพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์ ลำสะแกมีพื้นที่ประมาณ 3,199.58 ตารางกิโลเมตร โดยครอบคลุมพื้นที่ส่วนใหญ่ของอำเภอขามสะแกแสง อำเภอโนนสูง อำเภอบัวใหญ่ อำเภอคง อำเภอสีดา อำเภอบัวลาย อำเภอโนนแดง อำเภอประทาย อำเภอเมืองยาง และพื้นที่บางส่วนของอำเภอพระทองคำ อำเภอโนนไทย อำเภอพิมาย อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา

4.8) ลำน้ำลำจักราช

ลำจักราช เป็นลำน้ำสาขาหนึ่งของแม่น้ำมูล มีต้นกำเนิดมาจากห้วยสาระเพ็ชร และห้วยจักราชในอำเภอหนองบุญมาก และไหลลงสู่แม่น้ำมูลที่อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา ลำจักราชจะ

มีน้ำไหลเฉพาะช่วงฤดูฝน ซึ่งประชาชนนำน้ำจากลำจ๊กราขมาทำนาและไร่ จึงมีการสร้างฝายเป็นช่วงๆค่อนข้างมาก มีอ่างเก็บน้ำขนาดกลางและขนาดเล็ก

4.9) ลำน้ำลำแชะ

ลำแชะ เป็นลำน้ำสาขาหนึ่งของลำน้ำมูล มีต้นกำเนิดมาจากเทือกเขาสันกำแพง บริเวณเขตอุทยานแห่งชาติทับลาน จากจุดเริ่มต้นน้ำของลำน้ำ 3 สายที่เรียกว่า เขาสามง่าม ลำแชะเป็นแหล่งกำเนิดของน้ำตกวังเต่า วังไทร วังแปะ ซับเป็ด วังยาว วังไผ่ วังวน มีการสร้างเขื่อนลำแชะเพื่อกั้นลำน้ำลำแชะไว้ที่ตำบลโคกกระชาย อำเภอครบุรี จังหวัดนครราชสีมา

5) อุทยานธรณีวิทยา

จังหวัดนครราชสีมามีอุทยานธรณีจำนวน 1 แห่ง คือ โคราชจีโอพาร์ค

โคราชจีโอพาร์ค (Khorat Geopark) หรือ อุทยานธรณีโคราช หมายถึง พื้นที่ลุ่มน้ำตะคอง ซึ่งเป็นพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ที่ประกอบด้วยภูมิประเทศและแหล่งธรณีวิทยาที่มีคุณค่าในระดับนานาชาติของจังหวัดนครราชสีมา มีการบริหารจัดการแบบองค์รวมทั้งในด้านการอนุรักษ์ การศึกษา การพัฒนาอย่างยั่งยืน และการเชื่อมโยงอัตลักษณ์ท้องถิ่น อุทยานธรณีโคราชตั้งอยู่บริเวณพื้นที่ลุ่มน้ำลำตะคอง ครอบคลุมพื้นที่ 5 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมือง อำเภอสีคิ้ว อำเภอสูงเนิน อำเภอขามทะเลสอ อำเภอเฉลิมพระเกียรติ โคราชจีโอพาร์คมีภูมิประเทศเขาควาย หรือ เขารูปอีโต้ และฟอสซิล 3 ยุค ได้แก่ ยุครีเทเชียส ยุคนีโอจีน ยุคควอเทอร์นารี

สัญลักษณ์ประจำจังหวัด

ตราสัญลักษณ์ประจำจังหวัด

ตราประจำจังหวัดนครราชสีมาเป็นรูป**ท้าวสุรนารี**และ**ขุมประตูปะตูมพล** ซึ่งหมายถึง วีรกรรมอันกล้าหาญที่ท้าวสุรนารีได้กอบกู้เมืองนครราชสีมาจากกองทัพของเจ้าอนุวงศ์แห่งเวียงจันทน์ไว้ได้ ตราประจำจังหวัดนครราชสีมาภาพนี้มีฐานะเป็นตราราชการ ตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง กำหนดภาพเครื่องหมายราชการ ตามพระราชบัญญัติเครื่องหมายราชการ พุทธศักราช 2482 (ฉบับที่ 214)

ท้าวสุรนารี หรือ ย่าโม เดิมคือคุณหญิงโม ภริยาพระยาสุริเดช ปลัดเมืองนครราชสีมา คุณหญิงโมเป็นบุคคลสำคัญในประวัติศาสตร์ไทย ฐานะวีรสตรีที่มีส่วนกอบกู้เมืองนครราชสีมาจาก

กองทัพเจ้าอนุวงศ์ พระมหากษัตริย์เวียงจันทน์ เมื่อปีพุทธศักราช 2369 ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 3 ภายหลังคุณหญิงโมได้รับการสถาปนาขึ้นเป็นท้าวสุรนารี

ประตูชุมพล เป็นหนึ่งในประตูเมืองโบราณของจังหวัดนครราชสีมาที่ยังคงหลงเหลืออยู่ในปัจจุบัน ในปีพุทธศักราช 2199 สมเด็จพระนารายณ์มหาราชโปรดเกล้าฯ ให้สร้างเมืองนครราชสีมาเป็นเมืองหน้าด่าน และทำการสร้างกำแพงประตูเมืองอย่างแข็งแรงขึ้น เมืองนครราชสีมาในขณะนั้นมีลักษณะเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าขนาด 1,000 x 1,700 เมตร เดิมมีประตูเมืองทั้งหมด 4 ประตู ได้แก่ ประตูพลแสนด้านทิศเหนือ ประตูพลล้านด้านทิศตะวันออก ประตูไชยณรงค์ด้านทิศใต้ และประตูชุมพลด้านทิศตะวันตก ปัจจุบันหลงเหลือเพียงประตูชุมพลเท่านั้น ลักษณะของประตูชุมพลเป็นประตูเชิงเทินก่อด้วยหินก้อนใหญ่และอิฐฉาบด้วยปูน ส่วนบนเป็นหอรบ สร้างด้วยไม้แก่น หลังคามุงกระเบื้องประดับด้วยช่อฟ้า กระจัง และนาคสะดุ้ง กำแพงต่อจากประตูทั้งสองข้างก่อด้วยอิฐ ส่วนบนสุดเป็นรูปไบเสมา

ภาพที่ 2 ตราสัญลักษณ์จังหวัดนครราชสีมา

ที่มา เว็บไซต์ประจำจังหวัดนครราชสีมา เข้าถึงเมื่อ 22 กุมภาพันธ์ 2566

เข้าถึงได้จาก <https://www2.nakhonratchasima.go.th/content/logo>

สีประจำจังหวัด

สีประจำจังหวัดนครราชสีมา คือ สีแสด (สีส้ม) ซึ่งมาจากสีธงประจำกองลูกเสือมณฑลนครราชสีมา ซึ่งได้รับพระราชทานจากพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 7 เมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2470 ในคราวเสด็จมาทรงเปิดค่ายชุมนุมลูกเสือครั้งแรก (1st National Scout Jamboree) ณ พระราชอุทยาน สราญรมย์ กรุงเทพฯ ธงประจำกองลูกเสือมณฑลนครราชสีมา มีพื้นธงสีแสด (สีส้ม) กลางธงมีรูปพัทธสีมาอยู่ภายในรูปแปดเหลี่ยมสีเขียว

ภาพที่ 3 ธงประจำกองลูกเสียมณฑลนครราชสีมา

ที่มา วิกีพีเดียสารานุกรมเสรี เข้าถึงเมื่อ 26 กุมภาพันธ์ 2566,

เข้าถึงได้จาก <https://th.m.wikipedia.org/wiki/ไฟล์:ธงประจำกองลูกเสียมณฑลนครราชสีมา.png>

ต้นไม้และดอกไม้ประจำจังหวัด

ต้นไม้และดอกไม้ประจำจังหวัดนครราชสีมาคือ ต้นสาธรร และ ดอกสาธรร (ชื่อเดิม ราชพฤกษ์) เป็นต้นไม้พระราชทานโดยสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ ซึ่งทรงโปรดพระราชทานกล้าไม้มงคล พระราชทานประจำจังหวัดนครราชสีมา เมื่อวันที่ 9 พฤษภาคม พ.ศ. 2537 ณ ศูนย์ประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ และจังหวัดได้ทำพิธีปลูกเมื่อวันที่ 9 มิถุนายน พ.ศ. 2537 ณ บริเวณหน้าศาลากลางจังหวัดนครราชสีมา

สาธรรเป็นไม้ยืนต้นผลัดใบ มีทรงพุ่มทึบเป็นทรงกระบอกหรือค่อนข้างกลม เปลือกของลำต้นมีสีเทาเรียบ หรืออาจแตกเป็นสะเก็ดตื้นๆ เล็กน้อย มีเนื้อไม้เป็นสีขาวอมน้ำตาล ส่วนแก่นภายในเนื้อไม้จะเป็นสีน้ำตาลอมดำ มีความสูงของลำต้นประมาณ 18-20 เมตร สามารถพบเห็นได้ตามป่าเบญจพรรณทั่วไปที่อยู่ใกล้แหล่งน้ำ

ภูมิทัศน์วัฒนธรรม

ภูมิทัศน์วัฒนธรรม (Cultural Landscape) หรือ ภูมิวัฒนธรรม หมายถึง (1) การรวมเข้าด้วยกันของธรรมชาติและงานของมนุษย์ (2) การแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมและวัฒนธรรมในรูปแบบของวิวัฒนาการของสังคมมนุษย์และการตั้งถิ่นฐานซึ่งได้รับอิทธิพลจากข้อจำกัดหรือโอกาสในธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมผ่านลักษณะทางกายภาพของพื้นที่ กล่าวคือ ภูมิวัฒนธรรม คือ ผลลัพธ์ของความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมและสภาพแวดล้อมภูมิศาสตร์ซึ่งสะท้อนออกมาให้เห็นผ่านลักษณะทางกายภาพของพื้นที่ สถานที่สำคัญทางวัฒนธรรมหรือประวัติศาสตร์

คณะกรรมการมรดกโลก (World Heritage Committee) โดยองค์การยูเนสโก (UNESCO) ได้แบ่งประเภทของภูมิวัฒนธรรมออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่

- 1) ภูมิทัศน์ที่ออกแบบและสร้างสรรค์อย่างจงใจโดยมนุษย์ อาทิ อนุสรณ์สถาน หรือ ศาสนสถาน
- 2) ภูมิทัศน์ที่มีวิวัฒนาการเชิงอินทรีย์ (organically evolved)
ภูมิวัฒนธรรมที่มีวิวัฒนาการเชิงอินทรีย์ หมายถึง ภูมิวัฒนธรรมที่วิวัฒนาการมาจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ การปกครอง และศาสนา ซึ่งผ่านความเกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมในพื้นที่นั้นๆ โดยแบ่งเป็น 2 ประเภทย่อยได้แก่
 - 2.1) ภูมิทัศน์วัฒนธรรมที่หยุดนิ่ง อาทิ ซากโบราณสถานที่ถูกทิ้งร้าง หรือ ซากดึกดำบรรพ์
 - 2.2) ภูมิวัฒนธรรมที่ยังเคลื่อนไหว อาทิ ชุมชนโบราณที่ยังคงแสดงให้เห็นถึงการดำเนินชีวิตของผู้คนในท้องถิ่นที่พัฒนาการสืบเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน
- 3) ภูมิทัศน์วัฒนธรรมเชิงเชื่อมโยง (associative cultural landscape) ซึ่งเป็นคุณค่าทางศาสนา ศิลปะ และการเชื่อมโยงระหว่างวัฒนธรรมและองค์ประกอบทางธรรมชาติ อาทิ แหล่งมรดกโลก

หน่วยงานบริการอุทยานแห่งชาติ (National Parks Service) แห่งสหรัฐอเมริกา ได้แบ่งประเภทของภูมิทัศน์วัฒนธรรมออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้

- 1) ภูมิทัศน์วัฒนธรรมของพื้นที่ทางประวัติศาสตร์ที่ได้รับการออกแบบ (Historic Designed Landscape) เป็นภูมิทัศน์ที่ออกแบบโดยคำนึงถึงเรื่องสุนทรีย์เป็นสำคัญ อาจครอบคลุมไปถึงบุคคลสำคัญ เช่น พระบรมหาราชวัง และอนุสรณ์สถาน เป็นต้น
- 2) ภูมิทัศน์วัฒนธรรมของพื้นที่ทางประวัติศาสตร์แบบพื้นถิ่น (Historic Vernacular Landscape) เป็นภูมิทัศน์ที่สะท้อนรูปแบบการตั้งถิ่นฐานของพื้นที่ พัฒนาการ และทัศนคติของผู้คนในพื้นที่ เช่น ชุมชนหมู่บ้านประมง ชุมชนเกษตรกรรม เป็นต้น
- 3) ภูมิทัศน์วัฒนธรรมของพื้นที่ประวัติศาสตร์ (Historic Sites Cultural Landscape) เป็นภูมิทัศน์ที่มีความสำคัญในแง่ของการเป็นพื้นที่ประวัติศาสตร์ สัมพันธ์กับเหตุการณ์และกิจกรรมในประวัติศาสตร์และบุคคลสำคัญ เช่น สนามรบ เป็นต้น
- 4) ภูมิทัศน์วัฒนธรรมของกลุ่มชน (Ethnographic Landscape) เป็นภูมิทัศน์ที่มีความสำคัญในแง่ของการแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของกลุ่มคนและพื้นที่ หมายถึง ไปถึงวัฒนธรรม ประเพณี และจิตวิญญาณ เช่น ภูมิวัฒนธรรมชาวไทยวนที่เส้าไห่ จังหวัดสระบุรี เป็นต้น (แวนรวิ ลาภเกิน, 2561)

โดยจังหวัดนครราชสีมาภูมิวัฒนธรรมที่สำคัญดังต่อไปนี้

อนุสาวรีย์ท้าวสุรนารี

อนุสาวรีย์ท้าวสุรนารี ตั้งอยู่ในอำเภอเมืองฯ จังหวัดนครราชสีมา เป็นภูมิทัศน์วัฒนธรรมประเภทภูมิทัศน์ที่ออกแบบและสร้างสรรค์อย่างจงใจโดยมนุษย์ อ้างอิงการจัดประเภทจากการจัดประเภทภูมิทัศน์วัฒนธรรมโดยคณะกรรมการมรดกโลก และเป็นภูมิทัศน์วัฒนธรรมประเภทภูมิทัศน์วัฒนธรรมของพื้นที่ทางประวัติศาสตร์ที่ได้รับการออกแบบ อ้างอิงการจัดประเภทจากการจัดประเภทภูมิทัศน์วัฒนธรรมโดยหน่วยงานบริการอุทยานแห่งชาติ (National Parks Service) เนื่องจากอนุสาวรีย์ท้าวสุรนารีถูกสร้างขึ้นเพื่อเป็นอนุสรณ์รำลึกวีรกรรมอันกล้าหาญของคุณหญิงโม หรือ ท้าวสุรนารีที่ได้ทำการปกป้องเมืองนครราชสีมาไว้เมื่อครั้งสงครามกบฏเวียงจันทน์ ปีพุทธศักราช 2369

อนุสาวรีย์ท้าวสุรนารีเป็นรูปหล่อด้วยทองแดงรมดำ แต่งกายด้วยเครื่องยศพระราชทานในท่ายืน มือขวากุมดาบ มือซ้ายสะเอว หันหน้าไปทางทิศตะวันตก ประดิษฐานอยู่บนฐานไฟที่ย่อมุมไม้สิบสองสูง 250 เซนติเมตรซึ่งภายในบรรจุอัฐิของท้าวสุรนารี

ภาพที่ 4 อนุสาวรีย์ท้าวสุรนารี

ที่มา ภาพถ่ายโดยผู้วิจัย เมื่อ 22 กุมภาพันธ์ 2566

อุทยานประวัติศาสตร์พิมาย

อุทยานประวัติศาสตร์พิมาย ตั้งอยู่ในอำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา อุทยานประวัติศาสตร์พิมายเป็นภูมิทัศน์วัฒนธรรมประเภทหยุดนิ่ง อ้างอิงการจัดประเภทจากการจัดประเภทภูมิทัศน์วัฒนธรรมโดยคณะกรรมการมรดกโลก และเป็นภูมิทัศน์วัฒนธรรมประเภทภูมิทัศน์วัฒนธรรมของพื้นที่ทางประวัติศาสตร์ที่ได้รับการออกแบบ อ้างอิงการจัดประเภทจากการจัดประเภทภูมิทัศน์วัฒนธรรมโดยหน่วยงานบริการอุทยานแห่งชาติ (National Parks Service) เนื่องจากเป็นซากศาสนสถานในพุทธศาสนาเถรวาท ซึ่งพระเจ้าชัยวรมันที่ 7 โปรดให้สร้างขึ้นเพื่อเป็นสถานที่ซึ่งแสดงถึงความสัมพันธ์อันใกล้ชิดระหว่างเมืองพิมายและอาณาจักรเขมร ตั้งแต่ยุคก่อนสถาปนาอาณาจักรสุโขทัย

อุทยานประวัติศาสตร์พิมายเป็นปราสาทหินทรงขอมโบราณ ลักษณะผังของปราสาทหินมีการจำลองคล้ายเขาพระสุเมร มีองค์ประธานอยู่ใจกลางเทวสถานซึ่งสร้างตามแบบแผนของศิลปะแบบบาปวนของเขมรผสมผสานกับศิลปะแบบนครวัด องค์ประธานของปราสาทหินพิมายก่อสร้างด้วยศิลาทรายสีขาว ประกอบด้วย 2 ส่วนสำคัญได้แก่ มณฑป และ เรือนธาตุ มีการจำหลักลวดลายบริเวณส่วนต่างๆ เป็นภาพลวดลายทางพุทธศาสนาและรามเกียรติ์

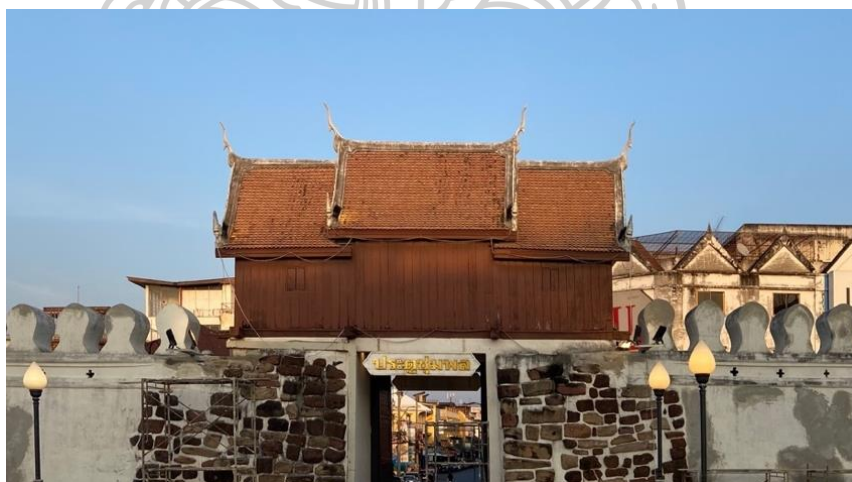

ภาพที่ 5 อุทยานประวัติศาสตร์พิมาย
ที่มา ภาพถ่ายโดยผู้วิจัย เมื่อ 21 กุมภาพันธ์ 2566

ประตูลูกอมพล

ประตูล้อมพล ตั้งอยู่ในอำเภอเมืองฯ จังหวัดนครราชสีมา ประตูล้อมพลเป็นภูมิทัศน์วัฒนธรรม ประเภทภูมิทัศน์ที่ออกแบบและสร้างสรรค์อย่างจงใจโดยมนุษย์ อ้างอิงการจัดประเภทจากการจัดประเภทภูมิทัศน์วัฒนธรรมโดยคณะกรรมการมรดกโลก และเป็นภูมิทัศน์วัฒนธรรมประเภทภูมิทัศน์วัฒนธรรมของพื้นที่ทางประวัติศาสตร์ที่ได้รับการออกแบบ อ้างอิงการจัดประเภทจากการจัดประเภทภูมิทัศน์วัฒนธรรมโดยหน่วยงานบริการอุทยานแห่งชาติ (National Parks Service) เนื่องจากประตูล้อมพลเป็นสถาปัตยกรรมประตูเมืองโบราณของจังหวัดนครราชสีมาที่สมเด็จพระนารายณ์มหาราชโปรดเกล้าให้สร้างขึ้นเมื่อปีพุทธศักราช 2199 และยังคงหลงเหลือมาจนถึงปัจจุบัน

เดิมจังหวัดนครราชสีมามีประตูเมืองอยู่ทั้งหมด 4 ประตู ได้แก่ ประตูพลแสนเป็นประตูด้านทิศเหนือ ประตูพลล้านเป็นประตูด้านทิศตะวันออก ประตูไชยณรงค์เป็นประตูด้านทิศใต้ และประตูล้อมพลเป็นประตูด้านทิศตะวันตก ซึ่งเป็นประตูเดียวที่ยังคงหลงเหลืออยู่ในปัจจุบัน ประตูล้อมพลมีลักษณะเป็นเชิงเทินซึ่งก่อด้วยหินก้อนใหญ่และอิฐฉาบด้วยปูน ส่วนบนเป็นหอรบไม้ที่สร้างด้วยไม้แก่น หลังคามุงกระเบื้อง ประดับด้วยช่อฟ้า กระง่าหน้าและนาคสะดุ้ง กำแพงทั้งสองข้างก่อด้วยอิฐและฉาบด้วยปูน ส่วนบนทำเป็นรูปใบเสมา

ภาพที่ 6 ประตูล้อมพล

ที่มา ภาพถ่ายโดยผู้วิจัย เมื่อ 22 กุมภาพันธ์ 2566

ภาพเขียนสีเขาจันทร์งาม

ภาพเขียนสีเขาจันทรงาม ตั้งอยู่ภายในวัดเลิศสวัสดิ์ หรือ วัดเขาจันทรงาม ในอำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา ภาพเขียนสีเขาจันทรงามเป็นภูมิทัศน์วัฒนธรรมเชิงเชื่อมโยง อ้างอิงการจัดประเภทจากการจัดประเภทภูมิทัศน์วัฒนธรรมโดยคณะกรรมการมรดกโลก และเป็นภูมิทัศน์วัฒนธรรมประเภทภูมิทัศน์วัฒนธรรมของกลุ่มชน อ้างอิงการจัดประเภทจากการจัดประเภทภูมิทัศน์วัฒนธรรมโดยหน่วยงานบริการอุทยานแห่งชาติ (National Parks Service) เนื่องจากมีลักษณะเป็นศิลปะถ้ำซึ่งเขียนขึ้นโดยมนุษย์ยุคก่อนประวัติศาสตร์เมื่อ 4000 ปีมาแล้ว ภาพเขียนสีเขาจันทรงามนับเป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์สำคัญที่แสดงให้เห็นถึงวิถีชีวิตของกลุ่มชนที่เคยอาศัยอยู่บริเวณนี้ ตั้งแต่ยุคก่อนประวัติศาสตร์

รายละเอียดของภาพเขียนสี ประกอบด้วยภาพบุคคลจำนวน 32 คน และสัตว์ประมาณ 2-3 ตัว โดยเขียนขึ้นด้วยสีแดง ซึ่งสันนิษฐานว่าเป็นสีที่ได้จากดินและแร่ธาตุ อาทิ ดินแดง ดินเทศ หรือแร่เฮมาไทต์ (Hematite) ลักษณะภาพเป็นรูปแบบเงาทึบ (silhouette) ซึ่งเล่าเรื่องกิจกรรมต่างๆ ของมนุษย์สมัยก่อน สะท้อนให้เห็นถึงสังคมเกษตรกรรม กิจกรรม ความเป็นชุมชน และพิธีกรรม

ภาพที่ 7 ภาพเขียนสีวัดเขาจันทรงาม
ที่มา ภาพถ่ายโดยผู้วิจัย เมื่อ 17 เมษายน 2566

stupdamwatnanpharathat

stupdam เป็นจิตรกรรมฝาผนังซึ่งอยู่ภายในพระอุโบสถของวัดหน้าพระธาตุ อำเภอปักธงชัย จังหวัดนครราชสีมา Stupdamwatnanpharathat เป็นภูมิทัศน์วัฒนธรรมเชิงเชื่อมโยง อ้างอิงการจัดประเภทจากการจัดประเภทภูมิทัศน์วัฒนธรรมโดยคณะกรรมการมรดกโลก และเป็นภูมิทัศน์

วัฒนธรรมประเพณีภูมิทัศน์วัฒนธรรมของกลุ่มชน อ่างอิงการจัดประเภทจากการจัดประเภทภูมิทัศน์ วัฒนธรรมโดยหน่วยงานบริการอุทยานแห่งชาติ (National Parks Service) เนื่องจากมีลักษณะเป็น ศิลปะพื้นถิ่นซึ่งแสดงถึงเทคนิควิธีการของศิลปะพื้นบ้านและการบอกเล่าเรื่องราวทางพระพุทธศาสนา และวิถีชีวิตในสมัยก่อน

อุปแต้มของวัดหน้าพระธาตุยังคงปรากฏอยู่รายล้อมฝาผนังในสภาพที่สมบูรณ์ทั้ง 4 ด้าน สันนิษฐานว่าถูกวาดขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 3-4 ลงมาโดยฝีมือของช่างพื้นบ้านที่ได้รับอิทธิพลจากช่าง หลวงกรุงเทพฯ ลักษณะลายเส้นที่ปรากฏจึงเป็นลักษณะลายเส้นและการใช้สีที่คล้ายคลึงกับงาน จิตรกรรมฝาผนังแบบประเพณีนิยม โดยส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องราวทางพระพุทธศาสนา อาทิ ไตรภูมิ พระร่วง หรือ ทศชาติชาดก แต่ในขณะเดียวกันก็ผสมผสานกับเทคนิควิธีการที่มีความเป็นพื้นบ้าน ซึ่ง เห็นได้จากการเล่าเรื่องวิถีชีวิตท้องถิ่น อาทิ การสักการะรอยพระพุทธบาท วัฒนธรรมการชนไก่ การ ทำนา กระทบมง และการเดินทางด้วยช้าง ม้า เรือ เกวียน และภาพของการสังวาสซึ่งเป็นการแสดง ให้เห็นชัดเจนถึงความเป็นอิสระและสนุกสนานของอุปแต้ม ซึ่งแตกต่างจากผลงานของช่างหลวง

พระนอนหินทรายสูงเนิน

พระนอนหินทราย ตั้งอยู่ในวัดธรรมจักรเสมาราม อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา พระ นอนหินทรายเป็นภูมิทัศน์วัฒนธรรมเชิงเชื่อมโยง อ่างอิงการจัดประเภทจากการจัดประเภทภูมิทัศน์ วัฒนธรรมโดยคณะกรรมการมรดกโลก และเป็นภูมิทัศน์วัฒนธรรมประเภทภูมิทัศน์วัฒนธรรมของ พื้นที่ทางประวัติศาสตร์ที่ได้รับการออกแบบ อ่างอิงการจัดประเภทจากการจัดประเภทภูมิทัศน์ วัฒนธรรมโดยหน่วยงานบริการอุทยานแห่งชาติ (National Parks Service) เนื่องจากพระนอนหิน ทรายหลักฐานทางประวัติศาสตร์ในลักษณะของศาสนวัตถุสมัยทวาราวดี เป็นพระพุทธรูปปางไสยาสน์ ที่เก่าแก่ที่สุดในประเทศไทย

พระพุทธรูปไสยาสน์ หรือ พระนอนหินทราย สร้างขึ้นด้วยการประกอบกันของหินทรายขนาด ใหญ่หลายก้อน ขนาดขององค์พระมีความยาว 13.3 เมตร และมีความสูง 2.5 เมตร หันพระเศียรไป ทางทิศใต้ พระพักตร์มีความเหลี่ยม พระขนงสลักเป็นสันนูนรูปปีกกา พระเนตรโปนเหลือบต่ำ พระ นาลิกแบน พระเกศาขมวดเป็นรูปก้นหอย พระหัตถ์ขวารองอยู่ใต้พระเศียร พระหัตถ์ซ้ายวางอยู่บน ลำตัว

ภาพที่ 8 พระนอนหินทราย วัดธรรมจักรเสมาราม อำเภอสูงเนิน
ที่มา ภาพถ่ายโดยผู้วิจัย เมื่อ 12 เมษายน 2566

มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม

มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม หรือ มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ หมายถึง การปฏิบัติ การแสดงออก ความรู้ ทักษะ ตลอดจนวัตถุ เครื่องมือ สิ่งประดิษฐ์ หรือพื้นที่ทางวัฒนธรรมที่ซึ่งมีเอกลักษณ์และมีคุณค่าซึ่งชุมชนยอมรับว่าเป็นส่วนหนึ่งของมรดกทางวัฒนธรรมของตนจึงได้รับการ สืบทอดจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่ง มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่ทำให้ชุมชนเกิด ความรู้สึกมีอัตลักษณ์และความภาคภูมิใจ(ลำปาง, 2546)

ในประเทศไทย พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษามรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม พ.ศ. 2559 โดยกระทรวงวัฒนธรรม ได้ให้ความหมายของคำว่า **มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม** ไว้ว่า ความรู้ การแสดงออก การประเพณีปฏิบัติ หรือทักษะทางวัฒนธรรมที่แสดงออกผ่านบุคคล เครื่องมือ หรือ วัตถุซึ่งบุคคล กลุ่มบุคคล หรือชุมชนยอมรับและรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมกัน และมีการสืบทอดกันมาจาก คนรุ่นหนึ่งไปยังคนอีกรุ่นหนึ่ง(อินทอร่านวย) โดยอาจมีการเปลี่ยนแปลงเพื่อตอบสนองต่อ สภาพแวดล้อมของตน

ลักษณะของมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม ตามมาตรา 4 กำหนด ลักษณะของมรดกภูมิ ปัญญา ทางวัฒนธรรม ไว้ดังนี้

- 1) วรรณกรรมพื้นบ้านและภาษา
- 2) ศิลปะการแสดง
- 3) แนวปฏิบัติทางสังคม พิธีกรรม ประเพณีและเทศกาล
- 4) ความรู้และการปฏิบัติเกี่ยวกับธรรมชาติและจักรวาล

- 5) งานช่างฝีมือดั้งเดิม
- 6) การเล่นพื้นบ้าน กีฬาพื้นบ้าน และศิลปะการต่อสู้ป้องกันตัว
- 7) ลักษณะอื่นๆ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

อ้างอิงข้อมูลจากสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดนครราชสีมา มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของจังหวัดนครราชสีมา ประกอบด้วย 6 รายการ ได้แก่

เพลงโคราช

เพลงโคราช เป็นเพลงพื้นเมืองของชาวโคราชที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว ต้องอาศัยไหวพริบปฏิภาณของผู้เล่นในการร้อง มีท่วงทำนองการร้องเป็นภาษาสัมผัสพื้นบ้านโคราชและไม่มีดนตรีประกอบการร้อง มีลีลาท่าทางประกอบทั้งช้าและเร็ว เพลงโคราชถือเป็นเอกลักษณ์ที่โดดเด่นและเป็นมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมที่สำคัญของชาวจังหวัดนครราชสีมา

ภาพที่ 9 เพลงโคราช ณ ลานอนุสาวรีย์ท้าวสุรนารี
ที่มา ภาพถ่ายโดยผู้วิจัย เมื่อ 22 กุมภาพันธ์ 2566

ภาษาโคราช

ภาษาโคราช เป็นภาษาพูดของกลุ่มวัฒนธรรมไทโคราช มีลักษณะคล้ายคลึงกับภาษาไทยกลางค่อนข้างมาก แตกต่างที่เสียงหรือสำเนียงซึ่งมีลักษณะแปร่งๆ มักจะใช้เสียงเอกแทนเสียงโท ทำให้เพี้ยนไปจากเสียงหรือสำเนียงของภาษาไทยกลาง ทั้งยังมีการผสมผสานด้วยภาษาอีสานและภาษาเขมร โดยลักษณะเฉพาะที่แสดงถึงความเป็นเอกลักษณ์ของภาษาไทยโคราช มีดังนี้

- 1) มีหน่วยเสียงพยัญชนะต้น 21 หน่วยเสียง ได้แก่ ก จ ต ป อ ค ช ท พ ด บ ซ ฟ ฮ ม น ง ล ร ย ว
- 2) ปรากฏเสียงควบกล้ำ ร ล
- 3) ไม่ปรากฏเสียงควบกล้ำ ว

เรือนโคราช

เรือนโคราช เป็นเรือนพักอาศัยพื้นถิ่นที่ปลูกสร้างตามแบบประเพณีนิยมของชาวจังหวัดนครราชสีมา มีลักษณะเป็นเรือนไม้ชั้นเดียวยกพื้นสูงประมาณ ๒.๑๐ เมตร ใต้ถุน โถง หลังคาจั่วทรงสูง ซึ่งโดยทั่วไปนิยมเล่นระดับพื้นเรือนตามการใช้งาน 3 ระดับ โดยบนสุดเป็นเรือนนอน ลดหลั่นมาเป็นระเบียง และระดับต่ำสุดเป็นนอกชานสำหรับพาดบันไดและเชื่อมต่อไปยังครัว เรือนโคราชโดยทั่วไปมีความคล้ายคลึงกับเรือนไทยภาคกลาง เนื่องจากมีการรับอิทธิพลการปลูกสร้างมาจากเรือนไทยภาคกลางในเริ่มแรก แต่เมื่อเวลาผ่านไป ความคิดความอ่านของช่างฝีมือท้องถิ่นจึงเปลี่ยนแปลงไป จนเกิดการคลี่คลายในรูปแบบและรายละเอียดและเกิดเป็นเอกลักษณ์และลักษณะทางสถาปัตยกรรมเฉพาะถิ่นขึ้น เรียกว่าเรือนโคราช

ภาพที่ 10 เรือนโคราช-เฉลิมวัฒนา
ที่มา ภาพถ่ายโดยผู้วิจัย เมื่อ 22 กุมภาพันธ์ 2566

เครื่องปั้นดินเผาด่านเกวียน

เครื่องปั้นดินเผาด่านเกวียนเป็นหัตถกรรมพื้นบ้านที่มีชื่อเสียงของจังหวัดนครราชสีมา ดินที่นำมาใช้ในการปั้นเป็นดินเหนียวเนื้อละเอียดที่มีแร่เหล็กผสม เนื้อดินสีน้ำตาล ชมพู หรือเหลือง และมีจุดสีดำปะปน ซึ่งชาวบ้านขุดมาจากริมฝั่งแม่น้ำมูลในบริเวณที่เรียกว่ากุดหรือแม่น้ำด้านขึ้นส่วนที่เป็นแนวกัดเซาะจะกลายเป็นแหล่งทับถมของดิน ซึ่งดินจากบริเวณจะมีคุณสมบัติพิเศษที่ขึ้นรูปง่ายและทนทานต่อการเผา เมื่อนำมาเผา แร่เหล็กในดินจะทำให้เครื่องปั้นมีสีสนเฉพาะตัวไม่เหมือนกับเครื่องปั้นดินเผาที่อื่น เมื่อเผาที่อุณหภูมิ 800 – 900 องศาเซลเซียส จะได้เครื่องปั้นสีน้ำตาลส้ม และเมื่อเผาที่อุณหภูมิมากกว่า 1250 องศาเซลเซียส จะได้เครื่องปั้นสีน้ำตาลแดงเข้มคล้ายสีของเปลือยมังคุด

ภาพที่ 11 เครื่องปั้นดินเผาด่านเกวียน
ที่มา ภาพถ่ายโดยผู้วิจัย เมื่อ 10 กรกฎาคม 2566

ผ้าหางกระรอก

ผ้าหางกระรอก เป็นผ้าทอโบราณของเมืองโคราชที่สืบทอดกรรมวิธี ภูมิปัญญา และความประณีตในการทอผ้ามากกว่าร้อยปี มีลักษณะเป็นผ้าไหมหรือผ้าพื้นเรียบที่มีลวดลายเล็กๆ เหลือบสี อยู่ในเนื้อผ้าดูคล้ายขนของหางกระรอก เกิดจากการใช้เส้นไหม 2 เส้น 2 สี หรือ 3 เส้น 3 สี ตีเกลียวควบให้เป็นเส้นเดียว เรียกว่า เส้นลูกกลาย เส้นควบ หรือเส้นหางกระรอก แล้วจึงนำมากรอเข้าหลอดทำเป็นเส้นพุ่ง ทอขัดกับเส้นพื้นซึ่งเป็นไหมหรือฝ้ายอีกสีหนึ่ง ทำให้เกิดลวดลายเด่นชัดขึ้นมา โดยผ้าหางกระรอกโบราณจะมีสีเข้มที่เป็นเอกลักษณ์ ได้แก่ สีเม็ดมะขาม สีเปลือกมังคุด และสีแดงครั่ง ทั้งนี้ยังมีริ้วเชิงชายชั้นที่ชายผ้าทั้ง 2 ด้าน โดยเป็นการทอลายเส้นเล็กๆ 8 - 9 เส้นและเส้นกรอบบังคับอีกข้างละ 3 - 4 เส้นด้วยสีที่แตกต่าง ผ้าหางกระรอกมักถูกใช้ในพิธีกรรมต่างๆ อาทิ เป็นผ้าสำหรับนาคุ่นในพิธีอุปสมบท เป็นผ้าไหว้ผู้ใหญ่ในงานแต่งงาน เป็นต้น

ผ้าทอไท-ยวน

ผ้าทอไท-ยวน เป็นผลิตภัณฑ์จากวัฒนธรรมการทอผ้าของชาวไทยวน หรือ ไทโยนก ซึ่งเป็นเผ่าไทยในภาคเหนือที่ได้อพยพเข้ามาอยู่ที่อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา ผ้าทอไทยวนมีทั้ง 5 ประเภท ประกอบด้วยผ้าซิ่นยวน ผ้าห่มเสื่อ ผ้าห่มมุก ถุงย่าม และถุงเปือ แต่แต่ละประเภทมีความแตกต่างกันทั้งในด้านการใช้งาน ลวดลาย และวิธีการทอ เอกลักษณ์ของผ้าไทยวนอยู่ที่การคัดสรรวัสดุที่นำมาทอและการจัดองค์ประกอบด้วยการเน้นเส้นด้าย เกิดเป็นผ้าทอเนื้อแน่น ฝีมือนุ่มนวล และมีสีสันสดใส อาทิ สีแดง สีเหลือง สีเขียว สีฟ้า สีนํ้าเงิน และสีน้ำตาล

เรือนโคราช

เรือนโคราช เป็นเรือนพักอาศัยพื้นถิ่นที่ปลูกสร้างตามแบบประเพณีนิยมของชาวจังหวัดนครราชสีมา มีลักษณะเป็นเรือนไม้ชั้นเดียวยกพื้นสูงประมาณ ๒.๑๐ เมตร ใต้ถุน โถง หลังคาจั่วทรงสูง ซึ่งโดยทั่วไปนิยมเล่นระดับพื้นเรือนตามการใช้งาน 3 ระดับ โดยบนสุดเป็นเรือนนอน ลดหลั่นมาเป็นระเบียง และระดับต่ำสุดเป็นนอกชานสำหรับพาดบันไดและเชื่อมต่อไปยังครัว เรือนโคราชโดยทั่วไปมีความคล้ายคลึงกับเรือนไทยภาคกลาง เนื่องจากมีการรับอิทธิพลการปลูกสร้างมาจากเรือนไทยภาคกลางในเริ่มแรก แต่เมื่อเวลาผ่านไป ความคิดความอ่านของช่างฝีมือท้องถิ่นจึงเปลี่ยนแปลงไป จนเกิดการคลี่คลายในรูปแบบและรายละเอียดและเกิดเป็นเอกลักษณ์และลักษณะทางสถาปัตยกรรมเฉพาะถิ่นขึ้น เรียกว่า เรือนโคราช

วัฒนธรรมอาหารท้องถิ่น

อาหารท้องถิ่นหรืออาหารพื้นบ้าน หมายถึง อาหารที่ประชาชนบริโภคอยู่ในชีวิตประจำวันหรือบริโภคในโอกาสต่าง ๆ โดยเครื่องปรุงและวัตถุดิบที่นำมาประกอบอาหารมาจากแหล่งที่แวดล้อมอยู่ โดยมีกรรมวิธีทำเป็นเอกลักษณ์ ทั้งยังมีรสชาติที่มีความเฉพาะถิ่นแตกต่างกันไป (อำไพ พฤติวรพงศ์กุล, 2551)

อาหารท้องถิ่นของจังหวัดนครราชสีมา มีความเกี่ยวเนื่องกับวัฒนธรรมการกินและอาหารพื้นบ้านของภาคอีสาน ซึ่งโดยส่วนมากจะมีรสเผ็ด เค็ม เปรี้ยว มีรสจัด และน้ำน้อย และสิ่งที่จะขาดไม่ได้คือ น้ำปลาร้า ซึ่งเป็นเครื่องปรุงที่ช่วยเพิ่มรสชาติอาหารนำรับประทานยิ่งขึ้น

ส้มตำโคราช

ส้มตำโคราช เป็นอาหารท้องถิ่นขึ้นชื่อของจังหวัดนครราชสีมา มีลักษณะเป็นส้มตำที่เป็นลูกผสมระหว่างตำไทยและตำลาว โดยวัตถุดิบและรสชาติจะมีความคล้ายคลึงกับส้มตำลาวหรือตำปูปลาร้า โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใส่น้ำปลาร้า แต่แตกต่างกันตรงที่การใส่ถั่วลิสงและกุ้งแห้ง ซึ่งเป็นวัตถุดิบของส้มตำไทย และการตัดหวานเล็กน้อย

ผัดหมี่โคราช

ผัดหมี่โคราช หรือ คั่วหมี่โคราช เป็นอาหารท้องถิ่นขึ้นชื่อของจังหวัดนครราชสีมา หมี่โคราชถือเป็นวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สืบทอดกันมารุ่นสู่รุ่นของคนโคราช เนื่องจากในสมัยก่อนมีการปลูกข้าวเจ้ามาก บรรพบุรุษจึงคิดนำมาทำเป็นเส้นหมี่และนำไปตากแห้งเพื่อเป็นการถนอมอาหารเก็บไว้รับประทานมื่อต่อไป โดยเส้นหมี่โคราชซึ่งทำจากข้าวเจ้านั้นจะมีลักษณะเป็นเส้นแบน สีขาวขนาดเล็กและยาว มีความเหนียวนุ่ม และการผัดหมี่โคราชของคนโคราชนั้นมีเอกลักษณ์การประกอบอาหารที่ไม่เหมือนผัดหมี่ที่ไหน ๆ คือการไม่ใส่ ไข่ กุ้งแห้ง ถั่วลิสง และเต้าหู้ ผัดกับเครื่องปรุงรสลับเฉพาะของชาวโคราช

ขนมจีนประโดก

ขนมจีนประโดก เป็นขนมจีนที่เป็นที่รู้จักและขึ้นชื่อของจังหวัดนครราชสีมา โดยมีแหล่งกำเนิดมาจาก บ้านประโดก ซึ่งเป็นหมู่บ้านหนึ่งในตัวเมืองโคราช คนในหมู่บ้านนี้ทำอาชีพขายขนมจีนมาตั้งแต่โบราณ ขนมจีนบ้านประโดกได้ชื่อว่าเป็นเส้นขนมจีนที่มีความเหนียว นุ่ม สีสีขาว และไม่มีกลิ่น ซึ่งมีเคล็ดลับการทำที่สืบทอดมาตั้งแต่บรรพบุรุษ ในส่วนของน้ำยาขนมจีนที่ขึ้นชื่อคือแกงไก่ชนิดแกงแดง ซึ่งแกงไก่ของชาวบ้านประโดกจะแตกต่างจากที่อื่นตรงที่การใส่เลือดไก่ก่อนโตเครื่องในไก่มีกินและดับผูกกับไส้ไก่เป็นพวง นอกจากนี้ยังมีตีนไก่และปีกไก่อีกด้วย

ไถ่ย่างท่าช้าง

คนโคราชย่างไถ่ไม่เหมือนคนอีสานจังหวัดอื่น ๆ คือการย่างแบบธรรมชาติโดยใช้เกลือและพริกไทย สูตรไถ่ย่างของคนโคราชจะใส่เครื่องเทศจินจำพวกเครื่องพะโล้และผงผสมเครื่องยาจีน ทำให้มีกลิ่นอายแตกต่างไปจากไถ่ย่างอีสานทั่ว ๆ ไป และไถ่ย่างดั้งเดิมของคนโคราชที่มีมานานนับร้อยปีก็คือ ไถ่ย่างท่าช้าง ซึ่งเป็นชื่อที่ตั้งจากชื่อกิ่งอำเภอเก่า ภายหลังเปลี่ยนเป็นอำเภอจักราช ไถ่ย่างท่าช้างสมัยเมื่อ 40-50 ปีก่อนขายอยู่ริมทางรถไฟหน้าสถานีท่าช้าง ไม่มีขายที่อื่น ใครอยากกินต้องนั่งรถไฟไป ต่อมาเมื่อมีถนนไปถึง คนโคราชก็จะนั่งรถไปประมาณ 40 กิโลเมตร จึงจะได้กินกัน แต่ปัจจุบันมีผู้

รับมาขายในตัวเมืองหลายเจ้า ปัจจุบันไถ่อย่างท่าช่างต้นตำรับตั้งอยู่เยื้องๆ กับที่ว่าการอำเภอเฉลิมพระเกียรติ

ข้าวผะ

ข้าวผะ หรือที่ชาวโคราชเรียกว่า ข้าวผะ เป็นอาหารเอกลักษณ์ท้องถิ่นโบราณที่ชาวโคราชที่สืบทอดกันมาตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษ ข้าวผะเป็นอาหารจานเดียว มีลักษณะคล้ายข้าวต้มทรงเครื่อง แต่แตกต่างจากข้าวต้มปกติตรงที่ใช้วัตถุดิบ ซึ่งได้แก่ ฟักทอง บวบ ข้าวโพดอ่อน ใบแมงลัก เห็ดฟาง กะทิ เนื้อหมู และพริกแกง ข้าวผะเป็นอาหารขามเดียวที่มีคุณค่าสารอาหารครบ 5 หมู่ ได้แก่ คาร์โบไฮเดรตจากข้าว โปรตีนจากเนื้อสัตว์ ไขมันจากกะทิ เกลือแร่และวิตามินจากเครื่องปรุงและผักนานาชนิด

ภาพที่ 12 ข้าวผะ

ที่มา Wongnai เข้าถึงเมื่อ 24 กุมภาพันธ์ 2566

เข้าถึงได้จาก <https://www.wongnai.com/recipes/korat-rice-soup>

สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์

สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (Geographical Indication หรือ GI) คือทรัพย์สินทางปัญญาประเภทหนึ่ง ซึ่งเกิดจากการที่ชุมชนหนึ่งๆ ได้มีการอาศัยลักษณะเฉพาะทางภูมิศาสตร์ของพื้นที่ของตน ซึ่งไม่ว่าจะเป็นสภาพแวดล้อม ดินฟ้าอากาศ วัตถุดิบเฉพาะในท้องถิ่น ตลอดจนทักษะความชำนาญหรือฝีมือของผู้คนในท้องถิ่น มาใช้ประโยชน์ในการผลิตสินค้า ทำให้สินค้านั้นมีลักษณะเฉพาะของท้องถิ่นนั้น

จังหวัดนครราชสีมา ถือเป็นจังหวัดที่มีการขึ้นทะเบียนผลิตภัณฑ์สินค้าตามสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) มากที่สุดในประเทศไทย โดยมีผลิตภัณฑ์สินค้า GI จำนวน 10 รายการ ได้แก่

กาแฟดงมะไฟ

กาแพดงมะไฟ เป็นกาแพพันธุ์อาราบิกาสีซึ่งปลูกบนพื้นที่ 300 ไร่ในเทือกเขาอีดัด บ้านดงมะไฟ ต.มะเกลือใหม่ อ.สูงเนิน จ.นครราชสีมา โดยกลุ่มวิสาหกิจชุมชนดงมะไฟ ด้วยตำแหน่งที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ของเทือกเขาอีดัด ทำให้กาแพดงมะไฟมีความเป็นเอกลักษณ์ รสชาติกลมกล่อม กลิ่นหอม และมีระดับสารคาเฟอีน 1% ตามธรรมชาติ กาแพดงมะไฟได้รับการจดทะเบียนผลิตภัณฑ์สินค้าตามสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ไทย (Thai Geographical Indication) เมื่อวันที่ 31 มีนาคม 2559

กาแพวังน้ำเขียว

กาแพวังน้ำเขียว เป็นกาแพอาราบิกาสายพันธุ์คาร์ติมอร์ F-7 และกาแพโรบัสต้าพันธุ์ชุมพร 2 ที่ปลูกในพื้นที่อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา ที่ระดับความสูง 400-600 เมตรเหนือระดับน้ำทะเล กาแพวังน้ำเขียวได้รับการจดทะเบียนผลิตภัณฑ์สินค้าตามสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ไทย (Thai Geographical Indication) เมื่อวันที่ 21 ธันวาคม 2559

ไวน์เขาใหญ่

ไวน์เขาใหญ่ เป็นไวน์ไทยแท้ที่มีการยื่นจดทะเบียนผลิตภัณฑ์สินค้าตามสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ไทย GI เมื่อวันที่ 25 พฤศจิกายน 2559 โดยสมาคมไวน์ไทย ร่วมกับ บริษัทกราน-มอนเต้ วินยาร์ด แอนด์ ไวน์เนอรี่ ไวน์เขาใหญ่เป็นไวน์ที่ต้องผลิตโดยใช้องุ่นพันธุ์ *Vitis vinifera* ที่ปลูกเฉพาะในเขตพื้นที่เขาใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา ประเทศไทยเท่านั้นและต้องไม่มีการผสมไวน์นำเข้าหรือน้ำผลไม้อื่นๆ

ข้าวหอมมะลิทุ่งสัมฤทธิ์

ข้าวหอมมะลิทุ่งสัมฤทธิ์ หมายถึง ข้าวเปลือก ข้าวกล้อง และข้าวขาวที่แปรรูปมาจากข้าวหอมมะลิพันธุ์ขาวดอกมะลิ 105 ซึ่งปลูกในฤดูนาปีบนพื้นที่ทุ่งสัมฤทธิ์ ซึ่งเป็นเขตเกษตรกรรมที่สำคัญแห่งหนึ่งของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ครอบคลุมพื้นที่ 14 อำเภอของจังหวัดนครราชสีมา ได้แก่ อำเภอดง อำเภोजักราช อำเภอเฉลิมพระเกียรติ อำเภอชุมพวง อำเภอโนนแดง อำเภอโนนสูง อำเภอบัวลาย อำเภอสีดา อำเภอบัวใหญ่ อำเภอเมืองยาง อำเภอประทาย อำเภอพิมาย อำเภอลำทะเมนชัย และอำเภอห้วยแถลง ข้าวหอมมะลิทุ่งสัมฤทธิ์มีลักษณะเฉพาะตัวคือข้าวมีเมล็ดเรียวยาว มีกลิ่นหอมตามธรรมชาติ โดยมีการจดทะเบียนผลิตภัณฑ์สินค้าตามสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ไทย GI เมื่อวันที่ 21 ธันวาคม 2559

เครื่องปั้นดินเผาด่านเกวียน

เครื่องปั้นดินเผาด่านเกวียนเป็นหัตถกรรมพื้นบ้านที่มีชื่อเสียงของชุมชนบ้านด่านเกวียน ตำบลด่านเกวียน อำเภอโชคชัย ซึ่งเป็นชุมชนเก่าแก่แห่งหนึ่งของกลุ่มแม่น้ำมูลในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา

เครื่องปั้นดินเผาด่านเกวียนมีลักษณะทางกายภาพเป็นเครื่องปั้นดินเผาชนิดไม่เคลือบเนื้อดินที่เผาด้วยอุณหภูมิสูง เมื่อเผาแล้วยังคงความเป็นสีของดินตามธรรมชาติ มีความมันเงา แข็งแกร่ง ทนทาน เมื่อเคาะจะมีเสียงดังกังวาน ไม่แตกร้าวและร้าวซึม มีการจดทะเบียนเป็นผลิตภัณฑ์สินค้าตามสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ไทย GI เมื่อวันที่ 1 มิถุนายน 2561

มะขามเทศเพชรโนนไทย

มะขามเทศเพชรโนนไทย เป็นมะขามเทศพันธุ์ฝักใหญ่ มีลักษณะทางกายภาพเป็นทรงฝักโค้งเป็นวงกลม หรือโค้งเป็นวงซ้อนกันคล้ายสปริง ฝักนูนอวบใหญ่ มีรอยหยักเล็กน้อยตามตำแหน่งที่มีเมล็ด ผิวเปลือกสีเขียวปนแดง เนื้อกรอบสีขาวขุ่นปนชมพูหรือสีขาวขุ่นปนแดง มะขามเทศเพชรโนนไทยมีจุดเริ่มต้นมาจากสำนักงานเกษตรอำเภอโนนไทยได้นำเกษตรกรไปดูงานในพื้นที่จังหวัดสระบุรี และพบว่าพื้นที่ปลูกมะขามเทศของจังหวัดสระบุรีมีสภาพพื้นที่เป็นดินเค็มซึ่งคล้ายกับพื้นที่อำเภอโนนไทย จึงได้นำมะขามเทศพันธุ์พระพุทธรบาทมาให้เกษตรกรอำเภอโนนไทยทดลองปลูก หลังจากปลูกพบว่ามะขามเทศมีรสชาติและลักษณะที่แตกต่างจากเดิม คือมีรสชาติที่หวาน มัน เนื้อกรอบ ฝักอวบใหญ่ ซึ่งเป็นคุณลักษณะเด่นอันเป็นผลมาจากสภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์เชิงพื้นที่ จึงได้ตั้งชื่อมะขามเทศใหม่ในชื่อ **มะขามเทศเพชรโนนไทย** ซึ่งมีการจดทะเบียนผลิตภัณฑ์สินค้าตามสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ไทย GI เมื่อวันที่ 10 เมษายน 2562

ทุเรียนปากช่องเขาใหญ่

ทุเรียนปากช่องเขาใหญ่ เป็นทุเรียนพันธุ์หมอนทองซึ่งปลูกในพื้นที่อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งจัดเป็นพื้นที่ทุ่งหญ้าเขตร้อน มีรสสุ่มหลักพัดผ่าน ทำให้อากาศชุ่มชื้น มีฝนตกชุก กลางวันร้อนกลางคืนเย็น ธาตุอาหารโพแทสเซียมที่สะสมอยู่ในเวลากลางคืนทำงานได้ดี ส่งผลให้ทุเรียนมีรสชาติหวาน มัน เนื้อสัมผัสเนียน แน่นหนึบ แห้ง ละเอียด เส้นใยน้อย สีเหลืองอ่อนสม่ำเสมอทั้งผล และมีกลิ่นหอมอ่อน มีการจดทะเบียนเป็นผลิตภัณฑ์สินค้าตามสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ไทย GI เมื่อวันที่ 21 สิงหาคม 2563

ผ้าไหมปักธงชัย

ผ้าไหมปักธงชัย เป็นผ้าไหมพื้นหรือผ้าชิ้น ทอด้วยกี่กระตุก 2 ตะกอ ด้วยเส้นไหมยืนและเส้นไหมพุ่งของไทย มีความกว้างของหน้าผ้าไม่ต่ำกว่า 40 นิ้ว เนื้อผ้าหนาแน่น มีความมันวาว สีคงทน และไม่ตก ผ้าไหมปักธงชัยเป็นการทอผ้าไหมตามกรรมวิธีอันประณีตซึ่งเป็นมรดกทางหัตถกรรมที่สืบทอดกันมาของเขตพื้นที่อำเภอปักธงชัย มีการจดทะเบียนเป็นผลิตภัณฑ์สินค้าตามสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ไทย GI เมื่อวันที่ 21 สิงหาคม 2563

เส้นไหมไทยพื้นบ้านอีสาน

เส้นไหมไทยพื้นบ้านอีสาน เป็นเส้นไหมดิบที่ผ่านการสาวไหมด้วยมือที่ได้จากตัวไหมพันธุ์พื้นบ้านในเขตพื้นที่ภาคอีสานทั้ง 20 จังหวัด ได้แก่ กาฬสินธุ์ ขอนแก่น ชัยภูมิ นครพนม นครราชสีมา มหาสารคาม มุกดาหารบุรีรัมย์ บึงกาฬ โยธาธร ร้อยเอ็ด เลย ศรีสะเกษ สกลนคร สุรินทร์ หนองคาย หนองบัวลำภู อำนาจเจริญ อุตรธานี และอุบลราชธานี ซึ่งเส้นไหมจะมีเอกลักษณ์โดดเด่นคือมีสีเหลือง ดุจทอง มีความมัน เลื่อม นุ่มนวล เหนียว และขนาดเส้นของเส้นมีความสม่ำเสมอ พื้นที่ภาคอีสานส่วนใหญ่เป็นที่ราบสูง ดินทรายไม่อุ้มน้ำ อากาศร้อน และแห้งแล้ง จึงส่งผลให้แม่ไหมพันธุ์พื้นบ้านอีสานมีความคงทนต่อความร้อนและแห้งแล้งสูง เมื่อตัวไหมมีสุขภาพดีก็ส่งผลให้เส้นไหมมีคุณภาพที่ดีด้วยเช่นกัน เส้นไหมไทยพื้นบ้านอีสานมีการจดทะเบียนเป็นผลิตภัณฑ์สินค้าตามสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ไทย GI เมื่อวันที่ 25 สิงหาคม 2554

ผ้าไหมคิมมะอุบลาย

ผ้าไหมคิมมะอุบลาย เป็นผ้าไหมทอมือชนิด 2 ตะกอ ทอเป็นลายตารางแบบดั้งเดิมด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่นของชาวบ้านอำเภออุบลาย ผ้าไหมคิมมะอุประกอบด้วยเส้นไหม 5 สีเท่านั้น ได้แก่ สีแดง สีดำ สีเขียว สีส้ม และสีขาว และในแต่ละผืนต้องมีเส้นไหมครบทั้ง 5 สี เส้นพุ่งและเส้นยืนทำจากเส้นไหมสาวมือพันธุ์ไทยปรับปรุง เช่น พันธุ์เหลืองโคราช พันธุ์เหลืองสระบุรี และพันธุ์ดอกบัว เป็นต้น ผ้าไหมคิมมะอุบลายเป็นผ้าไหมที่มีความประณีตสวยงามมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวซึ่งผลิตในพื้นที่อำเภออุบลาย จังหวัดนครราชสีมา มีการจดทะเบียนเป็นผลิตภัณฑ์สินค้าตามสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ไทย GI เมื่อวันที่ 30 มกราคม 2563

ส่วนที่ 2

แนวความคิดเกี่ยวกับสี

สีเป็นสิ่งที่ปรากฏอยู่ทั่วไปในธรรมชาติของโลกเรา ทุกสิ่งรอบตัวที่เรามองเห็นล้วนแต่ถูกแต่งแต้มและต่อเติมด้วยสีล้วน ทั้งสีจากธรรมชาติและสีที่มนุษย์สร้างขึ้น หากโลกนี้ไม่มีสี นั่นอาจหมายถึงความบกพร่องครั้งยิ่งใหญ่ของธรรมชาติ สีมีความสำคัญต่อวัฏจักรและมีความเกี่ยวเนื่องกับวิถีชีวิตของมนุษย์เราอย่างยาวนาน จนกลายเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และมนุษย์เราได้ตระหนักว่าสีนั้นมีผลต่ออารมณ์ ความรู้สึกนึกคิด จินตนาการ และการสื่อความหมาย การมองเห็นสีก่อให้เกิดให้เกิดอารมณ์และความรู้สึกที่นำไปสู่การระลึก การนึกคิด และการเกิดสุนทรียภาพ มนุษย์จึงได้นำประโยชน์จากสีมาใช้ในวิถีชีวิตอย่างไม่มีที่สิ้นสุด

ความหมาย ทฤษฎี และจิตวิทยาของสี

1.1. ความหมายของสี

คำว่า สี (Color) ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน หมายถึง ลักษณะของแสงที่ปรากฏแก่สายตาเราให้เห็นเป็นสีต่างๆ หรือ การสะท้อนรังสีของแสงมาสู่ตาเรา สีที่ปรากฏในธรรมชาติเกิดจากการสะท้อนของแสงสว่าง ตกกระทบกับวัตถุแล้วเกิดการหักเหของแสง (Spectrum) สีเป็นคลื่นแสงชนิดหนึ่งซึ่งปรากฏให้เห็นเมื่อแสงผ่านละอองไอน้ำ ในอากาศ หรือแท่งแก้วปริซึม ปรากฏเป็นสีต่างๆ 7 สี ได้แก่ สีแดง สีม่วง สีส้ม สีเหลือง สีน้ำเงิน สีคราม และสีเขียว เรียกว่าสีรุ้งที่ปรากฏบนท้องฟ้า ตามธรรมชาติของแสงนั้นจะมีสีต่างๆรวมกันอยู่อย่างสมดุล มีลักษณะเป็นแสงสีขาวใส เมื่อแสงกระทบกับสีหรือวัตถุก็จะสะท้อนสีของวัตถุนั้นออกมาเข้าตาเรา วัตถุสีขาวจะสะท้อนได้ทุกสี ในขณะที่วัตถุสีดำจะดูดกลืนแสงไว้ ไม่สะท้อนสีใดออกมา

1.2. ทฤษฎีสี

1.2.1. ทฤษฎีสีวัตถุธาตุ หรือ วงล้อสี

ในสาขาทัศนศิลป์ ทฤษฎีสี หมายถึง การแนะนำแนวทางปฏิบัติในการผสมสีเพื่อใช้ในการสร้างงานหรือทัศนศิลป์ โดยการอาศัยวงล้อสี เริ่มจากแม่สี หรือสีขั้นที่หนึ่ง ซึ่งเป็นสีที่นำมาผสมกันแล้วเกิดสีอื่นๆขึ้นอีกหลายสี

สีขั้นที่ 1 (Primary colors)

ได้แก่ สีน้ำเงิน สีแดง และสีเหลือง

เมื่อนำทั้ง 3 สีมาจับคู่ผสมกันในปริมาณที่เท่ากันจะได้เป็นสีขั้นที่ 2

สีขั้นที่ 2 (Secondary Colors)

ได้แก่ สีน้ำเงิน ผสม สีแดง เป็น สีม่วง

สีน้ำเงิน ผสม สีเหลือง เป็น สีเขียว

สีแดง ผสม สีเหลือง เป็น สีส้ม

เมื่อนำสีขั้นที่ 1 และสีขั้นที่ 2 มาผสมกันจะได้เป็นสีขั้นที่ 3

สีขั้นที่ 3 (Tertiary Colors)

ได้แก่ สีเหลือง ผสม สีเขียว เป็น สีเขียวอ่อน

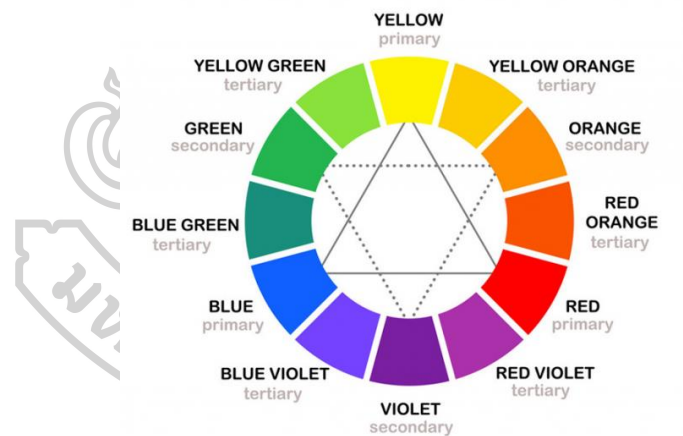
สีน้ำเงิน ผสม สีเขียว เป็น สีเขียวแก่

สีน้ำเงิน ผสม สีม่วง เป็น สีม่วงน้ำเงิน

สีแดง ผสม สีม่วง เป็น สีม่วงแก่

สีแดง ผสม สีส้ม เป็น สีแดงส้ม

สีเหลือง ผสม สีส้ม เป็น สีส้มเหลือง

ภาพที่ 13 วงล้อสี

ที่มา Color Wheel (Ultimate Color Matching Guide) เข้าถึงเมื่อ 20 พฤษภาคม 2565,
เข้าถึงได้จาก <https://designingidea.com/color-wheel/>

1.2.2. ทฤษฎีสีของมันเชลล์

ทฤษฎีสีของมันเชลล์ คิดค้นขึ้นโดย อัลเบิร์ต เฮนรี มันเชลล์ (Albert Henry Munsell) จิตรกรชาวอเมริกัน เมื่อปีคริสต์ศักราช 1898 ทฤษฎีสีของมันเชลล์เป็นทฤษฎีสีที่ได้รับการยอมรับและถูกนำมาใช้อย่างแพร่หลายในวงการสี มันเชลล์ได้ออกแบบผังสีที่มีการแพร่กระจายของสีออกจาก

ศูนย์กลางคล้ายโครงสร้างต้นไม้ และได้กำหนดชื่อและตำแหน่งของสีที่ผสมกันอย่างหลากหลาย ออกเป็นตัวอักษรและตัวเลข

รูปแบบทฤษฎีสีของมันเชลล์ (The Munsell Model)

รูปแบบทฤษฎีสีของมันเชลล์(เชื่อนสุวรรณ)มีลักษณะกระจายออกจากแกนกลาง (Axis) แกนกลางนี้เป็นรูปกระบอกตามแนวตั้ง กำหนดแกนเป็นค่าน้ำหนัก(Value) ของสีกลาง (Neutral Grey) ส่วนบนของแกนเป็นค่าน้ำหนักของสีขาว และส่วนล่างของแกนเป็นค่าน้ำหนักของสีดำ จากแกนกลางจะกระจายออกโดยรอบเป็นรัศมีวงกลมสำหรับตำแหน่งของสีแท้ (Hue) สีต่างๆ โดยจากสีเทาในแกนกลางจะกระจายออกมาเป็นสีที่ไม่มีความสดใส (Low Chroma) กระจายออกมาถึงเส้นรอบวงที่จะมีความจัดและสดใสมากขึ้น (High Chroma) โดยแบ่งมิติสีได้ดังนี้

1) สีแท้ (Hue)

สีแท้ คือ คุณสมบัติของสีใดสีหนึ่ง ซึ่งในที่นี้มีสีหลักอยู่ 5 สี คือ สีแดง สีนํ้าเงิน สีเขียว และสีม่วง เมื่อนำทั้ง 5 สีนี้มาผสมกันจะได้เป็นสีใหม่เพิ่มอีก 5 สี เรียกว่า สีรอง (Intermediate) คือ

สีส้ม YD (Yellow Red)

สีเขียวเหลือง GY (Green Yellow)

สีเขียวนํ้าเงิน BG (Blue Green)

สีม่วงนํ้าเงิน PB (Purple Blue)

สีม่วงแดง RP (Red Purple)

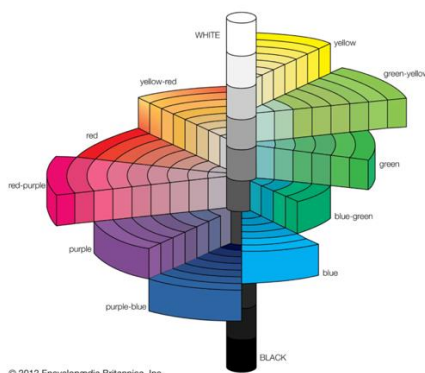
และเมื่อนำสีหลักและสีรองมาผสมกันก็จะได้เพิ่มขึ้นอีก 10 สี ทำอย่างนี้ไปเรื่อย ๆ ก็จะได้สีใหม่เพิ่มขึ้นมาอย่างไม่สิ้นสุด

2) ค่าน้ำหนัก (Value)

ค่าน้ำหนัก หมายถึง คุณสมบัติของค่าน้ำหนักอ่อน-แก่ของสีประเภท Achromatic Color หรือสีดำ สีเทา และสีขาว โดยการไล่ระดับตามแนวตั้ง ค่าน้ำหนักจะเริ่มจาก 1 คือสีดำ ไล่ไปจนถึง 9 คือค่าน้ำหนักของสีขาว ระหว่างดำกับขาว 7 ลำดับนี้จะเป็นค่าน้ำหนักของสีเทา หรือสีกลาง (Neutral) ซึ่งเป็นสีที่ไม่มีคุณสมบัติของ Hue อยู่เลย เมื่อนำค่าน้ำหนักของสีกลางเหล่านี้ไปผสมกับสีแท้ (Hue) จะได้สีแท้ที่เกิดค่าน้ำหนักอ่อน-แก่

3) ความเข้มของสี (Chroma)

ความเข้มของสี (Chroma) คือ คุณสมบัติความเข้มของสีที่ถูกผสมกันระหว่าง Hue กับ Neutral โดยกำหนดความเข้มของสีตามรัศมีความห่างจากแกนกลางสีเทา ความเข้มของจะไล่ตั้งแต่สีที่ไม่มีความสดใส (Low Chroma) กระจายออกมาจนถึงระยะที่มีความจัดและสดใสมาก (High Chroma)

© 2012 Encyclopaedia Britannica, Inc.

ภาพที่ 14 ผังสีของมันเซลล์

ที่มา Munsell Color System, เข้าถึงเมื่อ 20 พฤษภาคม 2565, เข้าถึงได้จาก

<https://www.britannica.com/science/Munsell-color-system>

1.3. จิตวิทยาสี

จิตวิทยาสีเป็นการศึกษาเรื่องสีที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของมนุษย์ เพื่อให้ทราบว่าแต่ละสีส่งผลอย่างไรต่ออารมณ์ ความรู้สึก และการตัดสินใจเลือกของมนุษย์ เพื่อนำไปต่อยอดในกระบวนการออกแบบเพื่อชักจูงให้ผู้รับสารเกิดอารมณ์ต่างๆ ตามที่นักออกแบบต้องการ โดยสามารถจำแนกจิตวิทยาของสีได้ดังต่อไปนี้

1) สีแดง

สีแดงเป็นสีโทนร้อนที่สามารถมองเห็นหรือดึงดูดความสนใจได้รวดเร็วที่สุด สีแดงให้ความรู้สึกของพลังกำลัง ความก้าวร้าว รุนแรง รวดเร็ว และยังเป็นสีที่แทนความรู้สึกรักชาติ จึงมักถูกเลือกให้เป็นสีประจำชาติต่างๆ นอกจากนี้ยังเป็นสัญลักษณ์ของความรัก ความเร่าร้อน ในขณะเดียวกันก็เป็นสีของความขัดแย้ง และการทะเลาะวิวาท

2) สีน้ำเงิน

สีน้ำเงินเป็นสีโทนเย็น มีความสว่างต่ำ จึงให้ความรู้สึกเยือกเย็นและเงียบสงบเมื่อได้มอง สีน้ำเงินอ่อนหรือสีฟ้าจะให้ความรู้สึกผ่อนคลาย สะอาด และเย็นชุ่มฉ่ำ

3) สีเหลือง

สีเหลืองเป็นสีที่มีความสว่างสูง สื่อถึงความสดใส ความสนุกสนานร่าเริง ความใหม่ ความทันสมัย สุขภาพที่ดี และความอบอุ่น หากเป็นสีเหลืองหม่น จะให้ความรู้สึกถึงความขี้ลาด อ่อนแอ และโรคร้ายไข้เจ็บ

4) สีส้ม

สีส้มหรือสีแสดเป็นสีที่แสดงถึงความเบิกบาน และความรื่นเริง ให้ความรู้สึกอิสระและปลดปล่อย ความยินดีที่จะให้หรือแบ่งปัน สีส้มเป็นสีแห่งความสร้างสรรค์ อบอุ่น สดใส มีสติปัญญาเต็มเปี่ยมไปด้วยความทะเยอทะยาน มีพลัง แต่ขณะเดียวกันก็ระมัดระวังตน

5) สีเขียว

สีเขียวเป็นสีที่ให้ความรู้สึกผ่อนคลาย สงบ แต่สดชื่นและมีชีวิตชีวา สีเขียวหมายถึงการเติบโต ความเป็นธรรมชาติ มักจะใช้เป็นสีที่ชวนให้ตระหนักถึงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

6) สีม่วง

สีม่วงเป็นได้ทั้งสีโทนเย็นและโทนร้อนที่เกิดจากผสมสีแดงและสีน้ำเงิน จึงเป็นการรวมเอาคุณลักษณะของทั้งสองสีมาไว้เข้าด้วยกัน คือ ความเร้าร้อน และอำนาจของสีแดง กับความสงบ เยือกเย็นของสีน้ำเงิน สีม่วงจึงมักจะทำให้ความรู้สึกยิ่งใหญ่ หรูหรา สูงส่ง ความลึกลับ และมีเลศนัย

7) สีน้ำตาล

สีน้ำตาลให้ความรู้สึกเก่า ความสงบเยือก การก่อกำเนิด ความแห้งแล้ง เป็นสีที่คล้ายกับผืนดิน ให้ความรู้สึกความสงบสุขสบาย เป็นสีแห่งธรรมชาติ สามารถกระตุ้นความรู้สึกแข็งแรง มีพลังความน่าเชื่อถือ และความเป็นธรรมชาติ

8) สีขาว

สีขาวเป็นสีที่มีความสว่างสูงมากที่สุด ให้ความรู้สึกโปร่ง เบาสบาย ความละเอียดอ่อน ทำให้รู้สึกถึงความบริสุทธิ์ สะอาด ใหม่ ความดี มีคุณธรรม ธงขาวจึงถูกใช้เพื่อแสดงการยอมแพ้ การสงบศึก ทั้งยังใช้ในการแสดงถึงความเศร้าโศกเสียใจ การพลัดพราก การจากลา

9) สีดำ

สีดำเป็นสีที่มีมืดที่สุดจึงให้ความรู้สึกหดหู่ เศร้าซึม ลึกลับ ให้ความรู้สึกที่ขมขื่น ความน่ากลัว และสิ่งชั่วร้าย โดยทั่วไปสีดำจะถูกใช้เพื่อแสดงถึงความเศร้าหมอง ความตาย และการไว้ทุกข์ เป็นต้น

การแทนค่าสีในระบบกราฟฟิก

การแทนค่าสีในระบบกราฟฟิก หมายถึง การแทนค่าของสีด้วยระบบตัวเลขและตัวอักษร เพื่อการใช้งานในระบบคอมพิวเตอร์กราฟฟิก

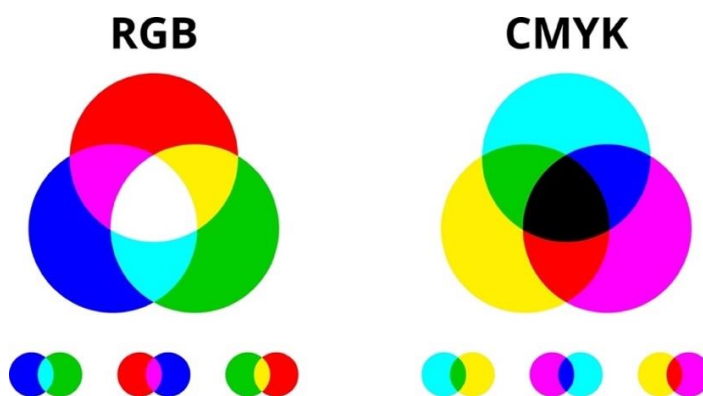
รูปแบบการแทนค่าสีเพื่อการใช้งานในระบบกราฟฟิก มีดังนี้

2.1. รูปแบบสีที่เกิดจากแสง (RGB Color)

รูปแบบสีที่เกิดจากแสงที่จะมีสีแดง (Red), สีเขียว (Green) และสีน้ำเงิน (Blue) เป็นแม่สีหลักในการผลิตแสงสีอื่นๆ เช่น แสงสีแดงผสมกับแสงสีเขียวจะได้แสงสีเหลือง หรือแสงสีแดงผสมกับแสงสีน้ำเงินจะได้แสงสีม่วงแดง เป็นต้น แนวคิดรูปแบบสีแสงนี้มีพื้นฐานมาจากทฤษฎีของยังและเฮล์มโฮลทซ์ (The Young-Helmholtz Theory) หรือที่เรียกว่าทฤษฎีไตรรงค์ (trichromatic theory) ซึ่งว่าด้วยการมองเห็นสีซึ่งเกิดขึ้นจากความแตกต่างกันของ cone cell ในจอประสาทตา ดังนั้นรูปแบบสี RGB จึงถูกนำไปใช้ประโยชน์ในการผลิตสีให้กับจอภาพทุกชนิด ไม่ว่าจะเป็นโทรทัศน์ คอมพิวเตอร์ หรือโทรศัพท์มือถือ การรวมตัวของสีในรูปแบบนี้เรียกว่าการรวมตัวแบบบวก (Addictive Color) เพราะเมื่อทั้ง 3 แม่สีรวมตัวกันจะได้เป็นแสงสีขาว

2.2. รูปแบบสีสำหรับงานพิมพ์ (CMYK)

รูปแบบสี CMYK เป็นรูปแบบของสีที่ถูกกำหนดมาให้ใช้สำหรับงานศิลปะหรืองานสื่อสิ่งพิมพ์ ลงบนวัตถุ โดยจะประกอบด้วยแม่สีหลัก 4 สี ได้แก่สีฟ้า (Cyan), สีม่วงแดง (Magenta), สีเหลือง (Yellow) และสีดำ (Black) หลักการเกิดสีของรูปแบบนี้คือการที่หมึกของแม่สีหนึ่งดูกลืนสีจากอีกแม่สีหนึ่งและสะท้อนกลับออกมาเป็นสีใหม่ เช่น สีฟ้าดูกลืนกับสีเหลืองจะสะท้อนออกมาเป็นสีน้ำเงิน เป็นต้น การรวมตัวของสีในรูปแบบนี้เราเรียกว่าเป็นการรวมตัวแบบลบ (Subtractive Color) ซึ่งท้ายที่สุดแล้วทุกแม่สีรวมตัวกันจะได้เป็นสีดำ ซึ่งตรงกันข้ามกับระบบ RGB ที่จะได้แสงสีขาว แต่อย่างไรก็ตามสีดำที่เกิดจากผสมกันของทั้ง 3 แม่สีก็ไม่ใช่ว่าที่สนิทจึงต้องมีสีดำเข้ามาเป็นอีกหนึ่งแม่สีเพื่อถมทับลงไปอีกครั้ง ซึ่งเป็นที่มาของงานพิมพ์ระบบ 4 สี

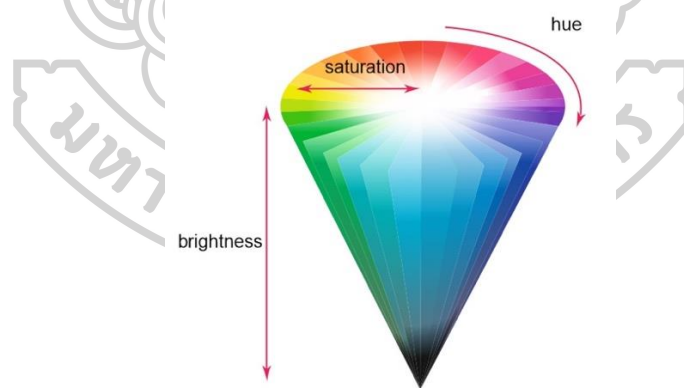

ภาพที่ 15 ระบบสี RGB และ CMYK

ที่มา Matthew Watkins, เข้าถึงเมื่อ 20 ธันวาคม 2565,
เข้าถึงได้จาก <https://www.gflesch.com/blog/cmyk-printing>

2.3. รูปแบบสีสำหรับสายตาของมนุษย์ (HSB - Hue Saturation Brightness)

รูปแบบสี HSB เป็นรูปแบบสีพื้นฐานสำหรับการมองเห็นสีด้วยสายตาของมนุษย์ โดยประกอบด้วยลักษณะของสี 3 ลักษณะ คือ 1) Hue คือสีต่างๆที่สะท้อนออกจากวัตถุเข้ามายังตาเรา ทำให้เราสามารถมองเห็นวัตถุเป็นสีต่างๆ ซึ่งแต่ละสีนั้นจะมีความแตกต่างกันตามระยะทางของคลื่นแสงที่กระทบวัตถุและสะท้อนกลับมาที่ตาของเรา Hue จะถูกกำหนดขึ้นโดยตำแหน่งการแสดงสีบน Standard Color Wheel ซึ่งแทนด้วยองศา 0 - 360 องศา แต่โดยทั่วไปแล้วก็จะเรียกการแสดงสีบนตำแหน่งนั้นๆเป็นชื่อสีเลย เช่น สีแดง สีเขียว สีเหลือง เป็นต้น 2) Saturation คือความสดของสี โดยมีค่าตั้งแต่ 0 - 100 โดยที่ 0 สีจะมีความสดน้อย และ 100 จะมีความสดมาก เมื่ออยู่บน Standard Color Wheel ค่า Saturation จะเริ่มต้นขึ้นจากจุดกึ่งกลางไปจนถึงเส้นขอบ โดยค่าที่เส้นขอบจะมีสีที่อิ่มตัวที่สุด และ 3) Brightness คือ ระดับความสว่างและความมืดของสี โดยมีค่าตั้งแต่ 0 - 100 โดยที่ 0 หมายถึงความสว่างน้อย และ 100 หมายถึงความสว่างมากที่สุด

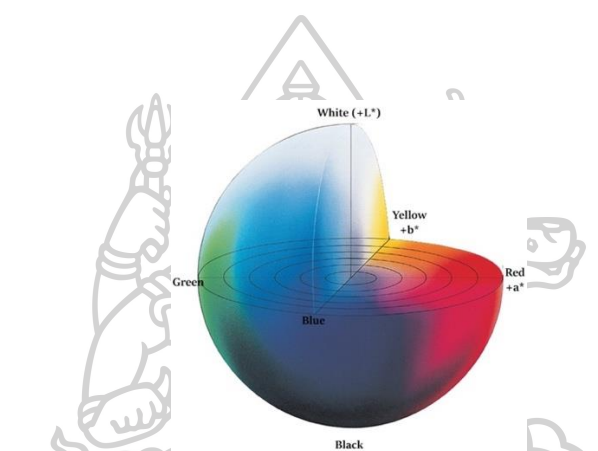
The hue, saturation, brightness cone
© Gil Dekel PoeticMind.co.uk

ภาพที่ 16 รูปแบบสีสำหรับสายตาของมนุษย์ (HSB)

ที่มา Dr. Gil Dekel., เข้าถึงเมื่อ 20 ธันวาคม 2565, เข้าถึงได้จาก
<https://www.poeticmind.co.uk/research/hue-saturation-brightness-hsb/>

2.4. รูปแบบระบบสีมาตรฐาน (LAB)

รูปแบบของระบบสี Lab เป็นค่าสีที่ถูกกำหนดขึ้นโดย CIE (Commission Internationale d' Eclairage) หรือองค์การวัดสีโลก เพื่อให้เป็นระบบสีมาตรฐานกลางในการวัดสีทุกรูปแบบซึ่งครอบคลุมทั้งรูปแบบ RGB และ CMYK ทั้งยังสามารถใช้ได้กับสีที่เกิดจากอุปกรณ์ทุกอย่างไม่ว่าจะเป็นจอคอมพิวเตอร์ เครื่องพิมพ์ เครื่องสแกนและอื่นๆ โดยองค์ประกอบของโหมดสี LAB นี้ได้แก่ L หรือ Luminance ซึ่งหมายถึงการกำหนดความสว่างของสี โดยมีค่าตั้งแต่ 0 - 100 โดยที่ 0 เป็นสีดำ และ 100 เป็นสีขาว A เป็นค่าของสีที่ไล่จากสีเขียวไปสีแดง และ B เป็นค่าของสีที่ไล่จากสีน้ำเงินไปสีเหลือง

ภาพที่ 17 ระบบสีมาตรฐาน LAB

ที่มา Konica Minolta, เข้าถึงเมื่อ 20 ธันวาคม 2565, เข้าถึงได้จาก

<https://sensing.konicaminolta.asia/what-is-cie-1976-lab-color-space/>

2.5. รูปแบบสีรหัสฐานสิบหก (HEX)

รูปแบบสีรหัสฐานสิบหก (HEX- Hexadecimal) เป็นรูปแบบสีที่เกิดจากแสงสีแดง (Red), สีเขียว (Green) และสีน้ำเงิน (Blue) เป็นแม่สีหลักในการผลิตแสงสีอื่นๆ เช่นเดียวกับระบบสี RGB แต่แตกต่างที่การแสดงค่าสี โดยรูปแบบสี HEX จะมีการแสดงค่าสีผ่านค่าเลขฐานสิบหกในรูปแบบ #RRGGBB โดยที่ RR เป็นสีแดง GG เป็นสีเขียวและ BB เป็นสีน้ำเงิน โดย RR, GG และ BB สามารถมีค่าที่แตกต่างกันได้ 256 ค่า ตั้งแต่ 00 ถึง FF มาตรฐานการผสมสีของระบบ HEX จึงสามารถมีสีได้มากที่สุด 256^3 สี หรือ 16,777,216 สี

2.6. รูปแบบสี PANTONE

รูปแบบสี PANTONE หรือ Pantone Matching System (PMS) เป็นมาตรฐานของระบบสีซึ่งถูกจดทะเบียนโดยบริษัท Pantone LLC (บริษัท แพนโทน จำกัด รัฐนิวเจอร์ซีย์ ประเทศสหรัฐฯ

อเมริกา) Pantone เป็นระบบสีสำหรับการพิมพ์เช่นเดียวกับระบบสี CMYK แต่แตกต่างกันตรงที่ CMYK นั้นเกิดจากการผสมของสี CMYK แต่ Pantone เป็นสีนั้นๆ 100% เนื่องจากเป้าหมายของ Pantone คือการสร้างมาตรฐานการพิมพ์ที่ผู้ใช้งานสามารถมั่นใจได้ว่าจะได้สีของสิ่งพิมพ์ออกมาเหมือนกัน 100% อาจกล่าวได้ว่า Pantone นั้นถูกทำขึ้นมาเพื่อนทดแทนสีที่ CMYK ไม่สามารถพิมพ์ได้

ภาพที่ 18 ระบบสี Pantone

ที่มา Pantone เข้าถึงเมื่อ 20 สิงหาคม 2566, เข้าถึงได้จาก <https://www.pantone.com>

หลักการเลือกใช้สีในงานออกแบบ

หลักการเลือกใช้สีในงานออกแบบ (Color Schemes) หมายถึง หลักความเข้าใจในการเลือกสีจากวงล้อสี (Color wheel) มาใช้ในการออกแบบเรขาคณิต โดยแบ่งออกเป็น 6 หลักการ ดังนี้

1) การใช้สีหลักเพียงสีเดียว (Monochromatic) คือการนำสีเพียงสีเดียวมาใช้ในการงานออกแบบ และสร้างความแตกต่างภายในตัวงานด้วยการใช้เทคนิค transparent และการไล่น้ำหนักของสี หลักการนี้มีจุดประสงค์เพื่อการสร้างอัตลักษณ์และความโดดเด่นให้กับงาน

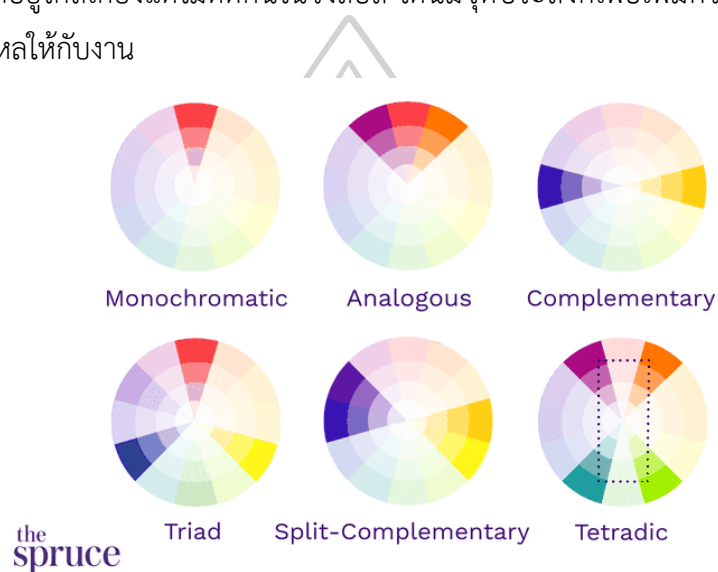
2) การใช้สามสีเรียงกัน (Analogous) คือการนำสี 3 สีที่เรียงอยู่ติดกันบนวงล้อสีมาใช้ในการงานออกแบบ เพื่อให้ผลงานมีความกลมกลืน ไปในโทนเดียว และให้ความรู้สึกเรียบง่าย โดยส่วนใหญ่จะไม่ใช้ทั้ง 3 สีในอัตราส่วนที่เท่ากัน แต่จะเลือกเพียงหนึ่งสีเป็นสีหลัก และใช้อีก 2 สีเป็นองค์ประกอบรอง

3) การใช้สีคู่ตรงข้าม (Complementary) เป็นวิธีเลือกใช้สีคู่ตรงข้ามในวงล้อสีเพื่อสร้างความโดดเด่นและกระตุ้นอารมณ์ให้กับงาน ซึ่งโดยปกติมักจะจับคู่สีขั้นที่ 1 กับสีขั้นที่ 2 ในเฉดตรงข้าม อาทิ สีน้ำเงินกับสีส้ม สีแดงกับสีเขียว และสีเหลืองกับสีม่วง เป็นต้น

4) การเลือกใช้สีแบบสมดุล (Triadic) เป็นการเลือกใช้สีแบบรูปสามเหลี่ยมด้านเท่าในวงล้อสี Triadic จะได้สีทั้งหมด 3 สีที่ให้ความหลากหลายแต่ไม่โดดเด่นเท่า Complementary เน้นทำให้งานสบายตาและดูสมดุล

5) การใช้สีคู่ตรงข้ามและสีถัดไป (Split-complementary) เป็นการใช้สีคู่ตรงข้ามและเพิ่มความโดดเด่นและหลากหลายด้วยสีคู่ตรงข้ามอีก 1 คู่ที่อยู่ติดกันในวงล้อสี หลักการนี้มีจุดประสงค์เพื่อเพิ่มความคิดสร้างสรรค์ให้กับผลงาน

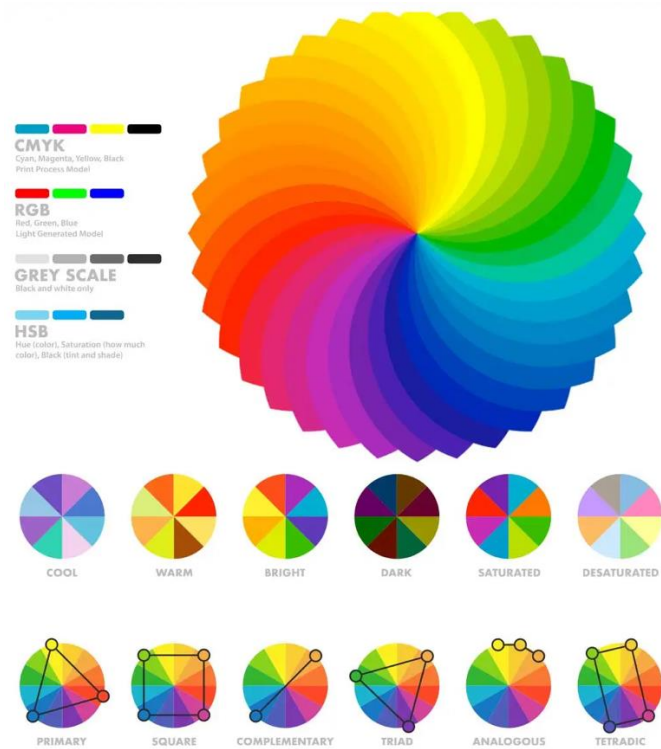
6) การใช้ 4 สี (Rectangular Tetradic) เป็นการใช้ความตัดกันของสีคู่ตรงข้ามผสมกับสีคู่ตรงข้ามอีกคู่ที่อยู่ใกล้เคียงแต่ไม่ติดกันในวงล้อสี โดนมีจุดประสงค์เพื่อเพิ่มความหลากหลาย และความน่าหลงใหลให้กับงาน

ภาพที่ 19 Color Schemes

ที่มา The Spruce เข้าถึงเมื่อ 20 สิงหาคม 2566,

เข้าถึงได้จาก <https://www.thespruce.com/easy-color-schemes-from-color-wheel-797784>

ภาพที่ 20 Color Theory

ที่มา Treasure เข้าถึงเมื่อ 20 สิงหาคม 2566,
เข้าถึงได้จาก <https://blog.treasure.com/color-theory/>

ส่วนที่ 3

แนวความคิดเกี่ยวกับอัตลักษณ์และการออกแบบ

แนวความคิดเกี่ยวกับอัตลักษณ์

1.1. อัตลักษณ์

คำว่า อัตลักษณ์ ประกอบด้วยคำว่า อัต (อัต-ตะ) ซึ่งหมายถึง ตน หรือ ตัวเอง กับ ลักษณะ ซึ่งหมายถึง สมบัติเฉพาะตัว คำว่า อัตลักษณ์ จึงหมายถึง ผลรวมของลักษณะเฉพาะของสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งทำให้สิ่งนั้นเป็นที่รู้จักหรือจำได้ เช่น สังคมแต่ละสังคมมีอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของตนเอง

ความหมายของอัตลักษณ์ และ เอกลักษณ์

อัตลักษณ์ (Identity) และ เอกลักษณ์ (Uniqueness) นั้นมีความหมายที่คล้ายคลึงกัน คำว่า “อัตลักษณ์” ไม่มีบัญญัติอยู่ในพจนานุกรม แต่ก็มีตำราหลายเล่มที่ได้ให้ความหมายของคำว่า อัตลักษณ์ ไว้ ซึ่งในที่นี้จะหยิบยกตัวอย่างมาจากสำนักงานราชบัณฑิตยสภาซึ่งได้ให้ความหมายของคำว่า อัตลักษณ์ ว่าหมายถึง ผลรวมของลักษณะเฉพาะของสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งทำให้สิ่งนั้นเป็นที่รู้จักหรือจำได้ โดยการประกอบขึ้นของคำว่า อัต (อัต-ตะ) ซึ่งหมายถึง ตน หรือ ตัวเอง และ ลักษณะ ซึ่งหมายถึง สมบัติเฉพาะตัว ส่วนคำว่า “เอกลักษณ์” ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน หมายถึง ลักษณะที่เหมือนกันหรือมีร่วมกัน เช่น เครื่องปั้นดินเผาเป็นเอกลักษณ์ของชุมชนนี้ หมายความว่า คนในชุมชนนี้ล้วนมีอาชีพปั้นดินเผาเหมือน ๆ กันหมด จากข้อเท็จจริงดังกล่าว เราอาจสรุปความแตกต่างของคำว่าอัตลักษณ์ และ เอกลักษณ์ ได้ว่า อัตลักษณ์ คือลักษณะเฉพาะหรือสมบัติเฉพาะตัวของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ส่วนเอกลักษณ์ คือลักษณะที่เหมือนกันของหลายๆสิ่ง หรือลักษณะที่มีร่วมกันจนกลายเป็นหนึ่งเดียวหรือหนึ่งเอกลักษณ์ แต่อย่างไรก็ดี คนไทยส่วนใหญ่ยังคงนิยมใช้คำว่า เอกลักษณ์ มาให้ความหมายว่าเป็นลักษณะเฉพาะตัวที่ไม่เหมือนใครอย่างกว้างขวาง ในขณะที่คำว่า อัตลักษณ์ นั้นมักใช้ในวงแคบ ๆ เช่น แวดวงวิชาการ

การสร้างอัตลักษณ์

การสร้างอัตลักษณ์ ในทางหนึ่งหมายถึงการสร้างตัวตนของชุมชนให้มีลักษณะเด่นเฉพาะตัว เกิดขึ้น ซึ่งอาจเป็นในรูปแบบของวิถีชีวิต ศิลปะ วัฒนธรรม หรือผลิตภัณฑ์ ที่นำมาซึ่งการสร้างมูลค่า และรายได้ให้กับท้องถิ่น ทั้งยังนำความภาคภูมิใจมาสู่ชุมชน โดยวิธีการสร้างอัตลักษณ์ชุมชนนั้นคือ การนำองค์ความรู้จากมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมมาปรับใช้ในการออกแบบ สร้างสรรค์ พัฒนา และต่อยอดผลิตภัณฑ์หรือบริการท้องถิ่นให้มีคุณภาพตามความเหมาะสมของแต่ละชุมชน ซึ่งมรดกทางวัฒนธรรมที่ถูกนำมาใช้เป็นทุนทางวัฒนธรรมในการสร้างอัตลักษณ์นั้นประกอบด้วย โบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ ภาษา วรรณกรรม ศิลปะ การแสดง และงานศิลปกรรมต่างๆ ซึ่งมีการสั่งสม สืบทอดกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษ

1.2. อัตลักษณ์องค์กร

อัตลักษณ์องค์กร (Corporate Identity) หมายถึง การสร้างภาพลักษณ์ ตัวตน หรือ ลักษณะเฉพาะของแบรนด์ให้ปรากฏแก่สายตาผู้อื่น เพื่อสร้างภาพจำให้ผู้อื่นเกิดการจดจำแบรนด์หรือ ความเป็นองค์กรของเราได้

การออกแบบอัตลักษณ์องค์กร

ในกระบวนการออกแบบอัตลักษณ์องค์กรจำเป็นต้องมีองค์ประกอบเชิงภาพ (Visual Elements) ซึ่งได้แก่

- 1) ตราสัญลักษณ์ (logo)
- 2) การจัดวางตัวอักษร (Typography)
- 3) ภาพ (Imagery)
- 4) สี (Color Schemes)

ความสำคัญของการออกแบบอัตลักษณ์องค์กร

1. การออกแบบอัตลักษณ์องค์กรถือเป็นการส่งเสริมการรับรู้หรือเป็นช่องทางในการสื่อสาร ข้อตกลงและกฎเกณฑ์ของคนในสังคมให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เนื่องจากการออกแบบเครื่องหมาย หรือตราสัญลักษณ์หรือข้อตกลงที่มีความละเอียดอ่อน อาทิ สัญลักษณ์ทางด้านศาสนา ลัทธิ หรือ

เครื่องหมายที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับกฎหมายนั้นจำเป็นต้องอาศัยการออกแบบที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับอำนาจทางการมองของมนุษย์ (Visual Perception)

2. การออกแบบอัตลักษณ์องค์กรเป็นการแสดงถึงความเจริญก้าวหน้าทางวิชาการ และความคิดสร้างสรรค์ของมนุษย์ซึ่งสามารถสร้างความน่าสนใจ ความเข้าใจ และการคล้อยตามได้
3. การออกแบบอัตลักษณ์เป็นการแสดงถึงทักษะทางศิลปะและจิตวิทยาของมนุษย์
4. การออกแบบอัตลักษณ์องค์กรช่วยส่งเสริมความเจริญก้าวหน้าให้กับองค์กร หรือธุรกิจการค้า

1.3. ตราสินค้า/แบรนด์

ตราสินค้า หรือ แบรนด์ (Brand) หมายถึง ภาพลักษณ์หรือแนวความคิดของสินค้าและบริการ ซึ่งถูกสร้างขึ้นจากหลายปัจจัย ไม่ว่าจะเป็นแนวความคิด รสนิยม และคุณค่าเชิงศิลปะ ซึ่งแบรนด์อาจแสดงออกได้ทั้งในเชิงรูปธรรมและนามธรรม โดยมีเป้าหมายหลักคือการสื่อสาร สร้างการรับรู้ หรือเพื่อสร้างการจดจำให้กับผู้บริโภคว่าแบรนด์ของตนมีความแตกต่างจากคู่แข่งชั้นอย่างไร

โดยองค์ประกอบสำคัญของแบรนด์หรือตราสินค้า อ้างอิงจาก วิทวัส ชัยปาณี ได้แก่

- 1) Attributes คือการที่ผู้บริโภคสามารถจดจำแบรนด์นั้นๆได้ด้วยชื่อที่ใช้ สีที่ใช้ สัญลักษณ์ หรือรูปลักษณ์ของบรรจุภัณฑ์
- 2) Benefits คือการที่ผู้บริโภคสามารถรู้สึกได้ถึงคุณภาพหรือคุณประโยชน์ซึ่งเป็นรูปธรรมของสินค้านั้นๆ เช่น รสชาติที่อร่อย หรือ วัสดุที่แข็งแรงทนทาน
- 3) Values คือการที่ผู้บริโภคสามารถรู้สึกได้ถึงคุณค่าที่ไม่สามารถจับต้องได้โดยตรงของแบรนด์หรือสินค้านั้นๆ เช่น ความรู้สึกมั่นใจ ความผูกพัน และความคุ้นเคย
- 4) Personality คือการที่แบรนด์สามารถสะท้อนบุคลิกภาพหรือตัวตนของผู้บริโภคได้ เช่น ผู้อื่นจะเห็นผู้บริโภคเป็นคนดูมีรสนิยมเมื่อใช้สินค้าแบรนด์นี้ เป็นต้น

การสร้างแบรนด์

การสร้างแบรนด์ (Branding) หมายถึง การสร้างภาพลักษณ์ เรื่องราว หรือแนวความคิดของสินค้า โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการสื่อสารเป้าประสงค์ สร้างความแตกต่าง และสร้างคุณค่า (Brand Values) ให้กับผลิตภัณฑ์หรือสินค้านั้น ๆ โดยในการสร้างแบรนด์จะไม่ใช้เพียงแค่การออกแบบตรา

สัญลักษณ์เท่านั้น แต่จำเป็นจะต้องทำความเข้าใจถึงจุดสัมผัสของลูกค้า (Customer Touchpoint) รวมถึงจุดสัมผัสของแบรนด์ (Brand Touchpoint) เพราะเป้าหมายของการสร้างแบรนด์คือการสร้างความสัมพันธ์ระยะยาวกับลูกค้า จนเกิดเป็นความรู้สึกเชื่อใจและความภักดี (Brand Loyalty)

การสร้างแบรนด์มักจะมาควบคู่กับการทำการตลาด (Marketing) ทั้งในรูปแบบออนไลน์ (Digital Marketing) และรูปแบบดั้งเดิม (Traditional Marketing) เสมอ ซึ่งความแตกต่างของการสร้างแบรนด์และการทำการตลาด คือ การสร้างแบรนด์จะเน้นสร้างประทับใจให้กับผู้บริโภคโดยการส่งมอบคุณลักษณะ คุณค่า คุณประโยชน์ หรือวัฒนธรรมบางอย่างที่แตกต่างไปจากแบรนด์อื่นๆ ส่วนการทำการตลาด คือ การหาช่องทางในการสื่อสารคุณค่าหรือคุณลักษณะดังกล่าวออกไปยังผู้บริโภคด้วยการโปรโมท การโฆษณา รวมถึงสิทธิพิเศษเพื่อส่งเสริมการขาย และการจัดกิจกรรมและโปรโมชั่น

แนวความคิดเกี่ยวกับศิลปะและการออกแบบ

แนวความคิดเกี่ยวกับศิลปะ

ความหมายของศิลปะ

ศิลปะ (Art) หมายถึง ผลิตผลแห่งความคิดสร้างสรรค์ของมนุษย์ที่แสดงออกมาผลงานในรูปแบบต่างๆ หรืออาจหมายถึง สิ่งที่มนุษย์สร้างสรรค์ขึ้นเพื่อแสดงออกซึ่งอารมณ์ ความรู้สึก ความคิด ประสบการณ์ และการเห็นแจ้ง โดยมีเป้าหมายเพื่อสุนทรียภาพและอารมณ์สะเทือนใจ

คำว่า ศิลปะ ได้ถูกให้ความหมายไว้มากมายทั้งโดยกว้างและโดยแคบ ทั้งจากนักปราชญ์และผู้คนในหลายยุคหลายสมัย ศาสตราจารย์ศิลป์ พีระศรี (Corrado Feroci) บุคคลสำคัญผู้วางรากฐานให้กับการศึกษาศิลปะในประเทศไทย ได้ให้ความหมายของศิลปะไว้ว่า ศิลปะ คือ งานอันเป็นความพากเพียรของมนุษย์ ที่ต้องใช้ความพยายามด้วยความคิดและมือ ซึ่งเป็นความหมายที่ถูกนำมาใช้อย่างแพร่หลายในเอกสารและตำราของประเทศไทย

ประเภทของศิลปะ

การแบ่งประเภทของศิลปะ อ้างอิงจาก ชลุด นิมเสมอ (2539) ได้มีการจำแนกแนวทางการแบ่งประเภทของศิลปะไว้ 3 แนวทาง ดังนี้

1. แบ่งตามจุดมุ่งหมายของการสร้าง
 - 1.1. วิชาศิลปะ (Fine Arts)
 - 1.2. ประยุกต์ศิลป์ (Applied Arts)
2. แบ่งตามลักษณะการแสดงออก
 - 2.1. สถาปัตยกรรม (Architecture)
 - 2.2. ประติมากรรม (Sculpture)
 - 2.3. จิตรกรรม (Painting)
 - 2.4. วรรณกรรม (Literature)
 - 2.5. ดนตรีและนาฏกรรม (Music and Drama)
3. แบ่งตามลักษณะการรับสัมผัส
 - 3.1. ทัศนศิลป์ (Visual Arts)
 - 3.2. โสตศิลป์ (Audio Arts)
 - 3.3. โสตทัศนศิลป์ (Mixed Arts)

แนวความคิดเกี่ยวกับการออกแบบ

ความหมายของการออกแบบ

การออกแบบ (Design) หมายถึง การสร้างสรรค์สิ่งใหม่ขึ้นมาโดยไม่ลอกเลียนสิ่งที่เคยมีมาก่อน หรือการพัฒนา ปรับปรุง ดัดแปลงสิ่งที่มีอยู่เดิมให้มีรูปแบบที่เปลี่ยนไปจากเดิมและตอบสนองความต้องการมากยิ่งขึ้น การออกแบบมีวัตถุประสงค์เพื่อสนองความต้องการของมนุษย์ทางด้านต่างๆ ทั้งทางร่างกายและจิตใจ โดยการออกแบบครอบคลุมทั้งสิ่งที่เป็นรูปธรรม นามธรรม และกระบวนการคิด หรือที่เรียกว่า การคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking)

การออกแบบเป็นสื่อกลางความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ และมนุษย์และวัตถุ ในการออกแบบจำเป็นต้องคำนึงถึงหลักสุนทรียศาสตร์ (ความสวยงาม) หลักประโยชน์ใช้สอย หลักเศรษฐศาสตร์ สภาพแวดล้อม และมุมมองทางสังคม การแบ่งประเภทของงานออกแบบจึงสามารถแบ่งกว้างได้เป็น 3 ประเภทดังนี้ (วิรุฬ ตั้งเจริญ, 2539 : 6)

1) งานออกแบบเพื่อประโยชน์ใช้สอย

เป็นการออกแบบที่มุ่งเน้นประโยชน์ใช้สอยเป็นหลัก โดยมีคุณค่าทางความงามเป็นรอง กล่าวคือ คุณค่าทางความงามมีไว้เพื่อผลักดันให้งานออกแบบมีความน่าสนใจและน่าใช้สอยมากยิ่งขึ้น ได้แก่ การออกแบบผลิตภัณฑ์ ประยุกต์ศิลป์ การออกแบบทางวิศวกรรม และการออกแบบทางสถาปัตยกรรม

2) งานออกแบบเพื่อการติดต่อสื่อสาร

เป็นการออกแบบที่มุ่งเน้นการสื่อสารด้วยภาพและภาษา โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อประโยชน์ทางความรู้ ความเข้าใจ และการชักชวน งานออกแบบเพื่อการสื่อสารมักมีความเกี่ยวข้องกับมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และจิตวิทยา ได้แก่ การออกแบบเรขศิลป์ การออกแบบนิเทศศิลป์ และการออกแบบเพื่อการโฆษณา

3) งานออกแบบเพื่อคุณค่าทางความงาม

เป็นการออกแบบที่มุ่งเน้นผลทางด้านอารมณ์สะเทือนใจ (Emotions) และความรู้สึกลงทางสุนทรียศาสตร์ (Aesthetics) ได้แก่ การออกแบบทางสถาปัตยกรรม ประติมากรรม และจิตรกรรม

ประเภทการออกแบบที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

การออกแบบเรขศิลป์ (Graphic Design)

การออกแบบเรขศิลป์ หรือ การออกแบบกราฟิก หมายถึง การออกแบบสื่อสัญลักษณ์ที่สามารถมองเห็นได้ด้วยตา โดยมีเป้าหมายเพื่อการถ่ายทอดความคิดและการสื่อความหมายให้ออกมาในรูปแบบของสื่อที่มีประสิทธิภาพ มีการจัดระเบียบ และมีความคิดสร้างสรรค์ที่สามารถสร้างจินตภาพให้กับผู้รับสารได้ โดยการ

ออกแบบเรขศิลป์ ได้แก่ การออกแบบหนังสือ นิตยสาร สื่อสิ่งพิมพ์ เว็บไซต์ สื่อโฆษณา และสื่อประชาสัมพันธ์

ในการออกแบบกราฟิก องค์ประกอบสำคัญที่นอกเหนือจากเครื่องมือคอมพิวเตอร์ ได้แก่ ความคิดสร้างสรรค์ และการประพันธ์ หรือที่เรียกว่า การจัดวางคอมโพส การวางคอมโพสเป็นการนำองค์ประกอบต่างๆ มาจัดวางเข้าด้วยการในพื้นที่พื้นที่หนึ่ง (Artboard) เพื่อสร้างการสื่อสารที่นำมา

ซึ่งการถ่ายทอดข้อมูลรวมถึงความรู้สึกทางสุนทรียศาสตร์ โดยองค์ประกอบหลักของงานกราฟิกได้แก่ เส้น รูปร่าง รูปทรง น้ำหนัก พื้นผิว ที่ว่าง สี และตัวอักษร

เส้น (Line) หมายถึง การเรียงตัวต่อกันของจุดจนเกิดเป็นเส้นซึ่งลากไปยังทิศทางต่างๆ และเกิดเป็นรูปร่างและรูปทรง โดยรูปร่างและทิศทางของเส้นสามารถสื่อความหมายและความรู้สึกที่แตกต่างกันออกไป เส้นมีความสำคัญในการเป็นโครงสร้างและการกำหนดของเขตให้กับงานออกแบบ

รูปร่าง (Shape) เป็นองค์ประกอบที่เกิดจากการนำเส้นแบบต่างๆมาลากต่อกันจนได้รูปร่าง 2 มิติ ซึ่งประกอบด้วยความกว้างและความยาว (หรือความสูง)

รูปทรง (Form) เป็นรูปร่างที่มีมิติ หรือ 3 มิติ ซึ่งประกอบด้วยความกว้าง ความยาว และความลึก ทำให้ภาพมีความชัดเจนและสมบูรณ์มากกว่ารูปร่าง

น้ำหนัก (Value) น้ำหนักเป็นองค์ประกอบที่คู่กับแสง ความเข้มของแสงเมื่อส่องกระทบวัตถุ จะก่อให้เกิดเงาซึ่งเป็นตัวกำหนดระดับของค่าน้ำหนัก น้ำหนักมีความสำคัญในการสร้างความแตกต่างให้กับรูปทรงและพื้นที่ว่าง

พื้นผิว (Texture) พื้นผิวคือสิ่งที่ทำให้รู้ว่ารูปร่างหรือรูปทรงมีสัมผัสอย่างไร โดยการสัมผัสแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ การสัมผัสด้วยมือ และการสัมผัสด้วยสายตา

ที่ว่าง (Space) หมายถึง ระยะห่างระหว่างวัตถุ หรือ ช่องไฟ ซึ่งอาจหมายรวมทั้งพื้นที่สำคัญและไม่สำคัญในงานออกแบบ ที่ว่างเป็นองค์ประกอบสำคัญที่สามารถช่วยสร้างจุดเด่นให้กับงานออกแบบได้

สี (Color) เป็นหัวใจสำคัญในการออกแบบกราฟิก เนื่องจากสีเป็นองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อจิตใจของมนุษย์ สีสามารถสื่อสารข้อความ อารมณ์ และความรู้สึกของงานออกแบบได้เป็นอย่างดี

ตัวอักษร (Typography) เป็นสุนทรียศิลป์ที่ประกอบขึ้นจากองค์ประกอบอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็น เส้น รูปร่าง หรือสี ตัวอักษรสามารถช่วยเน้นความสำคัญสารในงานออกแบบได้ เช่น การแยกหัวเรื่องหลัก หัวเรื่องรอง และเนื้อหา ด้วยรูปแบบและขนาดตัวอักษร โดยรูปแบบของตัวอักษรสามารถแบ่งได้เป็น 4 รูปแบบ ดังนี้

- 1) รูปแบบเซอรัฟ (Serif) หรือรูปแบบตัวอักษรมีเชิง เป็นรูปแบบอักษรทางการที่ถูกใช้มาตั้งแต่ในอดีต เซอรัฟเหมาะกับงานออกแบบที่มีความเป็นทางการและน่าเชื่อถือ

- 2) รูปแบบแซนด์เซอรัฟ (San Serif) เป็นรูปแบบตัวพิมพ์ไม่มีฐาน มีความหนาบางเท่ากันทุกตัวอักษร ซึ่งมักใช้ในงานออกแบบสมัยใหม่ แซนด์เซอรัฟเหมาะกับงานที่ต้องการความทันสมัยและไม่เป็นทางการ
- 3) รูปแบบแอนติก (Antique) เป็นรูปแบบตัวอักษรรูปแบบโบราณ เหมาะกับงานออกแบบที่เฉพาะเจาะจงยุคสมัย หรืองานที่ต้องการความย้อนยุค
- 4) รูปแบบสคริปต์ (Script) เป็นรูปแบบตัวอักษรที่มีความเป็นลายมือเขียน (Handwriting) ซึ่งเหมาะกับงานออกแบบที่ต้องการความสนุกสนาน และไม่เป็นทางการ

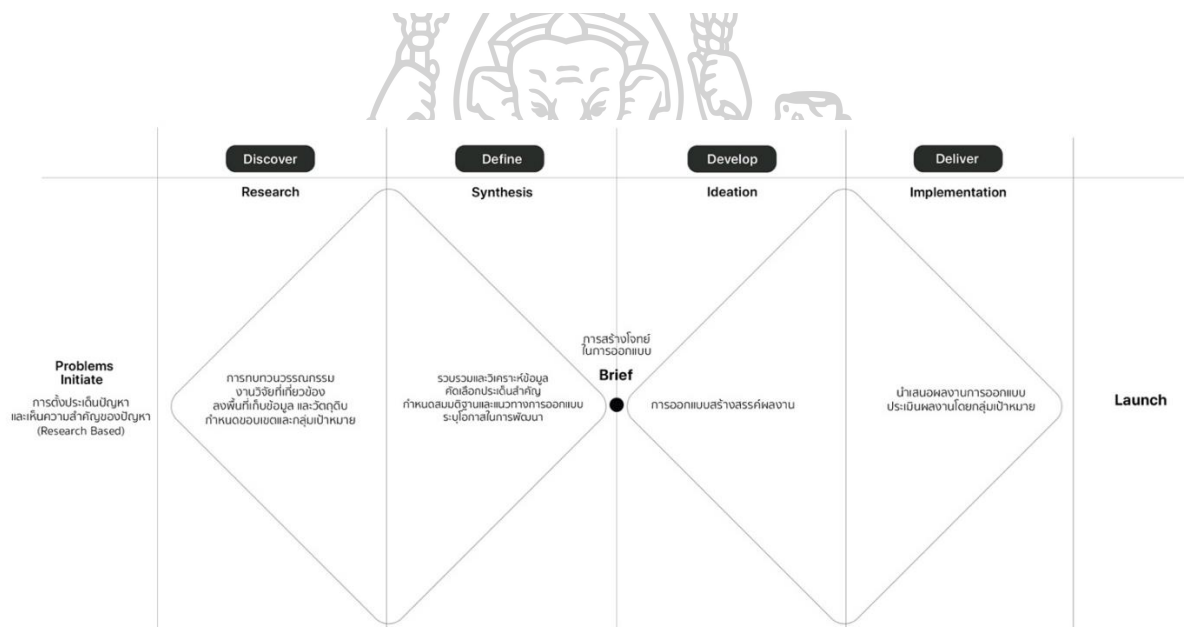

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

กระบวนการศึกษาวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภูมิทัศน์วัฒนธรรมของจังหวัดนครราชสีมาสู่การแทนค่าสีเพื่อการออกแบบชุดสีอัตลักษณ์ ซึ่งผู้วิจัยได้นำรูปแบบ Double Diamond Diagram ของกระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) ของ The Design Council มาใช้ในวิธีการดำเนินการวิจัย โดยมีขั้นตอนดังนี้

ภาพที่ 21 กระบวนการคิดเชิงออกแบบ

ที่มา ภาพจัดทำโดยผู้วิจัย 2566

1. ขั้นตอนการวางแผน (Discover)
การตั้งประเด็นปัญหา
2. ขั้นตอนการกำหนดประเด็น (Define)
การรวบรวมข้อมูล
การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
การวิเคราะห์ข้อมูล

3. ขั้นตอนการพัฒนา (Develop)
การดำเนินการออกแบบ
4. ขั้นตอนการนำเสนอ (Deliver)
การจัดแสดงผลงานในรูปแบบนิทรรศการ
การประเมินผลการออกแบบ

ขั้นตอนการวางแผน (Discover)

การตั้งประเด็นปัญหา

เมื่อผู้วิจัยศึกษาถึงนิเวศของสีและวิถีชีวิตของมนุษย์ ผู้วิจัยพบว่าสีนั้นมีความผูกพันกับมนุษย์มาอย่างยาวนานและมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิต ตั้งแต่อดีตมนุษย์มีการเรียนรู้ที่จะใช้สีจากธรรมชาติโดยการสกัดจากวัตถุดิบธรรมชาติต่างๆ อาทิ ดิน หิน แร่ธาตุ พืช หรือสัตว์ โดยนำมาประกอบกิจกรรมการดำเนินชีวิตไม่ว่าจะเป็นการย้อมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม การประกอบอาหาร การแต่งแต้มผลิตภัณฑ์และเครื่องมือเครื่องใช้ ไปจนถึงการสื่อสารเรื่องราวผ่านการเขียนสีบนผนังถ้ำซึ่งเป็นต้นกำเนิดของงานศิลปะหลากหลายแขนง มนุษย์สืบทอดพฤติกรรมเหล่านี้มาจนถึงปัจจุบัน จนพฤติกรรมดังกล่าวได้แปรเปลี่ยนเป็นอัตลักษณ์ วิถีชีวิต ภูมิปัญญา และวัฒนธรรมของแต่ละท้องถิ่น ดังจะเห็นได้ว่า ไม่ว่าจะเป็นผลิตภัณฑ์ สิ่งทอ อาหาร หรืองานศิลปะ ก็จะมีสีที่แตกต่างกันออกไปในแต่ละพื้นที่ แต่ด้วยความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ส่งผลให้อัตลักษณ์ท้องถิ่นเริ่มสูญหาย เฉดสีต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากอัตลักษณ์ก็กำลังจะสูญหายไปเช่นกัน ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นนักออกแบบเรขศิลป์ จึงเล็งเห็นแนวทางและโอกาสในการที่จะศึกษาและออกแบบชุดสีอัตลักษณ์สำหรับการต่อยอดในกระบวนการออกแบบเรขศิลป์ เพื่อให้ได้มาซึ่งงานออกแบบที่มีความทันสมัยและยกระดับแต่ยังคงไว้ซึ่งเฉดสีที่สะท้อนอัตลักษณ์พื้นที่อย่างแท้จริง และนำไปสู่การสร้างคุณค่าเชิงอัตลักษณ์ โดยในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกจังหวัดนครราชสีมาซึ่งมีความหลากหลายทั้งในด้านภูมิศาสตร์ วิถีชีวิต และวัฒนธรรม รวมถึงทุนทางธรรมชาติที่มีบทบาทต่อทุนทางวัฒนธรรม

ขั้นตอนการกำหนดประเด็น (Define)

การรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีการรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูล 2 ประเภท ดังนี้

1. แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ นับเป็นข้อมูลส่วนใหญ่ของการศึกษาค้นคว้า

รวบรวมข้อมูลโดยการสืบค้นจากหนังสือ ตำรา เอกสาร รายงาน และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการค้นคว้าจากแหล่งออนไลน์ที่น่าเชื่อถือ อาทิ ฐานข้อมูลภาครัฐ หรือเอกชน โดยมีขอบเขตการรวบรวมข้อมูลดังนี้

- 1.1. ศึกษาข้อมูลทางภูมิศาสตร์ แหล่งธรรมชาติ วิถีชีวิต และภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของจังหวัดนครราชสีมา
- 1.2. ศึกษาข้อมูลด้านทฤษฎีสี
- 1.3. ศึกษาข้อมูลด้านศิลปะและการออกแบบ

2. แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ

รวบรวมข้อมูลปฐมภูมิโดยการลงพื้นที่ศึกษา โดยวิธีการทำแบบสอบถาม การสังเกต และการสัมภาษณ์ตามบริบท โดยมีขอบเขตพื้นที่ศึกษาคือจังหวัดนครราชสีมา มีรายละเอียดดังนี้

- 2.1. การสัมภาษณ์ตามบริบท (Contextual Interview) เพื่อนำมาซึ่งข้อมูลด้านธรรมชาติ วัฒนธรรม และวิถีชีวิต
- 2.2. การสังเกตการณ์อย่างใกล้ชิด (Participant Observation) เพื่อนำมาซึ่งข้อมูลด้านธรรมชาติ วัฒนธรรม และวิถีชีวิต
- 2.3. การทำแบบสอบถาม (Questionnaire) เพื่อนำมาซึ่งข้อมูลทางด้านอัตลักษณ์และสีอัตลักษณ์ โดยแบบสอบถามนี้ประกอบไปด้วยคำถาม 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปส่วนบุคคล เป็นลักษณะคำถามปลายปิด (Close-Ended Question) จำนวน 5 ข้อ ประกอบด้วย เพศ ช่วงอายุ วุฒิการศึกษา อาชีพ และระดับความผูกพันกับจังหวัดนครราชสีมา

ส่วนที่ 2 ข้อมูลด้านอัตลักษณ์และสีอัตลักษณ์ของจังหวัดนครราชสีมา

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นต่อความสำคัญในการสร้างชุดสีอัตลักษณ์เพื่อการ

ออกแบบ

คำถามในส่วนที่ 1-2 ใช้การวัดด้วยวิธีการหาอัตราร้อยละหรือเปอร์เซ็นต์ (Percentage %) เพื่อให้ทราบถึงจำนวนร้อยละ หรือ สัดส่วนเมื่อเทียบกับ 100 ของผู้ที่เลือกในแต่ละคำตอบของแต่ละข้อ

คำถามส่วนที่ 3 ใช้การวัดแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) โดยมีระดับสเกลทั้งหมด 5 ระดับดังนี้

5	หมายถึง	มากที่สุด
4	หมายถึง	มาก
3	หมายถึง	ปานกลาง
2	หมายถึง	น้อย
1	หมายถึง	น้อยที่สุด

โดยเกณฑ์การให้คะแนนค่าเฉลี่ยในแต่ละระดับจะใช้สูตรคำนวณอันตรภาคชั้น (Class Interval) โดยมีสูตรการคำนวณดังนี้

$$\frac{(\text{ค่าสูงสุด} - \text{ค่าต่ำสุด})}{\text{จำนวนระดับ}} = \frac{(5 - 1)}{5} = 0.8$$

จากการคำนวณข้างต้น ผู้วิจัยจึงแบ่งอันตรภาคชั้นในแต่ละระดับขึ้นโดยมีช่วงความกว้างเท่ากับ 0.8 โดยแต่ละระดับมีนัยยะดังต่อไปนี้

ช่วงที่ 1	1.00 – 1.80	หมายถึง	มีความสำคัญน้อยที่สุด
ช่วงที่ 2	1.81 – 2.60	หมายถึง	มีความสำคัญน้อย
ช่วงที่ 3	2.61 – 3.40	หมายถึง	มีความสำคัญปานกลาง
ช่วงที่ 4	3.41 – 4.20	หมายถึง	มีความสำคัญมาก
ช่วงที่ 5	4.21 – 5.00	หมายถึง	มีความสำคัญมากที่สุด

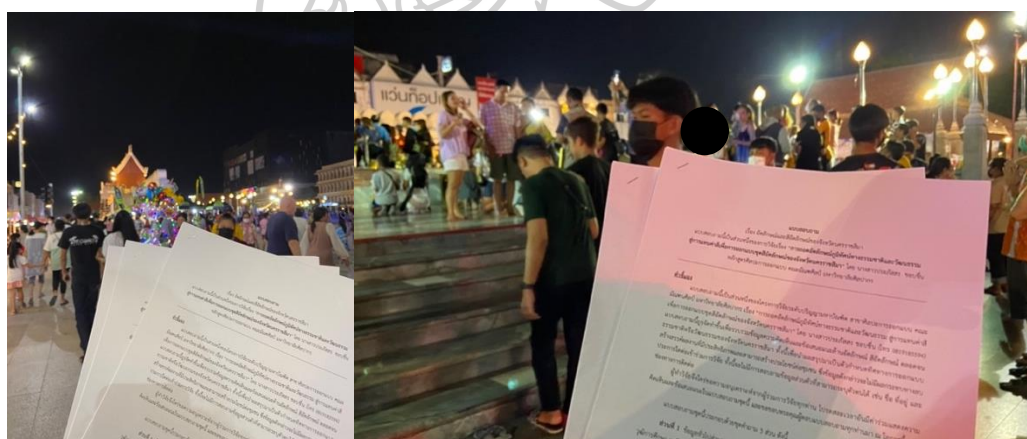
การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างสำหรับการรวบรวมข้อมูล ในการรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม ผู้วิจัยมีการมุ่งเน้นที่กลุ่มประชากรที่มีภูมิลำเนาหรืออาศัยอยู่ในจังหวัดนครราชสีมาทุกเพศ ช่วงอายุ 18 – 65 ปี จำนวน 50 คน และสำหรับการสัมภาษณ์และสังเกตการณ์ ผู้วิจัยมุ่งเน้นที่กลุ่มอาชีพช่างฝีมือ ผู้เชี่ยวชาญ หรือผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของ

จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 5-7 คน ซึ่งเป็นจำนวนที่ผู้วิจัยคาดว่าจะสามารถเน้นย้ำและยืนยันข้อมูลที่ได้จากการศึกษาทบทวนวรรณกรรมและนำไปสู่แนวทางการออกแบบได้

ภาพที่ 22 การลงพื้นที่สำรวจและการสัมภาษณ์ช่างฝีมือและผู้ประกอบการในพื้นที่
ที่มา ภาพถ่ายโดยผู้วิจัย เมื่อ 10 กรกฎาคม 2566

ภาพที่ 23 การลงพื้นที่เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างด้วยเครื่องมือแบบสอบถาม
ที่มา ภาพถ่ายโดยผู้วิจัย เมื่อ 1 สิงหาคม 2566

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลดิบที่ได้จากกระบวนการรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการจดบันทึก ภาพถ่าย ภาพเคลื่อนไหว และการบันทึกเสียง ด้วยวิธีการดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Data Analysis)

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรมและการลงพื้นที่ศึกษา โดยใช้หลักความเป็นเหตุเป็นผล

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Data Analysis)

การวิเคราะห์ที่ได้จากเครื่องมือแบบสอบถาม โดยใช้สถิติ

3. การค้นหาความเข้าใจเชิงลึก (Observation to Insight)

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรมและการลงพื้นที่ศึกษา โดยการเชื่อมโยง ตีความ และทำความเข้าใจบริบทที่เกิดขึ้น เบื้องลึกเบื้องหลังของพฤติกรรมและการแสดงออกไปจนถึงอารมณ์ ความคิด ทักษะคติ และความเชื่อผ่านการใช้หลักความเป็นเหตุเป็นผล

ขั้นตอนการพัฒนา (Develop)

การดำเนินการออกแบบ

การออกแบบผลงาน ผู้วิจัยดำเนินการออกแบบสารสนเทศชุดสีอัตลักษณ์ของจังหวัดนครราชสีมา โดยแบ่งผลงานออกเป็นสารสนเทศชุดสีจำนวน 3 ชุดตามหมวดหมู่ ได้แก่ 1) ชุดภูมิวัฒนธรรม ภายใต้ชื่อ ‘โคราช’ (Korat Colors) 2) ชุดมรดกวัฒนธรรม ภายใต้ชื่อ ‘ดีเจิน’ (Deegend Colors) และ 3) ชุดวัฒนธรรมอาหารท้องถิ่น ภายใต้ชื่อ ‘กินเช่า’ (Ginkhao Colors) โดยแต่ละชุดแบ่งส่วนการออกแบบเป็น 2 ส่วน ได้แก่ การออกแบบข้อมูลสารสนเทศสีอัตลักษณ์ และการออกแบบการใช้งานคู่มือและตัวอย่างการสร้างสรรค์งานศิลปะ โดยผลงานการออกแบบทั้งหมดจะถูกจัดรวมเป็นสารสนเทศสีสิ่งพิมพ์ประเภทหนังสือ (Palettes Book) และสื่อออนไลน์ ภายใต้ชื่อ ‘Nakhon Ratchasima: The Palettes©’ ภายใต้แบรนด์ PRAPATS©

ขั้นตอนการนำเสนอ (Deliver)

การจัดแสดงผลงานในรูปแบบนิทรรศการ

ผลงานการออกแบบชุดสีอัตลักษณ์ การออกแบบเรขศิลป์ และผลงานสร้างสรรค์จะถูกนำเสนอในรูปแบบนิทรรศการภายใต้ชื่อโครงการ The Palettes© by PRAPATS© ในนิทรรศการ Thesis Exhibition CODA 2023

การประเมินผลการออกแบบ

หลังจากได้มาซึ่งผลงานการออกแบบแล้ว จะดำเนินการประเมินผลงานโดยกลุ่มตัวอย่างและผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้เครื่องมือประเภท แบบสอบถามความพึงพอใจ ในการประเมิน ซึ่งเกณฑ์การประเมินประกอบด้วยประเด็นด้านการสื่อสารของชุดสื่อสัญลักษณ์ ความสวยงาม และประโยชน์ใช้สอยของผลงาน โดยวิธีการของ Likert Rating Scale ซึ่งเป็นวิธีการวัดระดับความพึงพอใจด้วยชุดแบบสอบถามปลายปิดตามมาตรฐานสากล โดยมีระดับความเห็นทั้งหมด 5 ระดับ ตั้งแต่พอใจหรือเห็นด้วยที่สุด (Favorable) ไปจนถึงไม่พอใจหรือไม่เห็นด้วยที่สุด (Unfavorable) ดังนี้

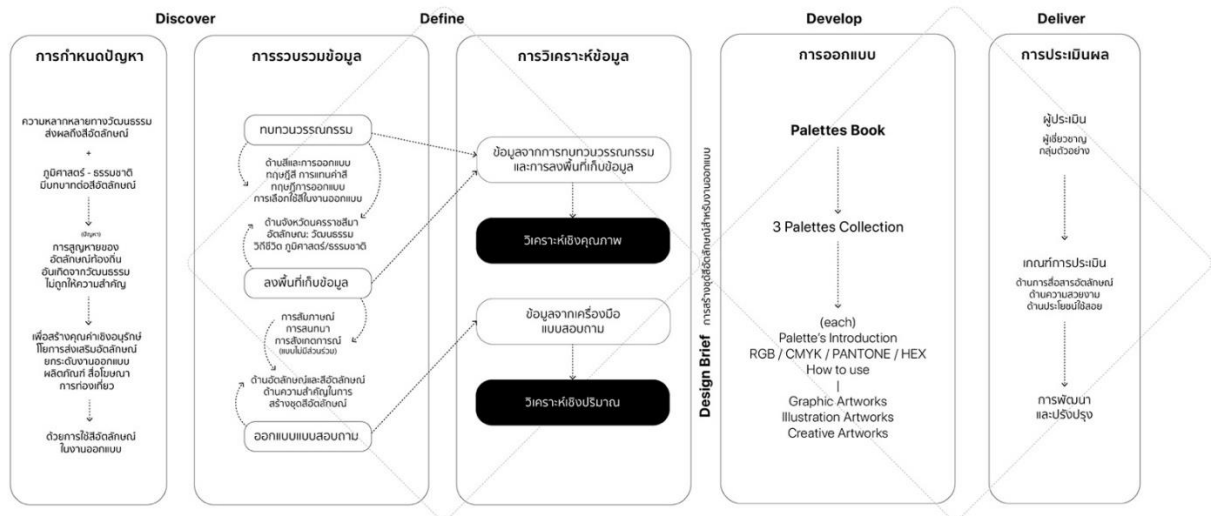
คะแนน	ความหมาย
5	มากที่สุด
4	มาก
3	ปานกลาง
2	น้อย
1	น้อยที่สุด

การแปลผลแบบสอบถาม ทำได้โดยวิธีการคำนวณความกว้างของอันตรภาคชั้น (Class Interval) โดยมีสูตรการคำนวณ ดังนี้

$$\text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} = \frac{(\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด})}{\text{จำนวนระดับ}} = \frac{(5 - 1)}{5} = 0.8$$

จากการคำนวณข้างต้น ผู้วิจัยจึงแบ่งอันตรภาคชั้นในแต่ละระดับชั้นโดยมีช่วงความกว้างเท่ากับ 0.8 โดยแต่ละระดับมีนัยยะดังต่อไปนี้

ช่วงที่ 1	1.00 – 1.80	หมายถึง	พึงพอใจน้อยที่สุด
ช่วงที่ 2	1.81 – 2.60	หมายถึง	พึงพอใจน้อย
ช่วงที่ 3	2.61 – 3.40	หมายถึง	พึงพอใจปานกลาง
ช่วงที่ 4	3.41 – 4.20	หมายถึง	พึงพอใจมาก
ช่วงที่ 5	4.21 – 5.00	หมายถึง	พึงพอใจมากที่สุด

ภาพที่ 24 แผนภาพสรุปกระบวนการดำเนินการวิจัย
 ที่มา ภาพจัดทำโดยผู้วิจัย เมื่อ 2566

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภูมิทัศน์วัฒนธรรมของจังหวัดนครราชสีมา นำมาสู่การถอดอัตลักษณ์ การแทนค่าสี และการออกแบบเพื่อให้ได้มาซึ่งสารสนเทศชุดสีอัตลักษณ์ของจังหวัดสำหรับการต่อยอดในกระบวนการออกแบบแขนงต่างๆ โดยผู้วิจัยได้ศึกษาและรวบรวมข้อมูลที่สำคัญสำหรับการวิเคราะห์ ได้แก่ ข้อมูลด้านอัตลักษณ์ของจังหวัดนครราชสีมา ข้อมูลด้านสีอัตลักษณ์ ทฤษฎีสี และทฤษฎีการออกแบบ ซึ่งได้จากการทบทวนวรรณกรรม การลงพื้นที่สัมภาษณ์ตามบริบท การสังเกตการณ์อย่างใกล้ชิด และจากแบบสอบถาม โดยในบทนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งส่วนการดำเนินงานออกเป็น 3 ลำดับชั้น ได้แก่

ชั้นที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิและปฐมภูมิ เพื่อนำมาซึ่งข้อมูลด้านอัตลักษณ์ อันประกอบด้วย สีอัตลักษณ์ ลวดลายอัตลักษณ์ และความคิดเห็นต่อการออกแบบชุดสีอัตลักษณ์

ในบทวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยแบ่งส่วนการวิเคราะห์ออกเป็น 3 ส่วนดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (การถอดอัตลักษณ์)

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิโดยการทบทวนวรรณกรรมเป็นหลัก ร่วมกับแหล่งข้อมูลปฐมภูมิโดยการลงพื้นที่สัมภาษณ์ตามบริบทและการสังเกตพฤติกรรม เพื่อนำมาซึ่งข้อมูลด้านอัตลักษณ์ อันประกอบด้วยสีอัตลักษณ์และลวดลายอัตลักษณ์

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลสีด้วยกระบวนการแทนค่าสี

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากจากข้อมูลสีที่ได้มาจากกระบวนการถอดอัตลักษณ์ (ส่วนที่ 1) ด้วยกระบวนการแทนค่าสี เพื่อนำมาซึ่งข้อมูลด้านค่าสีสำหรับนำไปออกแบบชุดสีอัตลักษณ์ต่อไป

ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิด้วยเครื่องมือประเภทแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณจากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิเครื่องมือประเภทแบบสอบถามเพื่อนำมาซึ่งข้อมูลด้านความสำคัญของอัตลักษณ์และสีอัตลักษณ์ รวมถึงความคิดเห็นต่อความสำคัญในการสร้างชุดสีอัตลักษณ์เพื่อการออกแบบ

โดยผลการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดจะถูกนำไปเชื่อมโยงสู่กระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) สู่แนวทางการออกแบบ และนำไปสู่การสรุปแนวทางการออกแบบ (Design Brief) ต่อไป

ขั้นที่ 2 การออกแบบ

การออกแบบผลงาน ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ผ่านการวิเคราะห์แล้วทั้ง 3 ส่วนในขั้นที่ 1 มาดำเนินการออกแบบตามแนวทางการออกแบบ (Design Brief) ที่ได้มีการสรุปไว้ โดยขอบเขตการออกแบบจะแบ่งออกเป็น 2 ส่วนใหญ่ ได้แก่ ส่วนที่ 1 การออกแบบข้อมูลสารสนเทศสีอัตลักษณ์ และ ส่วนที่ 2 การออกแบบเรขศิลป์และผลงานสร้างสรรค์

ขั้นที่ 3 การประเมินผลการออกแบบ

การประเมินผลงานการออกแบบจะดำเนินการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญและกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้เครื่องมือประเภทแบบสอบถามความพึงพอใจในการประเมิน ซึ่งเกณฑ์การประเมินประกอบด้วยประเด็นด้านการสื่อสารของชุดสีอัตลักษณ์ ความสวยงาม และประโยชน์ใช้สอย โดยวิธีการวัดมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ซึ่งเป็นวิธีการวัดระดับความพึงพอใจด้วยชุดแบบสอบถามปลายปิดตามมาตรฐานสากล โดยมีระดับความเห็นทั้งหมด 5 ระดับ เพื่อสรุปผลและคำแนะนำสำหรับการพัฒนาผลงานต่อไป

ขั้นที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

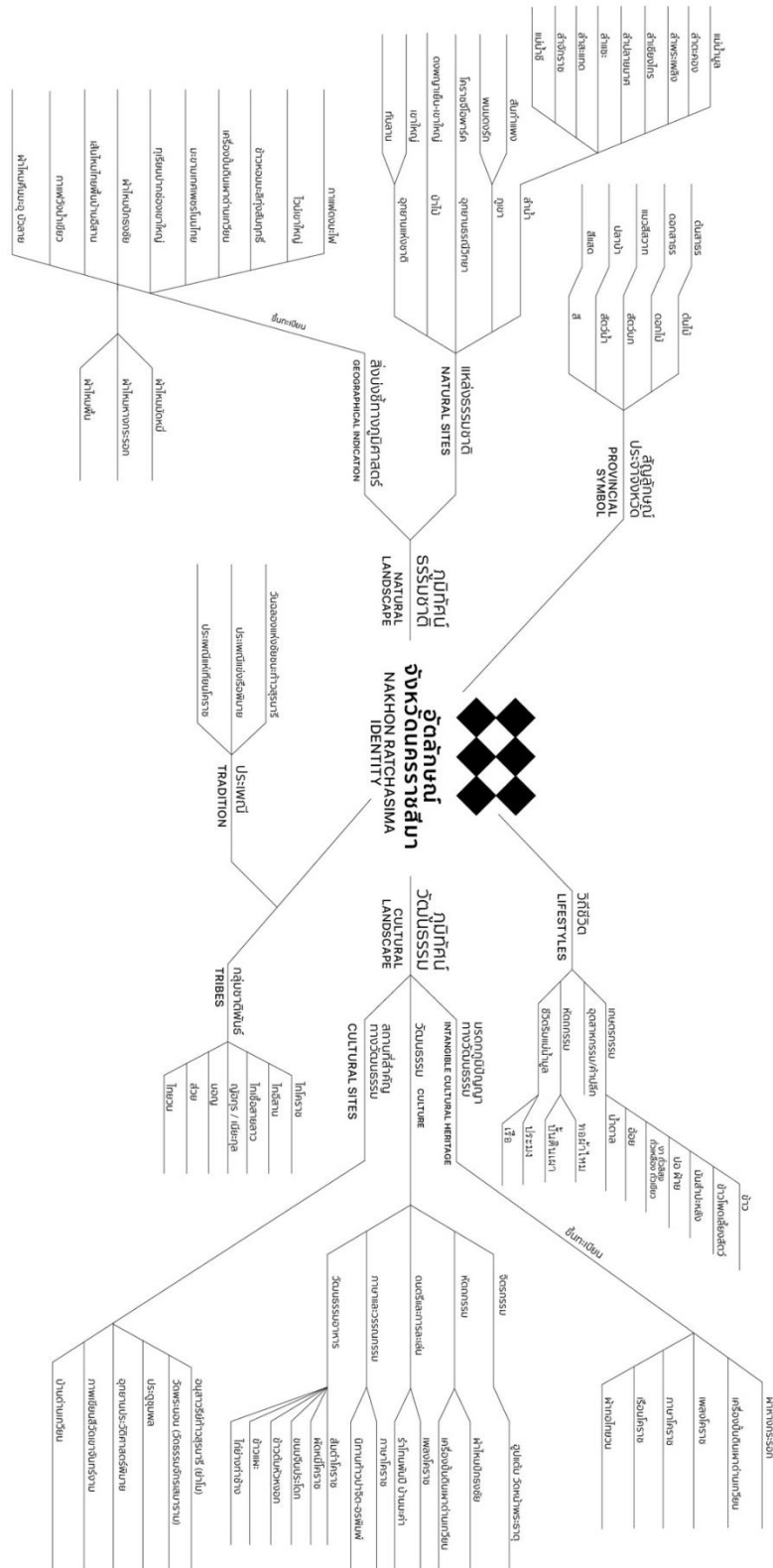
ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิโดยการทบทวนวรรณกรรมเป็นหลัก ร่วมกับแหล่งข้อมูลปฐมภูมิโดยการลงพื้นที่สัมภาษณ์ตามบริบทและการสังเกตการณ์ เพื่อนำมาซึ่งข้อมูลด้านอัตลักษณ์ อันประกอบด้วยสีอัตลักษณ์ และ ลวดลายอัตลักษณ์

1.1) การวิเคราะห์ข้อมูลด้านอัตลักษณ์รวมของจังหวัดนครราชสีมา

ผู้วิจัยจำแนกและวิเคราะห์ข้อมูลด้านอัตลักษณ์รวมของจังหวัดนครราชสีมา ด้วยข้อมูลทุติยภูมิซึ่งได้จากการทบทวนวรรณกรรม (บทที่ 2) และข้อมูลปฐมภูมิซึ่งได้จากการลงพื้นที่ศึกษา โดยผลการวิเคราะห์มีดังนี้

ภาพที่ 25 แผนผังแสดงการวิเคราะห์อัตลักษณ์รวมของจังหวัดนครราชสีมา
ที่มา ภาพจัดทำโดยผู้วิจัย เมื่อ 2566

1.2) การวิเคราะห์ข้อมูลด้านสีอัตลักษณ์ในงานออกแบบอัตลักษณ์องค์กร (Corporate Identity) ของจังหวัดนครราชสีมาที่มีอยู่เดิม

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้านสีอัตลักษณ์และลวดลายอัตลักษณ์ในงานออกแบบอัตลักษณ์องค์กรที่มีอยู่เดิมของจังหวัดนครราชสีมา เพื่อเป็นฐานข้อมูลและเป็นแนวทางสำหรับการออกแบบชุดสีอัตลักษณ์ของจังหวัดนครราชสีมา โดยผลการวิเคราะห์มีดังนี้

ตราสัญลักษณ์ และอัตลักษณ์องค์กร	องค์ประกอบศิลป์		
	สี COLORS	รูปทรง / สัญลักษณ์ / ลวดลาย	ความหมายและการตีความ
ธง/ตราสัญลักษณ์จังหวัดนครราชสีมา		ธงสามริ้วทิวสุรนารีสีประดู่พลาบนพื้นธงสีเหลืองพื้นสีเหลือง	ภาพธงสามริ้วทิวสุรนารีสีประดู่พลา สี่ถึงจังหวัดนครราชสีมา ใช้สีตามลักษณะทางกายภาพของพื้นที่ ■ รบกันสีเหลืองซึ่งเป็นสีประจำจังหวัด
องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา		ภาพทิวสุรนารี ภายในวงกลม และประกอบด้วยสายไทย	ภาพทิวสุรนารีสีถึงจังหวัดนครราชสีมา ■ สีเหลืองเป็นสีประจำจังหวัด
สภาวัฒนธรรมจังหวัดนครราชสีมา		รูปทรงหยดน้ำ ภายในประกอบด้วยตราประจำจังหวัด ธงสามริ้วทิวสุรนารีสีประดู่พลา ด้านบนเป็นตราสัญลักษณ์ของกระทรวงวัฒนธรรม	ตราประจำจังหวัดธงสามริ้วทิวสุรนารีสีประดู่พลา สื่อถึงความป็นจังหวัดนครราชสีมา ตราสัญลักษณ์ของสภาวัฒนธรรมสีถึงจังหวัดนครราชสีมา ■ สีเหลืองเป็นสีประจำจังหวัด
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน		ตราวงกลมประกอบด้วยดอกบัวบาน 8 กลีบสีเหลือง รศตรงตราพระราชนิพนธ์ประจำพระองค์ของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว 9 ด้านบนตรงกลางมีพระมหาพิชัยมงกุฎครอบ และตัวเลข ๙ ซึ่งหมายถึงรัศมีกาลที่ 9 มีลวดลายดอกไม้ประจำวันที่เปิดตัวอักษรของชื่อมหาวิทยาลัย	ดอกบัวบาน 8 กลีบ หมายถึง ทางแห่งความสำเริง บุรุษ 8 ตราประจำพระองค์ของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว 9 สีถึงรัศมีกาลที่ 9 ซึ่งพระองค์มีพระราชนิพนธ์นามมหาวิทยาลัย ลวดลายดอกไม้ประจำบาน หมายถึง ความเจริญรุ่งเรือง เจริญ ■ รัศมีกาลที่ 9 ■ สถาบันพระมหาจักรี ■ สีประจำมหาวิทยาลัยและสีประจำจังหวัด
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี		ภาพทิวสุรนารีสีถึงเส้นโค้งของหางยวบาน 2 ซี่ง ซอกภาพ ข้างละ 4 เส้นสีเทาของยวบานธรรมของพิพรรธและสีของจักรวรรดิฐานของภาพทิวสุรนารี	ภาพทิวสุรนารีสื่อถึงความเคารพที่ทรงเจ้าทิวสุรนารี สื่อถึงความศิษย์และจังหวัดนครราชสีมา เส้นโค้งของหางยวบานสีถึงเครื่องแต่งชุดงา แสดงถึงความสำนึกและเคารพที่ทิวสุรนารี พิพรรธและสีของจักรวรรดิ หมายถึง การกตเวทิตะและอุทิศตน ■ สีประจำมหาวิทยาลัยและสีประจำจังหวัด ■ ความรุ่งเรือง จูโรจน์
สำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา		สัญลักษณ์ประจำประติมากรรมศิลปะ	ประติมากรรมประติมากรรมศิลปะ สดุดีถึง ศิลปะ วัฒนธรรม และอารยธรรมอันยาวนานของท้องถิ่น ■ สีแดงเป็นสีของดินเผาจากแร่เฮมาไทต์ (Hematite) ซึ่งปรากฏอยู่ในภาพเขียนสีบริเวณบ้านและบนภาชนะดินเผาลงยุคก่อนประวัติศาสตร์
พิพิธภัณฑ์เมืองนครราชสีมา		ภาพทิวสุรนารีหลายชิ้นบนพื้นสีแดง จากแหล่งโบราณคดีบ้านโนนบัว อำเภอโนนสูง	ภาพทิวสุรนารีหลายชิ้นบนพื้นสีแดง สื่อถึงความป็นพิพิธภัณฑ์ และการเป็นแหล่งเรียนรู้ ■ ด้านโบราณคดีและวัตถุ ■ สีแดงเป็นสีของภาชนะดินเผา
พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติพิมาย		ฐานฐานจังหวัดพิมาย PHIMAI MUSEUM และรูปทรงโบราณวัตถุ รูปเหมือนของพระเจ้าชัยวรมันที่ 7	รูปเหมือนของพระเจ้าชัยวรมันที่ 7 เป็นโบราณวัตถุชิ้นสำคัญของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติพิมาย ■ สีแดงเป็นสีของดินเผาจากแร่เฮมาไทต์ (Hematite) เช่นเดียวกับสีของสัญลักษณ์สำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล		ธงสามริ้วทิวสุรนารีสีประดู่พลา สี่รอบด้วยกรอบและชื่อมหาวิทยาลัย	ภาพธงสามริ้วทิวสุรนารีสีประดู่พลา สี่ถึงจังหวัดนครราชสีมา ■ สีเหลืองเป็นสีประจำจังหวัด

ภาพที่ 26 แผงผังแสดงการวิเคราะห์อัตลักษณ์ของตราสัญลักษณ์ และอัตลักษณ์องค์กรประเภทหน่วยงานของจังหวัดนครราชสีมา

ที่มา ภาพจัดทำโดยผู้วิจัย เมื่อ 2566

ตราสัญลักษณ์ และอัตลักษณ์องค์กร	องค์ประกอบศิลป์		
	สี COLORS	รูปทรง / สัญลักษณ์ / ลวดลาย	ความหมายและการตีความ
		แนวสีขาวภายในรูปทรงรูปสี่เหลี่ยม และลายทางสีเทา	แนวสีขาวเป็นสีตราสัญลักษณ์ ของจังหวัดนครราชสีมา (การออกแบบตราสัญลักษณ์โดยศิลปิน ที่มีชื่อเสียงระดับนานาชาติ) มีการแสดงกราฟฟิคสีแดงเข้มในสีประจำจังหวัด
		ลายไทยซึ่งกรออัตลักษณ์มาจาก ตัวอักษร P 2 ตัวประกอบของชื่อ Phimai Paradise	ลายไทยซึ่งมีความเป็นเมืองโบราณสถาน สีน้ำตาลเป็นสีของปราสาทหิน สีทองสื่อถึงความเจริญรุ่งเรือง และการค้าปลีกการค้า
		ภาพกำแพงเมืองและประตูขุนพล	กำแพงเมืองและประตูขุนพล สื่อถึงจังหวัดนครราชสีมา สีแดงสื่อถึงรากฐานมาจากสีส้ม-แดง ซึ่งเป็นสีประจำจังหวัด
		ภาพกำแพงเมืองและประตูขุนพล	กำแพงเมืองและประตูขุนพล สื่อถึงจังหวัดนครราชสีมา สีแดงสื่อถึงรากฐานมาจากสีส้ม-แดง ซึ่งเป็นสีประจำจังหวัด
		ภาพไดโนเสาร์ ง้าง และท่อนไม้	ภาพไดโนเสาร์ สื่อถึง พิพิธภัณฑ์ไดโนเสาร์ ภาพง้าง สื่อถึง พิพิธภัณฑ์ง้างไดโนเสาร์ ภาพท่อนไม้ สื่อถึง พิพิธภัณฑ์ง้างไดโนเสาร์ ลายเส้นและสีสื่อถึงสีที่มาจากดินสีส้มเข้ม คล้ายสีดินเผาและ ใช้สีตัดสื่อถึงจังหวัดนครราชสีมา เป็นสีพื้นสื่อ
		Typography ซึ่งประกอบด้วยสัญลักษณ์สีหนึ่ง	มีการแสดงกราฟฟิคสัญลักษณ์สีหนึ่ง ซึ่งสื่อถึงพิพิธภัณฑ์ ซึ่งเน้นสีน้ำตาล มีการใช้สีส้ม-แดงเข้มเป็นสีประจำจังหวัด
		สัญลักษณ์หนวดหมึก	สัญลักษณ์หนวดหมึก สื่อถึง กุ้ง หรือ गरู (โคราช) มีการใช้สีส้ม-แดงเข้มเป็นสีประจำจังหวัด
		ประตูขุนพล	รูปประตูขุนพลสื่อถึงจังหวัดนครราชสีมา การนำรูปประตูขุนพลมาใช้เป็นตราสัญลักษณ์จากของ สื่อถึงความ เป็น original และสร้างภาพจำ การเป็นรากฐานของจังหวัด สีตัดจากสีโดยทั่วไปของร้านของ
		อนสาวรีย์ท้าวสุรนารี และปราสาทหินพิมาย	ภาพอนุสาวรีย์ท้าวสุรนารีและปราสาทหินพิมาย สื่อถึงจังหวัดนครราชสีมา สีแดงเข้มเป็นสีประจำจังหวัด

ภาพที่ 27 แผงผังแสดงการวิเคราะห์อัตลักษณ์ในงานออกแบบอัตลักษณ์องค์กรทั่วไป
ที่มีความเกี่ยวข้องกับอัตลักษณ์ของจังหวัดนครราชสีมา
ที่มา ภาพจัดทำโดยผู้วิจัย เมื่อ 25 กุมภาพันธ์ 2566

จากตารางวิเคราะห์ดังกล่าว บ่งชี้ได้ว่าตราสัญลักษณ์และอัตลักษณ์องค์กรของทางภาครัฐ
และภาคเอกชนที่มีความเกี่ยวข้องกับจังหวัดนครราชสีมา ส่วนใหญ่ประกอบด้วยสีโทนร้อน
โดยเฉพาะสีแดง สีส้ม สีแดง สีเหลือง และสีทอง โดยสีแดงอาจมีโทนที่แตกต่างกันไปในแต่ละตรา
สัญลักษณ์ แต่ที่ล้วนบ่งชี้ไปถึงสีแดงที่เป็นสีประจำจังหวัดนครราชสีมาทั้งสิ้น ซึ่งสีแดงประจำจังหวัด
นครราชสีมาแต่เดิมนั้นเป็นสีธงประจำกองลูกเสือมณฑลนครราชสีมาซึ่งได้รับพระราชทานจาก

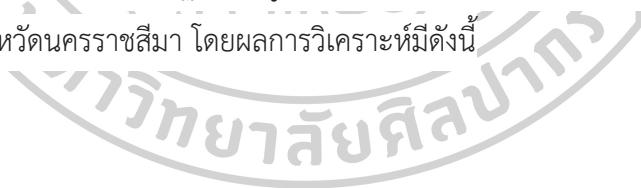
พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๗ ส่วนการใช้สีแดง ส่วนหนึ่งมาจากสีแดงดินเทศที่ปรากฏบนภาพเขียนสีวัดเขาจันทร์งาม และอีกส่วนหนึ่งสันนิษฐานว่าพัฒนามาจากโทนสีแดง ในขณะทีสีเหลือง-ทองมักใช้ควบคู่กับสีส้มแดงเพื่อสื่อถึงความเจริญรุ่งเรืองและรุ่งโรจน์ ในส่วนของลวดลายและสัญลักษณ์ ส่วนใหญ่ล้วนมีการใช้สัญลักษณ์และลวดลายที่สื่อถึงจังหวัดนครราชสีมา ไม่ว่าจะเป็นอนุสาวรีย์ท้าวสุรนารี ประชุมพล กำแพงเมือง ปราสาทหินพิมาย และแมวสีสวาด

จากบทวิเคราะห์ดังกล่าว สามารถสรุปได้ว่าการออกแบบตราสัญลักษณ์และอัตลักษณ์องค์กรที่มีความเกี่ยวเนื่องกับจังหวัดนครราชสีมา ส่วนใหญ่ล้วนให้ความสำคัญกับสีและสัญลักษณ์ที่สื่อถึงความ เป็นจังหวัด ซึ่งสามารถเน้นย้ำได้ว่างานออกแบบอัตลักษณ์องค์กรที่มีอยู่เดิมส่วนหนึ่งนั้นมีการให้ความสำคัญกับการใช้สีที่แสดงถึงความเป็นอัตลักษณ์พื้นที่ ซึ่งผู้วิจัยสามารถนำมาเป็นแนวทางในการออกแบบชุดสีอัตลักษณ์ของจังหวัดนครราชสีมาต่อไป

1.3) การวิเคราะห์ข้อมูลด้านอัตลักษณ์จากวัฒนธรรมของจังหวัดนครราชสีมา

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้านสีอัตลักษณ์และลวดลายอัตลักษณ์จากวัฒนธรรมของจังหวัดนครราชสีมา อันประกอบด้วยพื้นที่ทางวัฒนธรรม หรือ ภูมิวัฒนธรรม มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม ซึ่งอ้างอิงข้อมูลจากสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดนครราชสีมา และ ผลิตภัณฑ์สินค้าตามสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ไทยที่มีความเกี่ยวเนื่องกับวัฒนธรรมซึ่งอ้างอิงข้อมูลจากกรมทรัพย์สินทางปัญญา และ วัฒนธรรมอาหารท้องถิ่น เพื่อเป็นฐานข้อมูลสำหรับการแทนค่าสีและเป็นแนวทางการออกแบบชุดสีอัตลักษณ์ของจังหวัดนครราชสีมา โดยผลการวิเคราะห์มีดังนี้

ภูมิทัศน์วัฒนธรรม	องค์ประกอบศิลป์		ความเกี่ยวเนื่องทางวัฒนธรรม	
	สี COLORS	วัสดุ MATERIALS	ความสำคัญ	ประเภทภูมิวัฒนธรรม (Based on National Parks Service)
อนุสาวรีย์ท้าวสุรนารี (ย่าโม) 	 สีน้ำตาลจากรูปหล่อ สีขาวหม่นจากพิพิธภัณฑ์ สีทองจาก รูปเทียนทอง	รูปหล่อด้วยทองแดงรมดำ ไฟที่สร้างจากปูน เครื่องสักการะ: สีทอง	สถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ ของจังหวัดนครราชสีมา	ภูมิทัศน์วัฒนธรรมของพื้นที่ ทางประวัติศาสตร์ที่ได้รับการออกแบบ
อุทยานประวัติศาสตร์พนมยงค์ 	 สีดินน้ำตาล-ชมพูอิฐ จากสถาปัตยกรรม	หิน	สถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ ของจังหวัดนครราชสีมา	ภูมิทัศน์วัฒนธรรมของพื้นที่ ประวัติศาสตร์
วัดประดู่ชุมพล 	 สีไม้ จากพระอุโบสถ สีขาวนวลจากกำแพงปูน สีน้ำตาลจากอิฐดินเผา	กำแพงจากอิฐกับหินและปูน หรือจากไม้	สถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ ของจังหวัดนครราชสีมา	ภูมิทัศน์วัฒนธรรมของพื้นที่ ทางประวัติศาสตร์ที่ได้รับการออกแบบ
ภาพเขียนสีวัดเขาจีนครางาม 	 สีแดงดินเผาจาก เรอมาไทด์ (Hematite) ของภาพเขียนสี และสีดิน	หินดำและสีภาพเขียน	สถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ ของจังหวัดนครราชสีมา	ภูมิทัศน์วัฒนธรรมของกลุ่มชน
อุโบสถ วัดหน้าพระธาตุ 	 สีน้ำเงินคล้ำ แดงคล้ำ น้ำตาลคล้ำ ตัดด้วยสีทอง	สีจากลวดลายบนผ้าฝ้ายมัดย้อม	สถานที่สำคัญทางวัฒนธรรม ของจังหวัดนครราชสีมา	ภูมิทัศน์วัฒนธรรมของกลุ่มชน
วัดพระนอน 	 สีดินน้ำตาลจากสถาปัตยกรรม พระนอนที่นครราชสีมา	หินทราย	สถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ ของจังหวัดนครราชสีมา	ภูมิทัศน์วัฒนธรรมของพื้นที่ ทางประวัติศาสตร์ที่ได้รับการออกแบบ

ภาพที่ 28 การวิเคราะห์อัตลักษณ์จากภูมิทัศน์วัฒนธรรมของจังหวัดนครราชสีมา

ที่มา ภาพจัดทำโดยผู้วิจัย เมื่อ 2566

จากตารางวิเคราะห์ดังกล่าว บ่งชี้ได้ว่าสีอัตลักษณ์ซึ่งถอดจากภูมิทัศน์วัฒนธรรมของจังหวัดนครราชสีมา ส่วนใหญ่ประกอบด้วยสีโทนร้อนและสีน้ำตาลเฉดต่างๆ ซึ่งมาจากวัสดุทางสถาปัตยกรรม ประกอบด้วยอิฐ หิน และไม้ ผสมกับสีทองซึ่งมาจากลวดลายของสถาปัตยกรรม และรูปเทียนทองที่สื่อถึงการเคารพบูชา นอกเหนือจากนี้ยังมีโทนสีแดงคล้ำซึ่งได้จากสีบนภาพเขียนสีวัดเขาจีนครางาม และจากอุโบสถ วัดหน้าพระธาตุ ซึ่งเป็นจิตรกรรมฝาผนังที่ได้รับอิทธิพลการใช้สีมาจากช่างหลวงรัตนโกสินทร์ ซึ่งจะมีการใช้สีหลัก 4 สีได้แก่ สีน้ำตาลคล้ำ สีแดงคล้ำ สีน้ำเงินคล้ำ และสีทอง

มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม	องค์ประกอบศิลป์		ความเกี่ยวข้องทางวัฒนธรรม	
	สี COLORS	ลวดลาย PATTERNS	ความสำคัญ	แหล่งที่มา
เครื่องปั้นดินเผาด่านเกวียน 	 เหมที่อุณหภูมิ 800 - 900c = สีน้ำตาลส้ม เหมที่อุณหภูมิ 1250c = สีน้ำตาลแดงเข้ม ดัดลวดลายเหลืองทอง	ลายประยุกต์	สินค้าประเภทผลิตภัณฑ์ GI มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม (สินค้าฐาน / สีดั้งเดิม)	หมู่บ้านเครื่องปั้นดินเผาด่านเกวียน อำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา เมื่อ 22 กุมภาพันธ์ 2566
ผ้าไหมปักธงชัย สีธรรมชาติ 	 สีนพทสับบิวจากครั่ง สีฟ้าจากคราม สีเหลืองส้ม-ทองจากแก่นขนุน	ลายมัดหมี่ประยุกต์ กอแทรกหางกระรอก	สินค้าประเภทผลิตภัณฑ์ GI มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม (สีมีความเป็นเอกลักษณ์ และเป็นที่ยอมรับ)	กลุ่มผลิตกรรมผ้าไหมบ้านคู อำเภอปักธงชัย จังหวัดนครราชสีมา เมื่อ 23 กุมภาพันธ์ 2566
ผ้าไหมปักธงชัย สีสังเคราะห์ 	 สีม่วงมะขาม สีม่วงมั่งคุด สีม่วงครั่ง ดัดลวดลายสีทอง	ลายมัดหมี่ประยุกต์ กอแทรกหางกระรอก	สินค้าประเภทผลิตภัณฑ์ GI มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม (สีเอกลักษณ์ สีดั้งเดิม และเป็นที่ยอมรับ)	กลุ่มอนุรักษ์ผ้าไหมทอมือ อำเภอปักธงชัย จังหวัดนครราชสีมา เมื่อ 23 กุมภาพันธ์ 2566
ผ้าไหมคันทะภู บัวลาย 	 สีแดง สีดำ สีเขียว สีส้ม และสีขาว (สีบังคับของผ้าไหมคันทะภู)	ลายขออนาคน้อย (พญานาค)	สินค้าประเภทผลิตภัณฑ์ GI (สีเอกลักษณ์ / สีเดียว / สีดั้งเดิม)	กลุ่มวิสาหกิจชุมชนแม่บ้านเกษตรกร คันทะภู-สวนหม่อน อำเภอบัวลาย จังหวัดนครราชสีมา เมื่อ 25 กุมภาพันธ์ 2566
ผ้าชั้นยวน บ้านโนนคุ้ม 	 สีเอกลักษณ์ของหัวและตีนชั้น มีสีกรมท่า-สีแดง และดำย้อมสีเหลืองทุกพื้น	ดั้งเดิมไม่ย้อมทอลวดลาย	มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม (สีเอกลักษณ์ / สีเดียว)	หมู่บ้านโนนคุ้ม อำเภอสีบัว จังหวัดนครราชสีมา เมื่อ 24 กุมภาพันธ์ 2566

ภาพที่ 29 การวิเคราะห์อัตลักษณ์จากมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของจังหวัดนครราชสีมา

ที่มา ภาพจัดทำโดยผู้วิจัย เมื่อ 2566

จากตารางวิเคราะห์ดังกล่าว บ่งชี้ได้ว่าสีอัตลักษณ์ซึ่งถอดจากมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของจังหวัดนครราชสีมา ส่วนใหญ่ประกอบด้วยสีโทนร้อน ได้แก่ สีแดงเฉดต่างๆ สีชมพู สีส้ม สีเหลือง และสีทอง ซึ่งได้มาจากสีของผ้าไหม และ สีกลาง (Earth Tone) ได้แก่ สีน้ำตาลเฉดต่างๆ ซึ่งได้มาจากสีของผลิตภัณฑ์ดินของบ้านด่านเกวียน อำเภอโชคชัย ดินด่านเกวียนเป็นดินเหนียวเนื้อละเอียดที่ขุดขึ้นมาจากริมฝั่งแม่น้ำมูล เนื้อดินมีสีน้ำตาล ชมพู และจุดดำจากเหล็กออกไซด์ ซึ่งเมื่อนำไปเผาด้วยอุณหภูมิต่างๆ จะได้เครื่องปั้นดินเผาที่สีเป็นเอกลักษณ์และแตกต่างจากเครื่องปั้นดินเผาของพื้นที่อื่นๆ

จากบทวิเคราะห์ดังกล่าว สามารถสรุปได้ว่า วัฒนธรรมของจังหวัดนครราชสีมาส่วนใหญ่สามารถถอดอัตลักษณ์ของสีได้เป็นสีโทนร้อนและสีกลาง (Earth Tone) โดยเฉพาะสีแดงและสีน้ำตาล ซึ่งผู้วิจัยสามารถนำมาเป็นแนวทางในการออกแบบชุดสีอัตลักษณ์ของจังหวัดนครราชสีมาต่อไป

1.4) การวิเคราะห์ข้อมูลด้านอัตลักษณ์จากวัฒนธรรมอาหารท้องถิ่นของจังหวัดนครราชสีมา

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้านสีอัตลักษณ์และลวดลายอัตลักษณ์จากอาหารท้องถิ่นของจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งอ้างอิงข้อมูลจากสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดนครราชสีมา เพื่อเป็นฐานข้อมูลสำหรับการแทนค่าสีและเป็นแนวทางในการออกแบบชุดสีอัตลักษณ์ของจังหวัดนครราชสีมา โดยผลการวิเคราะห์มีดังนี้

วัฒนธรรมอาหารท้องถิ่น	องค์ประกอบศิลป์			ความเชื่อมโยงทางวัฒนธรรม
	สี COLORS	วัตถุดิบ / องค์ประกอบให้สี	เอกลักษณ์	
 <p>ส้มตำโคราช</p>		น้ำปลาร้า มะละกอ มะเขือเทศ ถั่วลิสง กุ้งแห้ง	ตำโคราชคือการผสมผสานระหว่างส้มตำไทยและส้มตำลาว มีความแตกต่างจากส้มตำปลาร้าตรงที่การใช้กุ้งแห้งและถั่วลิสงคั่ว	อาหารท้องถิ่น / อาหารขึ้นชื่อ
 <p>ผัดหมี่โคราช/ข้าวหมี่</p>		เครื่องปรุงรส ขอสผัดหมี่ เส้นผัดกระทะ กุ้งออก ผักต่างๆ	ใช้หมี่โคราชหรือหมี่เส้นเล็กในการผัด ไม่ใส่ไข่ / มักใส่หมูสามชั้นรับประทานคู่กับส้มตำ	อาหารท้องถิ่น / อาหารขึ้นชื่อ
 <p>ขนมจีนประโดก</p>		น้ำยาขนมจีน ผักเคียง	น้ำยาขนมจีนสูตรเฉพาะของขนมจีนประโดก เป็นการปรุงน้ำยาแบบโบราณของดงโคราชที่ไม่เผ็ดมาก และมีเครื่องเคียงเป็นของ ส.โพน และเครื่องไม้	อาหารท้องถิ่น / อาหารขึ้นชื่อ
 <p>ข้าวเหนียว</p>		พริกทอง ข้าวโพดอ่อน บวบ ใบแมงลัก ข้าว หมู กุ้ง พริกแดง	เป็นคุณไสยของดงคนท้องถิ่นโบราณโคราช ซึ่งต้องการเผ็ดร้อนกินผัก ซึ่งนำวัตถุดิบมาเชื่อมกับกับข้าว เกิดเป็นอาหารจานเดียวท้องถิ่นที่มีเอกลักษณ์	อาหารท้องถิ่น / อาหารโบราณ
 <p>ไก่ย่างท่าช้าง</p>		ไก่ เครื่องหมักไก่ และเอกลักษณ์ข้าวเหนียวห่อใบตอง	กรรมวิธีการย่างแบบธรรมชาติ และการหมักแบบเครื่องเทศจนสุกเฉพาะของท่าช้าง	อาหารท้องถิ่น / อาหารขึ้นชื่อ

ภาพที่ 30 การวิเคราะห์อัตลักษณ์จากวัฒนธรรมอาหารท้องถิ่นของจังหวัดนครราชสีมา

ที่มา ภาพจัดทำโดยผู้วิจัย เมื่อ 2566

จากตารางวิเคราะห์ดังกล่าว บ่งชี้ได้ว่าสีอัตลักษณ์ซึ่งถอดจากวัฒนธรรมอาหารท้องถิ่นของจังหวัดนครราชสีมา ส่วนใหญ่ประกอบด้วยสีโทนร้อน ได้แก่ สีแดงเฉดต่างๆ สีส้ม สีเหลือง และสีน้ำตาล ซึ่งแสดงถึงความจัดจ้านและเผ็ดร้อนจากวัตถุดิบจำพวกพริกสด พริกแห้ง พริกป่น และน้ำปลาร้า ซึ่งเป็นอัตลักษณ์และเอกลักษณ์ที่ชัดเจนของอาหารท้องถิ่นทางภาคอีสานของประเทศไทย และอีกส่วนประกอบด้วยโทนสีเขียว ซึ่งมาจากสีของผักนานาชนิด ใบตองที่ใช้ในการห่ออาหาร รวมถึงสมุนไพรต่างๆ

จากบทวิเคราะห์ดังกล่าว สามารถสรุปได้ว่าวัฒนธรรมอาหารท้องถิ่นของจังหวัดนครราชสีมา ส่วนใหญ่ สามารถถอดอัตลักษณ์ของสีได้เป็นสีโทนร้อน ซึ่งผู้วิจัยสามารถนำมาเป็นแนวทางในการ ออกแบบชุดสีอัตลักษณ์ของจังหวัดนครราชสีมาต่อไป

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลสีด้วยกระบวนการแทนค่าสี

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้ข้อมูลสีที่ได้จากกระบวนการถอดอัตลักษณ์ (ส่วนที่ 1) มาสู่กระบวนการแทนค่าสีในระบบกราฟิก ได้แก่ รหัสสีฐานสิบหก (HEX), ค่าสีสำหรับการพิมพ์ (CMYK), ค่าสีของแสง (RGB), รหัสสี Pantone และค่าน้ำหนักของสี (value) เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูล การเปรียบเทียบค่าสีสำหรับนำไปคัดเลือกและออกแบบเป็นชุดสีอัตลักษณ์

อัตลักษณ์ภูมิทัศน์วัฒนธรรมของจังหวัดนครราชสีมา

Identities	Colors	HEX	RGB	CMYK	PANTONE	Value
		#2F303A	47 48 58	76 69 54 55	8603 C	22%
		#A68340	166 131 64	33 44 88 9	8384 C	65%
		#E8E6DF	232 230 233	8 6 10 0	9043 C	90%
		#31261D	49 38 29	60 65 73 70	Black 4 C	19%
		#4F3623	79 54 35	49 66 80 56	2322 C (99%)	30%
		#60412B	96 65 43	44 65 80 46	-	37%
		#6D4F47	109 79 71	47 63 64 33	7518 C	42%
		#A78170	167 129 112	33 49 54 6	P 43-5 U (99%)	65%
		#5F3924	95 57 36	42 70 83 49	4695 CP (98%)	37%
		#7A4B32	122 75 50	37 67 81 34	7602 C (99%)	47%
		#C08F69	192 143 105	24 45 63 2	16-1341 TPG (99%)	75%
		#DFB99A	223 185 154	12 27 40 0	527 UP (99%)	87%
		#753D27	117 61 39	35 75 85 39	478 C (98%)	45%
		#A9623B	169 98 59	26 66 84 14	2021 U (99%)	66%
		#E8E6DF	232 230 233	8 6 10 0	9043 C	90%
		#4F2C1D	79 44 29	45 73 80 59	4625 C	32%
		#331D13	51 29 19	54 72 76 74	-	20%
		#0C2340	12 35 64	98 84 46 51	289 C	24%
		#523A2C	82 58 44	49 65 74 52	476 C (99%)	32%
		#BFA262	191 162 98	26 33 72 1	P 12-12 P (99%)	74%
		#7B3427	123 52 39	33 83 85 38	-	48%
		#7C2529	124 37 41	31 92 80 37	1815 C	49%
		#941B1E	148 27 32	26 100 100 26	P49-16 C (98%)	58%
		#B39B77	179 155 119	31 36 57 2	-	70%

ภาพที่ 31 การวิเคราะห์ค่าจากสีอัตลักษณ์ภูมิทัศน์วัฒนธรรมของจังหวัดนครราชสีมา

ที่มา ภาพจัดทำโดยผู้วิจัย เมื่อ 2566

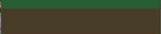
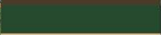

อัตลักษณ์มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของจังหวัดนครราชสีมา

Identities	Colors	HEX	RGB	CMYK	PANTONE	Value
		#914204	145 66 4	0 69 104 8	1525 C (99%)	56%
		#964C2F	150 76 47	29 75 88 23	7587 C (99%)	58%
		#AA6443	170 100 67	27 65 78 13	8023 C	66%
		#371920	55 25 32	55 79 62 71	-	21%
		#3F2021	63 32 33	51 76 67 67	4975 C	24%
		#C18E34	192 142 48	24 44 97 4	-	75%
		#4D1B20	77 27 32	43 85 69 62	-	30%
		#512A44	81 42 68	61 85 46 43	5115 C	31%
		#8A2A2B	138 42 43	29 92 83 30	7623 C	54%
		#B9975B	185 151 91	27 38 74 3	465 C	72%
		#C8A371	200 163 113	22 35 62 1	P 18-12 C (98%)	78%
		#D9C89E	217 200 158	16 18 42 0	7501C	84%
		#ADC0CC	173 192 204	32 16 14 0	5435 C (98%)	80%
		#667684	102 118 132	64 47 38 9	2167 U (98%)	51%
		#D0A1BA	208 161 186	17 40 10 0	686 C	80%
		#DD9E99	221 158 153	11 42 31 0	7606 U (99%)	87%
		#EEF0EA	238 240 234	5 2 7 0	11-0601 TCX (98%)	94%
		#1C1910	28 25 16	67 64 73 82	-	10%
		#294932	41 73 50	79 46 81 48	553 C (98%)	28%
		#8A2A2B	138 42 43	29 92 83 30	7623 C	55%
	#9A4C23	154 76 35	28 76 99 22	18-1345 TCX (98%)	60%	
	#88171F	136 23 31	28 100 93 33	-	53%	
	#11203D	17 32 61	96 85 45 53	-	23%	
	#B99031	185 144 49	27 40 97 4	117 U (99%)	72%	

ภาพที่ 32 การวิเคราะห์ค่าสีจากอัตลักษณ์มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของจังหวัดนครราชสีมา
ที่มา ภาพจัดทำโดยผู้วิจัย เมื่อ 2566

อัตลักษณ์วัฒนธรรมอาหารท้องถิ่นของจังหวัดนครราชสีมา

Identities	Colors	HEX	RGB	CMYK	PANTONE	Value
		#673A2D	103 58 45	40 73 76 45	7595 C (99%)	40%
		#D8B46C	216 180 108	16 27 67 0	-	84%
		#CD7929	205 121 41	17 59 100 3	7565 C (99%)	80%
		#B01F24	176 31 36	21 100 100 14	2350 CP (99%)	69%
		#7B3419	123 52 25	38 83 100 38	-	48%
		#A65625	166 86 37	26 73 100 16	1605 C	65%
		#C57C31	197 124 49	20 56 95 4	7571 C	77%
		#F4E5C0	244 229 192	4 8 27 0	9160 C	95%
		#231F20	35 31 32	0 0 0 100	Process Black C	13%
		#386732	56 103 50	79 30 100 28	P 153-15 C (99%)	40%
		#2C5235	44 82 53	79 43 84 42	350 C	32%
		#73381D	115 56 29	35 78 95 41	168 C	45%
		#8A5121	138 81 33	33 68 100 27	P 29-8 C (98%)	54%
		#CF914D	207 145 77	18 45 80 1	P 17-15 U (99%)	81%
		#C34127	195 65 39	16 88 100 7	2349 CP (99%)	76%
		#BC4D27	188 77 39	19 82 100 9	-	73%
		#CF773C	207 119 60	15 62 87 2	7412 C (98%)	81%
		#E4A028	228 160 40	10 40 98 0	137 CP (99%)	89%
		#2A5F2F	42 95 47	82 38 100 33	P 153-16 C (99%)	37%
		#493E27	73 62 39	56 58 81 53	448 C (99%)	28%
	#27492D	39 73 45	80 45 85 48	-	28%	
	#E7C18C	231 193 140	9 24 49 0	P 17-11 C (99%)	90%	
	#EFBD55	239 189 85	6 26 78 0	2006 C (99%)	93%	
	#E4A724	228 167 36	11 36 100 0	2007 C (99%)	89%	

ภาพที่ 33 การวิเคราะห์ค่าสีจากอัตลักษณ์วัฒนธรรมอาหารท้องถิ่นของจังหวัดนครราชสีมา

ที่มา ภาพจัดทำโดยผู้วิจัย เมื่อ 2566

ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิด้วยเครื่องมือประเภทแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณจากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิด้วยเครื่องมือประเภทแบบสอบถาม เพื่อนำมาซึ่งข้อมูลด้านอัตลักษณ์และสีอัตลักษณ์ รวมถึงความคิดเห็นต่อความสำคัญในการสร้างชุดสีอัตลักษณ์เพื่อการออกแบบ

จากแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งหมด 50 คน

แบ่งเป็น เพศชาย ร้อยละ 36 (18 คน)

เพศหญิง ร้อยละ 64 (32 คน)

ช่วงอายุ 18 – 20 ปี ร้อยละ 8 (4 คน)

ช่วงอายุ 21 – 30 ปี ร้อยละ 18 (9 คน)

ช่วงอายุ 31 – 40 ปี ร้อยละ 30 (15 คน)

ช่วงอายุ 41 – 50 ปี ร้อยละ 20 (10 คน)

ช่วงอายุ 51 – 60 ปี ร้อยละ 14 (7 คน)

ช่วงอายุ 61 – 65 ปี ร้อยละ 10 (5 คน)

วุฒិการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 20 (10 คน)

วุฒิการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ร้อยละ 24 (12 คน)

วุฒิการศึกษาระดับอนุปริญญา ร้อยละ 0 (0 คน)

วุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 52 (26 คน)

วุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป ร้อยละ 4 (2 คน)

ประชาชนทั่วไป ร้อยละ 70 (35 คน)

อาชีพนักร้องและช่างฝีมือ ร้อยละ 30 (15 คน)

โดยทุกคนมีระดับความผูกพันกับจังหวัดนครราชสีมาทั้งสิ้น

แบ่งเป็น ร้อยละ 56 (28 คน) เป็นผู้ที่มีภูมิลำเนา อาศัย และประกอบอาชีพอยู่ในจังหวัด

นครราชสีมา

ร้อยละ 28 (14 คน) เป็นผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่จังหวัดอื่น แต่อาศัยและประกอบ

อาชีพอยู่ในจังหวัดนครราชสีมา ตั้งแต่ 1 ปีขึ้นไปทั้งสิ้น

ร้อยละ 16 (8 คน) เป็นผู้ที่มีภูมิลำเนา แต่ไม่ได้อาศัยและประกอบอาชีพอยู่

ใน

จังหวัดนครราชสีมา

3.1) การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามด้านอัตลักษณ์และสื่ออัตลักษณ์ของจังหวัดนครราชสีมา

ผู้วิจัยได้สอบถามถึงความโดดเด่นของอัตลักษณ์ในแต่ละหมวดหมู่ และความคิดเห็นเกี่ยวกับสื่ออัตลักษณ์ของจังหวัดนครราชสีมา โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 1 ด้านภูมิทัศน์วัฒนธรรมของจังหวัดนครราชสีมา จำนวนทั้งหมด 100 คำตอบ จากผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 50 คน คนละ 2 คำตอบ

อัตลักษณ์ภูมิทัศน์วัฒนธรรมของจังหวัดนครราชสีมา	จำนวน	ร้อยละ
--	-------	--------

คำถาม: ท่านคิดว่าข้อใดต่อไปนี้เป็นอัตลักษณ์หรือสัญลักษณ์ที่โดดเด่นของจังหวัดนครราชสีมา (สามารถเลือกได้มากที่สุดประเด็นละ 2 ข้อ)		
อนุสาวรีย์ท้าวสุรนารี (ย่าโม) อ.เมืองนครราชสีมา จ.นครราชสีมา	50	50
อุทยานประวัติศาสตร์พิมาย อ.พิมาย จ.นครราชสีมา	16	16
วัดธรรมจักรเสมาราม (พระนอน) อ.สูงเนิน จ.นครราชสีมา	4	4
ประตูดงพุมพล อ.เมืองนครราชสีมา จ.นครราชสีมา	14	14
วัดเขาจันทร์งาม (ภาพเขียนสี) อ.สีคิ้ว จ.นครราชสีมา	8	8
วัดหน้าพระธาตุ (อุโบสถ์) อ.ปักธงชัย จ.นครราชสีมา	8	8

จากตารางวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบสอบถามด้านอัตลักษณ์ภูมิทัศน์วัฒนธรรมของจังหวัดนครราชสีมาข้างต้น พบว่า ผู้คนในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา มีความคิดเห็นว่าอนุสาวรีย์ท้าวสุรนารี (ย่าโม) มีความโดดเด่นที่สุดในการที่จะเป็นสัญลักษณ์ให้กับจังหวัด ซึ่งมากถึงร้อยละ 50 ถัดมาได้แก่อุทยานประวัติศาสตร์พิมาย ถึงร้อยละ 16 และลำดับที่ 3 ได้แก่ประตูดงพุมพล ถึงร้อยละ 14

ตารางที่ 2 ด้านมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของจังหวัดนครราชสีมา จำนวนทั้งหมด 100 คำตอบ จากผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 50 คน คนละ 2 คำตอบ

อัตลักษณ์มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของจังหวัดนครราชสีมา	จำนวน	ร้อยละ
คำถาม: ท่านคิดว่าข้อใดต่อไปนี้เป็นอัตลักษณ์หรือสัญลักษณ์ที่โดดเด่นของจังหวัดนครราชสีมา (สามารถเลือกได้มากที่สุดประเด็นละ 2 ข้อ)		
เครื่องปั้นดินเผาด่านเกวียน อ.โชคชัย จ.นครราชสีมา	35	35
ผ้าไหมหางกระรอก อ.ปักธงชัย จ.นครราชสีมา	29	29
เรือโนคราช	9	9
เพลงโนคราช	12	12

ภาษาโคราช	9	9
ผ้าทอไทยวน อ.สีคิ้ว จ.นครราชสีมา	6	6

(อ้างอิงข้อมูลจากสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดนครราชสีมา)

จากตารางวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบสอบถามด้านอัตลักษณ์มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของจังหวัดนครราชสีมาข้างต้น พบว่า ผู้คนในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมามีความคิดเห็นว่าเป็นเครื่องปั้นดินเผาผ่านเกวียน ของบ้านด่านเกวียน อำเภอโชคชัย มีความโดดเด่นที่สุดในการที่จะเป็นสัญลักษณ์ให้กับจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งมากถึงร้อยละ 35 ถัดมาได้แก่ผ้าไหมทางกระรอก อำเภอปักธงชัย ถึงร้อยละ 29 และลำดับที่ 3 ได้แก่เพลงโคราช ถึงร้อยละ 12

ตารางที่ 3 ด้านผลิตภัณฑ์สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ของจังหวัดนครราชสีมา จำนวนทั้งหมด 100 คำตอบ จากผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 50 คน คนละ 2 คำตอบ

อัตลักษณ์ผลิตภัณฑ์สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ของจังหวัดนครราชสีมา	จำนวน	ร้อยละ
คำถาม: ท่านคิดว่าข้อใดต่อไปนี้เป็นอัตลักษณ์หรือสัญลักษณ์ที่โดดเด่นของจังหวัดนครราชสีมา (สามารถเลือกได้มากที่สุดประเด็นละ 2 ข้อ)		
เครื่องปั้นดินเผาผ่านเกวียน อ.โชคชัย จ.นครราชสีมา	41	41
ผ้าไหมปักธงชัย อ.ปักธงชัย จ.นครราชสีมา	31	31
ไวน์เขาใหญ่ อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา	0	0
กาแฟดงมะไฟ อ.สูงเนิน จ.นครราชสีมา	0	0
ทุเรียนปากช่องเขาใหญ่ อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา	0	0
กาแฟวังน้ำเขียว อ.วังน้ำเขียว จ.นครราชสีมา	4	4
มะขามเทศเพชรโนนไทย อ.โนนไทย จ.นครราชสีมา	2	2
ผ้าไหมคิมมะอู อ.บัวลาย จ.นครราชสีมา	12	12
ข้าวหอมมะลิทุ่งสัมฤทธิ์ อ.พิมาย จ.นครราชสีมา	0	0

(อ้างอิงข้อมูลจากผลิตภัณฑ์สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ GI โดยกรมทรัพย์สินทางปัญญา)

จากตารางวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบสอบถามด้านอัตลักษณ์ผลิตภัณฑ์สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ของจังหวัดนครราชสีมาข้างต้น พบว่า ผู้คนในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมาที่มีความคิดเห็นว่าเป็นเครื่องปั้นดินเผาด่านเกวียน ของบ้านด่านเกวียน อำเภอโชคชัย มีความโดดเด่นที่สุดในการที่จะเป็นสัญลักษณ์ให้กับจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งมากถึงร้อยละ 41 ถัดมาได้แก่หัตถกรรมผ้าไหมปักธงชัย ถึงร้อยละ 31 และลำดับที่ 3 ได้แก่ผ้าไหมคิมมะอุ อำเภอบัวลาย ถึงร้อยละ 12

ตารางที่ 4 ด้านอาหารท้องถิ่นของจังหวัดนครราชสีมา จำนวนทั้งหมด 100 คำตอบ จากผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 50 คน คนละ 2 คำตอบ

อัตลักษณ์อาหารท้องถิ่นของจังหวัดนครราชสีมา	จำนวน	ร้อยละ
คำถาม: ท่านคิดว่าข้อใดต่อไปนี้เป็นอัตลักษณ์หรือสัญลักษณ์ที่โดดเด่นของจังหวัดนครราชสีมา (สามารถเลือกได้มากที่สุดประเด็นละ 2 ข้อ)		
ส้มตำโคราช	35	35
ผัดหมี่โคราช	43	43
ข้าวแฉะ	2	2
ขนมจีนประโดก	15	15
ไก่ย่างท่าช้าง	5	5
ข้าวต้มหัวหงอก	0	0

(อ้างอิงข้อมูลจากสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดนครราชสีมา)

จากตารางวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบสอบถามด้านอัตลักษณ์อาหารท้องถิ่นของจังหวัดนครราชสีมาข้างต้น พบว่า ผู้คนในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมาที่มีความคิดเห็นว่าเป็นผัดหมี่โคราชมีความโดดเด่นที่สุดในการที่จะเป็นสัญลักษณ์ให้กับจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งมากถึงร้อยละ 43 ถัดมาได้แก่ส้มตำโคราช ถึงร้อยละ 35 และลำดับที่ 3 ได้แก่ขนมจีนประโดก ถึงร้อยละ 15

ตารางที่ 5 ด้านสีอัตลักษณ์ของจังหวัดนครราชสีมา จำนวนทั้งหมด 50 คำตอบ จากผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 50 คน

สีอัตลักษณ์ของจังหวัด นครราชสีมา	เหตุผล	จำนวน	ร้อยละ
คำถาม: ท่านคิดว่าโทนสีชุดใดสื่อถึงจังหวัดนครราชสีมา เพราะเหตุใด หรือเพราะนึกถึงสิ่งใด			
โทนสีน้ำตาล-เบจ 	สถาปัตยกรรม เรือนไม้ ดินเผา วัด โบราณสถาน ประติมากรรม	13	26
โทนสีแดง-ส้ม-แสด-เหลือง 	ผ้าไหม อาหารท้องถิ่น สีประจำจังหวัด	11	22
โทนสีฟ้า-คราม 	แม่น้ำ เขื่อน ภูมิทัศน์ ท้องฟ้า ธรรมชาติ	2	4
โทนสีเขียว 	ธรรมชาติ ทุ่งนา ไร่นา เกษตรกรรม ป่าเขา เขาใหญ่	4	8
โทนสีแดง-ชมพู 	ผ้าไหม ผ้าไทย ชุนนางรำ	10	20
โทนสีเหลือง-ทอง 	พระพุทธศาสนา วัด การสักการะยาโม	10	20

จากตารางวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบสอบถามด้านสีอัตลักษณ์ของจังหวัดนครราชสีมาข้างต้น พบว่า ผู้คนในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา มีความคิดเห็นว่า โทนสีน้ำตาล-สีเบจ มีความโดดเด่นที่สุดในการที่จะเป็นสีอัตลักษณ์ให้กับจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งมากถึงร้อยละ 26 โดยสิ่งที่นึกถึงได้จากโทนสีน้ำตาล-เบจ ได้แก่ สถาปัตยกรรม เรือนไม้ เครื่องปั้นดินเผา วัด โบราณสถาน และประติมากรรม ถัดมาได้แก่ โทนสีแดง-ส้ม-แสด-เหลือง ถึงร้อยละ 22 โดยสิ่งที่นึกถึงได้จากโทนสีแดง-ส้ม-แสด-เหลือง ได้แก่ ผ้าไหม อาหารท้องถิ่นและสีประจำจังหวัด และลำดับที่ 3 ได้แก่ โทนสีแดง-ชมพู และ โทนสีเหลือง-ทอง เท่ากันถึงร้อยละ 10 โดยสิ่งที่นึกถึงได้จากโทนสีแดง-ชมพู ได้แก่ ผ้า

ไหม ผ้าไทย และชุดนางรำ และสิ่งทีนี้กถึงได้จากโชนสีเหลือง-ทอง ได้แก่ พระพุทธรศาสนา วัด และการเคารพสักการะท้าวสุรนารี

3.2) การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามด้านความสำคัญในการสร้างชุดสีอัตลักษณ์เพื่อการออกแบบ

ผู้วิจัยได้สอบถามความคิดเห็นถึงความสำคัญในการสร้างชุดสีอัตลักษณ์เพื่อการออกแบบของจังหวัดนครราชสีมา โดยใช้การวัดแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) โดยมีระดับสเกลทั้งหมด 5 ระดับ โดยแต่ละระดับมีนัยยะดังต่อไปนี้

ช่วงที่ 1	1.00 – 1.80	หมายถึง	มีความสำคัญน้อยที่สุด
ช่วงที่ 2	1.81 – 2.60	หมายถึง	มีความสำคัญน้อย
ช่วงที่ 3	2.61 – 3.40	หมายถึง	มีความสำคัญปานกลาง
ช่วงที่ 4	3.41 – 4.20	หมายถึง	มีความสำคัญมาก
ช่วงที่ 5	4.21 – 5.00	หมายถึง	มีความสำคัญมากที่สุด

โดยผลการวิเคราะห์มีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 6 ความคิดเห็นต่อความสำคัญของชุดสีอัตลักษณ์เพื่อการออกแบบ จำนวนทั้งหมด 50 คำตอบ จากผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 50 คน

คำถามเกี่ยวกับความสำคัญของชุดสีอัตลักษณ์เพื่อการออกแบบ	ค่าเฉลี่ย	ระดับความสำคัญ
1. ท่านคิดว่าสีเส้นและการออกแบบที่สวยงามของผลิตภัณฑ์ บรรจุภัณฑ์ และสื่อโฆษณา มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อของท่าน	4.4	สำคัญมากที่สุด
2. ท่านคิดว่าสีเส้นและการออกแบบที่สวยงามของผลิตภัณฑ์ บรรจุภัณฑ์ และสื่อโฆษณา มีส่วนช่วยในการเพิ่มมูลค่าและส่งเสริมภาพลักษณ์ให้กับผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น	4.5	สำคัญมากที่สุด
3. ท่านคิดว่าสีเส้นและการออกแบบที่สวยงามของสื่อปฏิสัมพันธ์และป้ายต่างๆ ภายในสถานที่ท่องเที่ยว มีส่วนช่วยในการดึงดูดนักท่องเที่ยว	4.26	สำคัญมากที่สุด
4. ท่านคิดว่า หากงานออกแบบและผลิตภัณฑ์ในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมามีชุดโชนสี	4.64	สำคัญมากที่สุด

เดียวกัน จะสามารถสร้างภาพจำให้กับจังหวัดนครราชสีมาได้		
5. ท่านคิดว่าการมีชุดสีอัตลักษณ์สำหรับใช้ในงานออกแบบต่างๆของจังหวัดนครราชสีมา เป็นสิ่งที่จำเป็นในการที่จะยกระดับผลิตภัณฑ์และส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัด	4.84	สำคัญมากที่สุด

จากตารางวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามด้านความสำคัญในการสร้างชุดสีอัตลักษณ์เพื่อการออกแบบข้างต้น การคำนวณค่าเฉลี่ยของทั้ง 5 คำถาม ได้ผลลัพธ์เท่ากับ 4.4, 4.5, 4.26, 4.64 และ 4.84 ตามลำดับ ซึ่งการแปลผลตามเกณฑ์อยู่ในช่วงที่ 5 (4.21 – 5.00) หมายถึง มีความสำคัญมากที่สุด จึงสรุปได้ว่าการใช้สีอัตลักษณ์ในการการออกแบบผลิตภัณฑ์ บรรจุภัณฑ์ และสื่อต่างๆ นั้นมีความสำคัญมากที่สุดในการที่จะยกระดับ สร้างคุณค่าเชิงอัตลักษณ์ และส่งเสริมการท่องเที่ยวและเศรษฐกิจให้กับจังหวัดนครราชสีมา

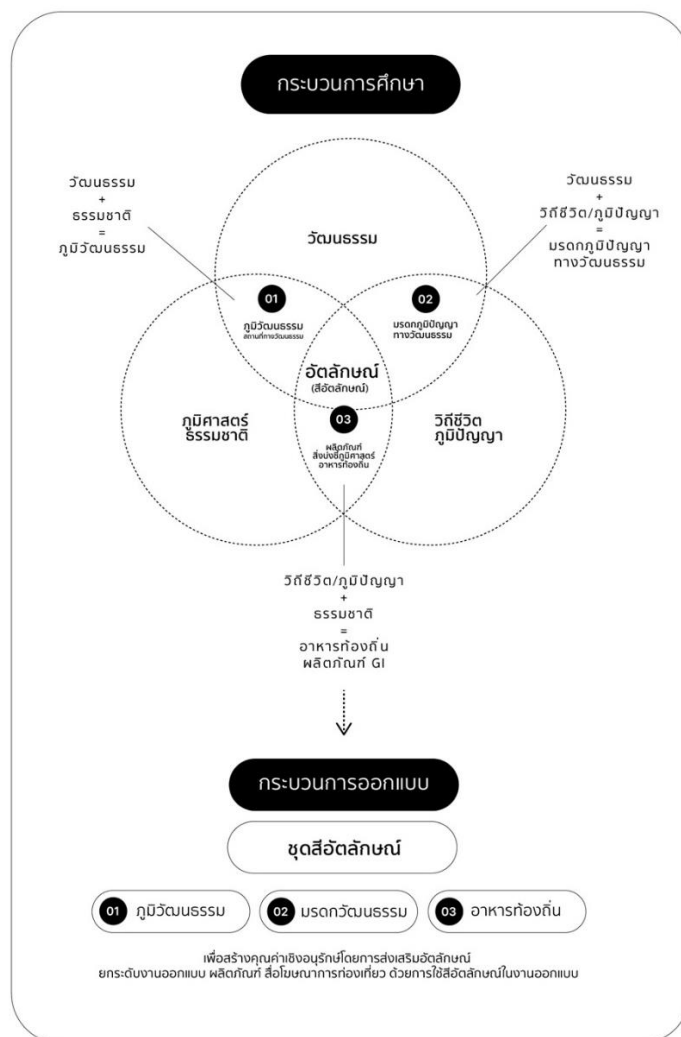
การเชื่อมโยงผลการศึกษาวិเคราะห์สู่กระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking)

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่วิเคราะห์แล้วทั้งหมดมาเชื่อมโยงสู่กระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) ด้วยกระบวนการโมเดลเพชรคู่ (Double Diamond) โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

การเชื่อมโยงผลการศึกษาวិเคราะห์สู่แนวทางการออกแบบ

ผู้วิจัยได้นำผลการศึกษามากำหนดแนวทางการออกแบบสารสนเทศชุดสื่ออัตลักษณ์ของจังหวัดนครราชสีมา โดยได้ทำการแบ่งส่วนการออกแบบชุดสื่อออกเป็น 3 หมวด หรือ ชุดสี 3 ชุด ตามหมวดหมู่การศึกษาข้อมูล ได้แก่ 1) ชุดสีภูมิวัฒนธรรม (Cultural Landscape) จากการศึกษาข้อมูลด้านวัฒนธรรมร่วมกับภูมิศาสตร์ 2) ชุดมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม (Cultural Heritage) จากการศึกษาข้อมูลด้านวัฒนธรรมร่วมกับภูมิปัญญาและวิถีชีวิต และ 3) ชุดวัฒนธรรมอาหารท้องถิ่น (Cultural Cuisine) จากการศึกษาข้อมูลด้านภูมิศาสตร์ร่วมกับภูมิปัญญาและวิถีชีวิต

ภาพที่ 35 แผนภาพสรุปการเชื่อมโยงสู่แนวทางการออกแบบ
ที่มา ภาพจัดทำโดยผู้วิจัย เมื่อ 2566

การสรุปแนวทางการออกแบบ

ผู้วิจัยได้สรุปแนวทางการออกแบบ โดยแบ่งส่วนการออกแบบออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 การออกแบบข้อมูลสารสนเทศชุดสีอัตลักษณ์

จำนวน 3 ชุดสี ประกอบด้วย 1 ชุดสีหลัก และ 2 ชุดสีรอง ได้แก่

- 1) ชุดสีภูมิทัศน์วัฒนธรรม (Cultural Landscape) ภายใต้ชื่อชุด 'โคราช' เป็นชุดสีหลัก
- 2) ชุดมรดกวัฒนธรรม (Cultural Heritage) ภายใต้ชื่อชุด 'ดีเจ่น' เป็นชุดสีรอง
- 3) ชุดวัฒนธรรมอาหารท้องถิ่น (Cultural Cuisine) ภายใต้ชื่อชุด 'กินเข้า' เป็นชุดสีรอง

ส่วนที่ 2 การออกแบบเรขศิลป์และผลงานสร้างสรรค์

1) Palettes Book และ Palettes Chart

ผลงานการออกแบบชุดสีทั้ง 3 ชุดจะถูกจัดรวมและเรียงเรียงเป็นสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทหนังสือภาพ (Palettes Book) จำนวน 1 เล่ม ภายใต้ชื่อ "Nakhon Ratchasima: The Palettes©" รวมถึงการออกแบบสื่อสิ่งพิมพ์ข้างเคียงภายในชุดเดียวกัน ได้แก่ Palettes Chart

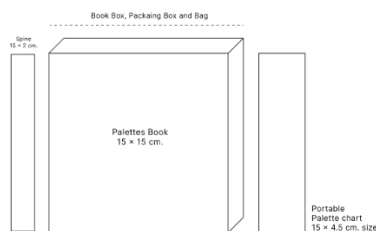
<p>PALETTES BOOK: NAKHON RATCHASIMA THE PALETTES</p>	<p>BRAND: PRAPATS®</p>	<p>PROJECT MARKS: The Palettes®</p>	<p>หนังสือสารสนเทศชุดสีอัตลักษณ์ ของจังหวัดนครราชสีมา Palette Book Palette Charts QR For Online Download etc.</p>
<p>WHAT หนังสือสารสนเทศชุดสีอัตลักษณ์ของจังหวัดนครราชสีมา สำหรับเป็นคู่มือในการนำไปใช้งานในกระบวนการออกแบบและสร้างสรรค์ เพื่อการกระตือรือร้นออกแบบและปรับพื้นที่ ควบคู่กับการสร้างคุณค่าเชิงอัตลักษณ์</p>	<p>CONCEPT THE COMPLETE PALETTES</p>	<p>MOOD-TONE CLASSY, SIMPLE BUT LUXURY (MINIMALIST) สวยงาม มีระดับ มีเสน่ห์ดูแพงแต่เรียบง่ายและทันสมัย มีลักษณะเป็นเส้นที่เรียบง่าย อบอุ่น มีพลัง วัสดุที่ทันสมัย</p>	
<p>OBJECTIVE</p> <ul style="list-style-type: none"> • เพื่อเป็นคู่มือสำหรับการนำไปใช้งานในกระบวนการออกแบบและปรับพื้นที่ ควบคู่กับการสร้างคุณค่าเชิงอัตลักษณ์ • เพื่อเป็นสื่อสิ่งพิมพ์ที่ทันสมัยและใช้งานได้จริง 	<p>SWOT STRENGTH เป็นคู่มือที่ครอบคลุมจากอัตลักษณ์ที่เป็นรูปธรรม ตอบต่อการใช้รูปแบบที่ทันสมัย ด้วยสื่อที่เข้าถึงง่าย</p>	<p>WEAKNESS กลุ่มเป้าหมายที่กว้างเกินไป การออกแบบที่น้อย เนื่องจากปัจจัยในการปรับพื้นที่</p>	
<p>TARGET GROUP</p> <ul style="list-style-type: none"> • สำหรับผู้ออกแบบ ศิลปิน ผู้ประกอบการ หรือบุคคลทั่วไปที่มีความสนใจ • สำหรับหน่วยงาน องค์กร หรือกำลังมองหาไอเดียเชิงอัตลักษณ์ 	<p>OPPORTUNITY สามารถนำไปใช้ในวงกว้างได้ หากมีพื้นที่ว่าง หรือ สามารถสร้างรายได้เสริมได้แก่ เช่น โปสเตอร์ หรือ 500 บาท ภายในจังหวัดเป็นต้น</p>	<p>TREAT การปรับเปลี่ยนจากคู่มือการออกแบบที่น้อย เนื่องจากปัจจัยในการปรับพื้นที่</p>	

OUTCOME

หนังสือสารสนเทศชุดสีอัตลักษณ์ของจังหวัดนครราชสีมา
ขนาด 15 x 15 เซนติเมตร จำนวนหน้า 150 หน้า

ภายในประกอบด้วย:
สารสนเทศชุดสีอัตลักษณ์ จำนวน 3 ชุด ประกอบด้วย 1 ชุดสีหลัก และ 2 ชุดสีรอง
โดยแต่ละชุดประกอบด้วย:
ข้อมูลความเป็นมาของสี
คำอธิบายและค่าแม่สีสำหรับการนำไปใช้
ตารางการแทนค่าสีในระบบกราฟิก (CMYK / Pantone / RGB / HEX)
ตัวอย่างผลงานออกแบบที่ออกแบบโดยใช้อัตลักษณ์ คำอธิบายและค่าแม่สีสำหรับการนำไปใช้

การออกแบบผลิตภัณฑ์ สื่อสิ่งพิมพ์และประชาสัมพันธ์
อัตลักษณ์พื้นที่ และ อัตลักษณ์องค์กร Branding Signage และ User Interface

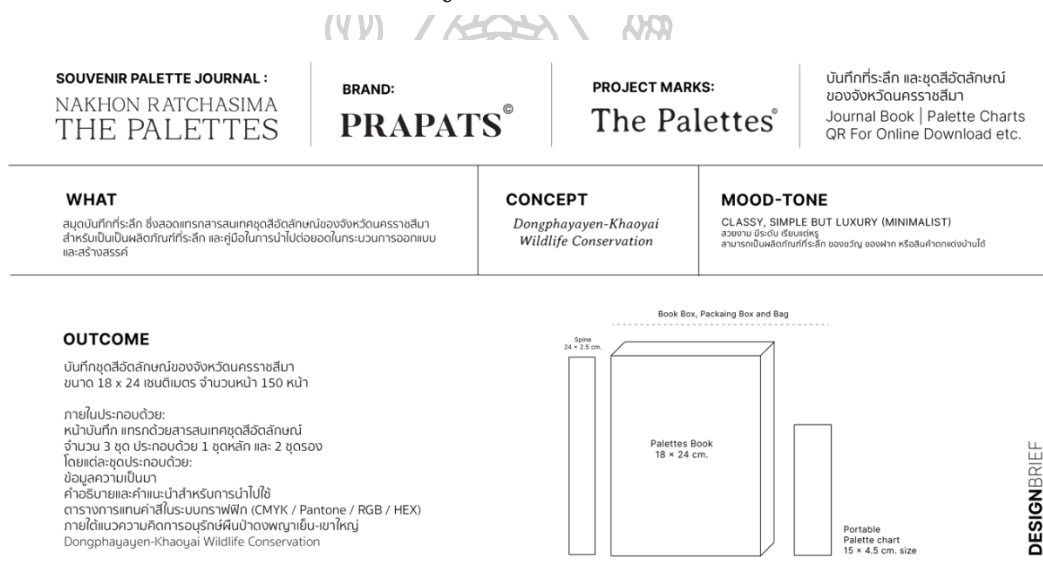

DESIGN BRIEF

ภาพที่ 36 แผนภาพสรุปแนวทางการออกแบบ Palette Book และ Palette Chart
ที่มา ภาพจัดทำโดยผู้วิจัย 2566

2) Souvenir Palettes Journal และ Palettes Chart

การรวบรวมข้อมูลชุดสีอัตลักษณ์ในรูปแบบของที่ระลึกประเภท สมุดบันทึก (Palette Journal) จำนวน 1 เล่ม ภายใต้ชื่อ “Nakhon Ratchasima: The Palettes©” รวมถึงการออกแบบสื่อสิ่งพิมพ์ข้างเคียงภายในชุดเดียวกัน ได้แก่ Palette Chart ซึ่งออกแบบภายใต้แนวความคิดการอนุรักษ์ผืนป่าดงพญาเย็น-เขาใหญ่ (Dongphayayen-Khaoyai Wildlife Conservation) ผืนป่ามรดกโลกผืนสำคัญของจังหวัดนครราชสีมา

ภาพที่ 37 แผนภาพสรุปแนวทางการออกแบบ Souvenir Palette Journal และ Palette Chart
ที่มา ภาพจัดทำโดยผู้วิจัย 2566

3) Palettes Website

การออกแบบออนไลน์เว็บไซต์สำหรับเผยแพร่ข้อมูลและดาวน์โหลดชุดสีเพื่อใช้งานในระบบกราฟิก ได้แก่ โปรแกรมกลุ่ม Adobe และแอปพลิเคชัน Procreate

ผลงานในข้อ 1-3 ผู้วิจัยกำหนดแนวทางการออกแบบและดำเนินการออกแบบผลงานโดยกำหนดให้อยู่ภายใต้การสร้างแบรนด์ PRAPATS© ของผู้วิจัย เพื่อการต่อยอดในอนาคต

4) ผลงานศิลปะชุดดงพญาเย็น (Dongphayayen Arts)

ผลงานศิลปะเทคนิคการวาดดิจิทัล (Digital Painting) ชุดดงพญาเย็น (Dongphayayen) ซึ่งสร้างสรรค์ด้วยชุดสีอัดลักษณะที่ได้จากกระบวนการวิจัย ภายใต้แนวความคิด การอนุรักษ์ผืนป่าดงพญาเย็น-เขาใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา ขนาด 50 * 50 เซนติเมตร จำนวน 3 ภาพ

5) ผลงานศิลปะ Palettes Arts: Silpa Bhirasri

ผลงานศิลปะเทคนิค Palettes Arts ชุด Silpa Bhirasri ซึ่งสร้างสรรค์ด้วยชุดสีอัดลักษณะที่ได้จากกระบวนการวิจัย โดยการนำ Palette Cards ขนาด 6 * 4.5 เซนติเมตร จำนวน 952 ชิ้น มาจัดเรียงเป็นผลงาน Silpa Bhirasri (อาจารย์ศิลป์ พีระศรี) ภายใต้แนวความคิด ความเป็นศิลปิน ขนาด 126 * 204 เซนติเมตร

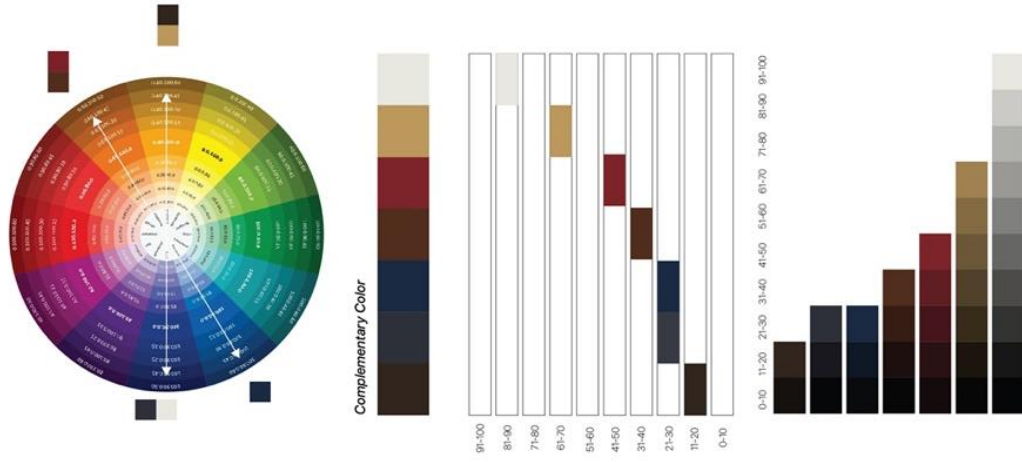
ขั้นที่ 2 ผลการออกแบบ

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ผ่านการวิเคราะห์แล้วทั้ง 3 ส่วนในขั้นที่ 1 มาดำเนินการออกแบบตามแนวทางการออกแบบ (Design Brief) ที่ได้มีการสรุปไว้ โดยแบ่งขอบเขตการออกแบบออกเป็น 2 ส่วนใหญ่ ได้แก่ ส่วนที่ 1 การออกแบบข้อมูลสารสนเทศชุดสีอัดลักษณะ และส่วนที่ 2 การออกแบบเรขศิลป์ และผลงานสร้างสรรค์

ส่วนที่ 1 การออกแบบข้อมูลสารสนเทศชุดสีอัดลักษณะ

การออกแบบข้อมูลสารสนเทศชุดสีอัดลักษณะ จำนวน 3 ชุดสี ประกอบด้วย 1 ชุดสีหลัก และ 2 ชุดสีรอง ได้แก่

1) ชุดสีภูมิวัฒนธรรม (Cultural Landscape) ภายใต้ชื่อชุด 'โคราช' เป็นชุดสีหลัก

อัตลักษณ์ภูมิวัฒนธรรมของจังหวัดนครราชสีมา

อนุสาวรีย์ท้าวสุรนารี 50%

#2F303A	47	48	58	76	69	54	55	8603 C	22%
#A68340	166	131	64	33	44	88	9	8384 C	65%
#E8E6DF	232	230	233	8	6	10	0	9043 C	90%

อุทยานประวัติศาสตร์พนม 16%

#31261D	49	38	29	60	65	73	70	Black 4 C	19%
#4F3623	79	54	35	49	66	80	56	2322 C (99%)	30%
#60412B	96	65	43	44	65	80	46	-	37%
#6D4F47	109	79	71	47	63	64	33	7518 C	42%
#A78170	167	129	112	33	49	54	6	P 43.5 U (99%)	65%

ประตูชุมพล 14%

#753D27	117	61	39	35	75	85	39	478 C (98%)	45%
#A0623B	169	98	59	26	66	84	14	2021 U (99%)	66%
#E8E6DF	232	230	233	8	6	10	0	9043 C	90%
#4F2C1D	79	44	29	45	73	80	59	4625 C	32%
#331D13	51	29	19	54	72	76	74	-	20%

สุโขทัย วัดมหาพรต 8%

#0C3340	12	35	64	98	84	46	51	289 C	24%
#523A2C	82	58	44	49	65	74	52	476 C (99%)	32%
#BFA262	191	162	98	26	33	72	1	P 12-12 P (99%)	74%
#7B3427	123	52	39	33	83	85	38	-	48%

ภาพเขียนสีเขาจิตรงาน 8%

#7C2529	124	37	41	31	92	80	37	1815 C	49%
#941B1E	148	27	32	26	100	100	26	P49-16 C (98%)	58%
#E39B77	179	155	119	31	36	57	2	16-1120 TPG (99%)	70%

พระเมรุกันทร 4%

#5F3924	95	57	36	42	70	83	49	4695 CP (98%)	37%
#7A4B32	122	75	50	37	67	81	34	7602 C (99%)	47%
#C08F69	192	143	105	24	45	63	2	16-1341 TPG (99%)	75%
#DFB99A	223	185	154	12	27	40	0	527 UP (99%)	87%

ภาพที่ 38 แผนภาพสรุปการคัดเลือกสีสำหรับการออกแบบชุดสีอัตลักษณ์หมวดภูมิทัศน์วัฒนธรรม
ที่มา ภาพจัดทำโดยผู้วิจัย 2566

ชุดสีอัตลักษณ์ชุดที่ 1 หมวดภูมิทัศน์วัฒนธรรม ภายใต้ชื่อชุด 'โคราช' (Korat Colors) ผู้วิจัยได้นำโทนสีที่ได้จากกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลมาเลือกและออกแบบเป็นชุดสีอัตลักษณ์ **ภูมิวัฒนธรรม** โดยประกอบด้วย 7 โทนสีที่มีค่าน้ำหนักแตกต่างกัน และมีการใช้หลักสีคู่ตรงข้าม (Complementary Color) มาใช้เป็นเกณฑ์ในการออกแบบ โดยภาพรวมของชุดสีนี้มีความโดดเด่นที่ การตัดกันของโทนสีน้ำตาล (น้ำสีตาล สีแดง และสีทอง) และโทนสีน้ำเงิน (สีน้ำเงิน สีเทาหม่น และสี ขาวหม่น) ซึ่งมีความเป็นสีคู่ตรงข้าม เหมาะกับการใช้งานประเภทการออกแบบสื่อสิ่งพิมพ์และสื่อ ประชาสัมพันธ์ประเภทต่างๆที่เกี่ยวข้องกับอัตลักษณ์ภูมิวัฒนธรรม ไม่ว่าจะเป็นแผนที่ท่องเที่ยว ป้าย บอกรทางและสถานที่ต่างๆ รวมถึงหมุดหมายทางวัฒนธรรม หรือการออกแบบอัตลักษณ์องค์กร อัต ลักษณ์สถานที่ และผลิตภัณฑ์ที่ระลึก นอกเหนือจากนี้ยังสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการสร้างสรรค์ งานจิตรกรรมประเภทต่างๆ เนื่องจากมีการกำหนดค่าน้ำหนักสีให้สามารถใช้กับงานจิตรกรรมที่ สามารถตอบโจทย์ของหลักองค์ประกอบศิลป์ (Composition) ไม่ว่าจะเป็นปัจจัยด้านดุลยภาพ (Balance) จังหวะลีลา (Rhythm) การเน้น (Emphasis) เอกภาพ (Unity) และความกลมกลืน (Harmony)

โดยแต่ละสีมีรายละเอียดและค่าสีดังนี้

- 1) สีหินเก่า (Hinkao – Old Stone Brown)

สีหินเก่า ถอดอัตลักษณ์มาจากสีของหินเก่าจากสถาปัตยกรรมภายในอุทยานประวัติศาสตร์พิมาย ซึ่งเป็นหนึ่งในภูมิวัฒนธรรมที่สำคัญที่สุดของจังหวัดนครราชสีมา

- 2) สีรมดำ (Romdam – Blackened)

สีรมดำ หรือ สีเทาหม่น ถอดอัตลักษณ์มาจากรูปหล่อรมดำของท้าวสุรนารี

- 3) สีคราม (Kram – Mural Indigo)

สีคราม หรือ สีน้ำเงินคล้ำ ถอดอัตลักษณ์มาจากสีของธูปแต้มอีสานในวัดหน้าพระธาตุ อ่าเภอปักธงชัย ซึ่งเป็นจิตรกรรมฝาผนังที่เขียนโดยช่างเขียนพื้นบ้านชาวโคราชที่ได้รับอิทธิพลการใช้ สีมาจากช่างหลวงรัตนโกสินทร์ ซึ่งจะมีการใช้สีหลัก 4 สีได้แก่ สีน้ำตาลคล้ำ สีแดงคล้ำ สีน้ำเงินคล้ำ และสีทอง

- 4) สีไม้ (Mai – Timber Brown)

สีไม้ หรือ สีนํ้าตาลไม้ ถอดอัตลักษณ์มาจากไม้ ซึ่งเป็นอัตลักษณ์ที่โดดเด่นมากของจังหวัด นครราชสีมา สามารถพบเห็นได้จากสถาปัตยกรรมเรือนไม้เก่าแก่ หรือที่เรียกว่าเรือนโคราช นอกจากนี้ยังมีหอไม้รบไม้ดําบนเข้่มประตูชุมพล หนึ่งในภูมิวัฒนธรรมที่สำคัญในด้านของการเป็น พื้นที่ประวัติศาสตร์ของจังหวัดนครราชสีมา

5) สีดินแดงเทศ (Dindangthet – Ochre Red)

สีดินแดงเทศ หรือสีแดงเข้่ม ถอดอัตลักษณ์มาจากสีของภาพเขียนสีโบราณ วัดเขาจันทน์งาม อำเภอสีคิ้ว ซึ่งเป็นภูมิวัฒนธรรมประเภทพื้นที่ประวัติศาสตร์ที่สำคัญของจังหวัดนครราชสีมา

6) สีเทียนทอง (Thienthong – Gold)

สีเทียนทอง หรือ สีทอง ถอดอัตลักษณ์มาจากรูปเทียนทองที่แสดงถึงความเชื่อและการเคารพสักการะของชาวโคราชที่มีต่อพุทธศาสนาและท้าวสุรนารี ซึ่งเป็นบุคคลสำคัญในฐานะวีรสตรีที่กอบกู้เมืองนครราชสีมา

7) สีปูน (Poon – Dull White)

สีปูน หรือ สีขาวหม่น ถอดอัตลักษณ์มาจากสีปูนของพื้นที่ภูมิวัฒนธรรมที่สำคัญไม่ว่าจะเป็นไฟทีซึ่งเป็นฐานของอนุสาวรีย์ท้าวสุรนารี หรือกำแพงเมืองบริเวณประตูชุมพล

Korat Colors

Nakhon Ratchasima's Cultural Landscape

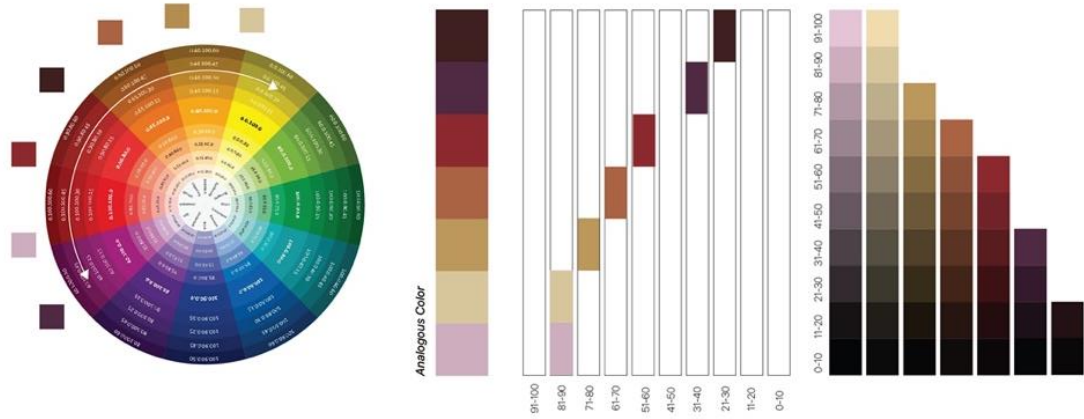
No.	Colors	From and Importants	Color Codes	Color Name
1.		สีน้ำตาลจากสีของหินเก่าของปราสาทหิน ในอุทยานประวัติศาสตร์พนมไพร <i>The old stone brown of Prasat Hin in Phimai Historical Site.</i>	CMYK 60 65 73 70 RGB 49 38 29 PANTONE Black 4 C HEX #31261D	หินเก่า Hinkao (Old Stone Brown)
2.		สีทึบจากสีรมดำของอนุสาวรีย์ท้าวสุรนารี <i>The blackened from the blackening of Thao Suranaree monument's statue.</i>	CMYK 76 69 54 55 RGB 47 48 58 PANTONE 8603 C HEX #2F303A	รมดำ Romdam (Blackened)
3.		สีน้ำเงินค้ำจากสีรูปปั้นของวัดมหาพรต อำเภอเมืองชัยภูมิ <i>The indigo from the color of Hooptam, Isan mural painting of Maha Phra That Temple, Pak Thong Chai.</i>	CMYK 98 84 46 51 RGB 12 35 64 PANTONE 289 C HEX #0C2340	คราม Kram (Mural Indigo)
4.		สีน้ำตาลจากหลังคาจันทน์ประดู่ชุมพล และ เรือนโคราช <i>The timber brown of the roof of Chumpol Arch and the Korat House.</i>	CMYK 45 73 80 59 RGB 79 44 29 PANTONE 4625 C HEX #4F2C1D	ไม้ Mai (Timber Brown)
5.		สีแดงจากสีภาพเขียนสีโบราณ วัดเขาจันทร์งาม <i>The ochre red from the color of ancient paintings at Wat Khao Chan Ngam.</i>	CMYK 31 92 80 37 RGB 124 37 41 PANTONE 1815 C HEX #7C2529	ดินแดงเทศ Dindangthet (Ochre Red)
6.		สีทองจากสีรูปเทียนทองที่แสดงถึงการเคารพ สักการะท้าวสุรนารี และพุทธศาสนา <i>The gold of the golden incense sticks represents the worship of Thao Suranaree and Buddhism.</i>	CMYK 33 44 88 9 RGB 166 131 64 PANTONE 8384 C HEX #A68340	เทียนทอง Thienthong (Gold)
7.		สีนวลจากสีปูนของไฟที่ย้อมปูนปลาสเตอร์ของ อนุสาวรีย์ท้าวสุรนารี และกำแพงประดู่ชุมพล <i>The lustre from the cement color of the altar of Thao Suranaree monument and the arch wall.</i>	CMYK 8 6 10 0 RGB 232 230 223 PANTONE 9043 C HEX #E8E6DF	ปูน Poon (Dull White)

ภาพที่ 39 การสรุปค่าสีของชุดสีอัตลักษณ์หมวดภูมิทัศน์วัฒนธรรม ชุด Korat Colors
ที่มา ภาพจัดทำโดยผู้วิจัย 2566

ภาพที่ 40 คู่มือการจับคู่สีของชุดสีอัตลักษณ์หมวดภูมิทัศน์วัฒนธรรม ชุด Korat Colors
ที่มา ภาพจัดทำโดยผู้วิจัย 2566

2) ชุดมรดกวัฒนธรรม (Cultural Heritage) ภายใต้ชื่อชุด ‘ดีเจ่น’ เป็นชุดสีรอง

อัตลักษณ์มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของจังหวัดนครราชสีมา

เครื่องปั้นดินเผา 41%

#914204	145	66	4	0	69	104	8	1525 C (99%)	56%
#964C2F	150	76	47	29	75	88	23	7587 C (99%)	58%
#BC754B	188	117	75	22	59	77	6	471 U (98%)	73%
#371920	55	25	32	55	79	62	71	-	21%
#3F2021	63	32	33	51	76	67	67	4975 C	24%
#C18E34	192	142	48	24	44	97	4	-	75%

ผ้าไหมปักธงชัย 31%

#4D1B20	77	27	32	43	85	69	62	-	30%
#512A44	81	42	68	61	85	46	43	5115 C	31%
#8A2A2B	138	42	43	29	92	83	30	7623 C	54%
#B9975B	185	151	91	27	38	74	3	465 C	72%
#C8A371	200	163	113	22	35	62	1	P 18-12 C (98%)	78%
#D9C89E	217	200	158	16	18	42	0	7501C	84%
#ADC0CC	173	192	204	32	16	14	0	5435 C (98%)	80%
#667684	102	118	132	64	47	38	9	2167 U (98%)	51%
#D0A1BA	208	161	186	17	40	10	0	686 C	80%
#DD9E99	221	158	153	11	42	31	0	7606 U (99%)	87%

ผ้าไหมก๊วยเออ 12%

#EEF0EA	238	240	234	5	2	7	0	11-0601 TCX (98%)	94%
#1C1910	28	25	16	67	64	73	82	-	10%
#294932	41	73	50	79	46	81	48	553 C (98%)	28%
#8A2A2B	138	42	43	29	92	83	30	7623 C	55%
#9A4C23	154	76	35	28	76	99	22	18-1345 TCX (98%)	60%

ผ้าขี้เมว 6%

#88171F	136	23	31	28	100	93	33	-	53%
#11203D	17	32	61	96	85	45	53	-	23%
#B99031	185	144	49	27	40	97	4	117 U (99%)	72%

ภาพที่ 41 แผนภาพสรุปการคัดเลือกสีสำหรับการออกแบบชุดสีอัตลักษณ์หมวดมรดกวัฒนธรรม
ที่มา ภาพจัดทำโดยผู้วิจัย 2566

ชุดสีอัตลักษณ์ชุดที่ 2 หมวดมรดกวัฒนธรรม ภายใต้ชื่อชุด “ดีเจนด์” (Deegend Colors) ผู้วิจัยได้นำโทนสีที่ได้จากกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลมาเลือกและออกแบบเป็นชุดสีอัตลักษณ์ **มรดกวัฒนธรรม** โดยประกอบด้วย 7 โทนสีที่มีค่าน้ำหนักแตกต่างกัน และมีการใช้หลักสีใกล้เคียงกัน (Analogous Color) มาใช้เป็นเกณฑ์ในการออกแบบ โดยภาพรวมของชุดสีนี้มีความโดดเด่นที่การเรียงตัวกันของโทนสีใกล้เคียง ตั้งแต่โทนสีน้ำตาล สีแดง สีม่วง และสีชมพู เหมาะกับการใช้งานประเภทการออกแบบบรรจุภัณฑ์ของผลิตภัณฑ์ที่ระลึกประเภทผ้าไหมและเครื่องปั้นดินเผา หรือการออกแบบสื่อประชาสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับอัตลักษณ์มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม ไม่ว่าจะเป็นผลิตภัณฑ์สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ และ ผลิตภัณฑ์ OTOP นอกเหนือจากนี้ยังสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการสร้างสรรค์งานจิตรกรรมประเภทต่างๆ เนื่องจากมีการกำหนดค่าน้ำหนักสีให้สามารถใช้งานได้งานจิตรกรรมที่สามารถตอบโจทย์ของหลักองค์ประกอบศิลป์ (Composition) ไม่ว่าจะเป็นปัจจัยด้านดุลยภาพ (Balance) จังหวะลีลา (Rhythm) การเน้น (Emphasis) เอกภาพ (Unity) และความกลมกลืน (Harmony)

โดยแต่ละสีมีรายละเอียดและค่าสี ดังนี้

1) สีกลีบบัว (Kleabbua – Light Pink)

สีกลีบบัว หรือ สีชมพูกลีบบัว ถอดอัตลักษณ์มาจากสีของผ้าไหมสีชมพูอ่อนธรรมชาติ ของกลุ่มหัตถกรรมผ้าไหมบ้านดู่ อำเภอปักธงชัย นอกเหนือจากนี้ยังเป็นสีของชุดไทยบรมพิมานซึ่งประกอบด้วยเสื้อสีชมพูกลีบบัว คาดสไบทอง และผ้าไหมสีชมพูกลีบบัวลายทอง ที่ใช้ในพิธีรับวงสรวงท้าวสุรนารี

2) สีไหมทอง (Mhaithong – Natural Golden Silk)

สีไหมทอง หรือ สีทองเฉดอ่อน ถอดอัตลักษณ์มาจากผ้าไหมทองอ่อนสีธรรมชาติ ของกลุ่มหัตถกรรมผ้าไหมบ้านดู่ อำเภอปักธงชัย นอกเหนือจากนี้ยังเป็นสีของชุดไทยบรมพิมานซึ่งประกอบด้วยเสื้อสีชมพูกลีบบัว คาดสไบทอง และผ้าไหมสีชมพูกลีบบัวลายทอง ที่ใช้ในพิธีรับวงสรวงท้าวสุรนารี

3) สีลายทอง (Laithong – Golden Silk)

สีลายทอง หรือ สีทอง ถอดอัตลักษณ์มาจากเส้นไหมสีทองที่ใช้ในการตัดลวดลายของผ้าไหม
ทางกระรอกโบราณของจังหวัดนครราชสีมา

4) สีดินเผา (Dinphao – Pottery Brown)

สีดินเผา หรือ สีน้ำตาลส้ม ถอดอัตลักษณ์มาจากสีของเครื่องปั้นดินเผาด่านเกวียนที่เผาด้วย
อุณหภูมิ 800-900 องศาเซลเซียส

5) สีครั่ง (Krang – Lac Dye)

สีครั่ง หรือ สีแดงครั่ง ถอดอัตลักษณ์มาจากสีของผ้าไหมทางกระรอกโบราณซึ่งเป็นอัตลักษณ์
ของจังหวัดนครราชสีมา

6) สีเปลือกมังคุด (Plueagmangkut – Dark Purple)

สีเปลือกมังคุด หรือ สีม่วงเข้ม ถอดอัตลักษณ์มาจากสีของผ้าไหมทางกระรอกโบราณซึ่ง
เป็นอัตลักษณ์ของจังหวัดนครราชสีมา

7) สีแดงดินเผา (Dangdinphao – Pottery Red Brown)

สีแดงดินเผา หรือ สีน้ำตาลแดงเข้ม ถอดอัตลักษณ์มาจากสีของเครื่องปั้นดินเผาด่านเกวียนที่
เผาด้วยอุณหภูมิมากกว่า 1250 องศาเซลเซียส

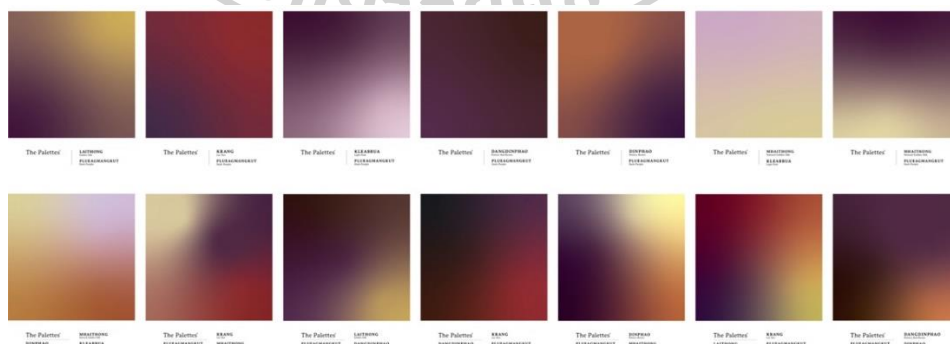
Deegend Colors

Nakhon Ratchasima's Cultural Heritage

No.	Colors	From and Importants	Color Codes	Color Name
1.		สีชมพูอ่อน สีสักสีธรรมชาติจากผ้าไหมย้อมสีธรรมชาติ กลุ่มหัตถกรรมผ้าไหมบ้านดู่ ปักธงชัย The light pink from the Natural dyed silk of Ban Du Silk, Pak Thong Chai.	CMYK 17 40 10 0 RGB 208 161 186 PANTONE 686 C HEX #D0A1BA	กล้วยบัว Kleabbua (Light Pink)
2.		สีทองอ่อน สีสักสีธรรมชาติจากผ้าไหมย้อมสีธรรมชาติ กลุ่มหัตถกรรมผ้าไหมบ้านดู่ ปักธงชัย The light gold from the Natural dyed silk of Ban Du Silk, Pak Thong Chai.	CMYK 16 18 42 0 RGB 217 200 158 PANTONE 7501 C HEX #D9C89E	ไหมทอง Mhithong (Natural Golden Silk)
3.		สีทองจากการดัดลวดลายด้วยสีทองของผ้าไหมปักธงชัย The gold from the golden pattern of the silk of Pak Thong Chai.	CMYK 27 38 74 3 RGB 185 151 91 PANTONE 465 C HEX #B9975B	ลายทอง Laihong (Golden Silk)
4.		สีน้ำตาลส้มจากสีของเครื่องปั้นดินเผาผ่านกระบวนการเผาด้วยอุณหภูมิ 800-900 องศาเซลเซียส The orange brown from the color of Dan Kwian pottery which is fired at a temperature of 800-900 degrees Celsius.	CMYK 27 65 78 13 RGB 170 100 67 PANTONE 8023 C HEX #AA6443	ดินเผา Dinphao (Pottery Brown)
5.		สีแดงจากสีของผ้าไหมหางกระรอกโบราณ อันเป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดนครราชสีมา The lac dye red from the color of squirrel tail silk, ancient identity of Nakhon Ratchasima.	CMYK 29 92 83 30 RGB 138 42 43 PANTONE 7623 C HEX #8A2A2B	ครั่ง Krang (Lac Dye)
6.		สีม่วงเปลือกมังคุดจากสีของผ้าไหมหางกระรอกโบราณอันเป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดนครราชสีมา The dark purple from the color of squirrel tail silk, ancient identity of Nakhon Ratchasima.	CMYK 61 85 46 43 RGB 81 42 68 PANTONE 5115 C HEX #512A44	เปลือกมังคุด Plueagmangkut (Dark Purple)
7.		สีน้ำตาลแดงเข้มจากสีของเครื่องปั้นดินเผาผ่านกระบวนการเผาด้วยอุณหภูมิ 1250+ องศาเซลเซียส The red brown from the color of Dan Kwian pottery which is fired at a temperature of more that 1250 degrees Celsius.	CMYK 51 76 67 67 RGB 63 32 33 PANTONE 4975 C HEX #3F2021	แดงดินเผา Dangdinphao (Pottery Red Brown)

ภาพที่ 42 การสรุปค่าสีของชุดสีอัตลักษณ์หมวดมรดกวัฒนธรรม ชุด Deegend Colors

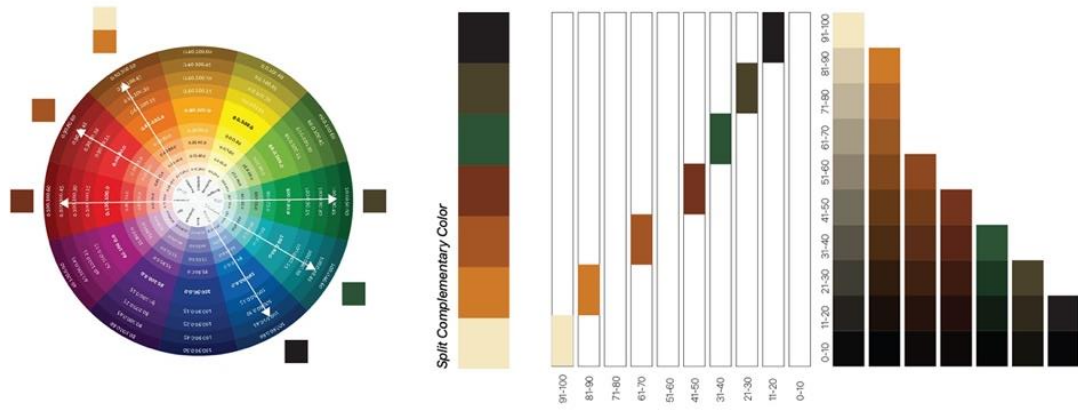
ที่มา ภาพจัดทำโดยผู้วิจัย 2566

ภาพที่ 43 คู่มือการจับคู่สีของชุดสีอัตลักษณ์หมวดมรดกวัฒนธรรม ชุด Deegend Colors

ที่มา ภาพจัดทำโดยผู้วิจัย 2566

3) ชุดวัฒนธรรมอาหารท้องถิ่น (Cultural Cuisine) ภายใต้ชื่อชุด ‘กินเช่า’ เป็นชุดสีรอง

อัตลักษณ์วัฒนธรรมอาหารท้องถิ่นของจังหวัดนครราชสีมา

เผ็ดปี่โคราช 43%		#7B3419	123	52	25	38	83	100	38	-	48%
		#A65625	166	86	37	26	73	100	16	1605 C	65%
		#C57C31	197	124	49	20	56	95	4	7571 C	77%
		#FAE5C0	244	229	192	4	8	27	0	9160 C	95%
		#231F20	35	31	32	0	0	0	100	Process Black C	13%
		#386732	56	103	50	79	30	100	28	P 153-15 C (99%)	40%
สันต้าโคราช 35%		#673A2D	103	58	45	40	73	76	45	7595 C (99%)	40%
		#D8846C	216	180	108	16	27	67	0	-	84%
		#CD7929	205	121	41	17	59	100	3	7565 C (99%)	80%
		#B01F24	176	31	36	21	100	100	14	2350 CP (99%)	69%
ขนมจีนประโศก 15%		#2C5235	44	82	53	79	43	84	42	350 C	32%
		#73381D	115	56	29	35	78	95	41	168 C	45%
		#8A5121	138	81	33	33	68	100	27	P 29-8 C (98%)	54%
		#CF914D	207	145	77	18	45	80	1	P 17-15 U (99%)	81%
		#C34127	195	65	39	16	88	100	7	2349 CP (99%)	76%
ไก่ย่างท่าช้าง 5%		#BC4D27	188	77	39	19	82	100	9	-	73%
		#CF773C	207	119	60	15	62	87	2	7412 C (98%)	81%
		#E4A028	228	160	40	10	40	98	0	137 CP (99%)	89%
		#2A5F2F	42	95	47	82	38	100	33	P 153-16 C (99%)	37%
		#493E27	73	62	39	56	58	81	53	448 C (99%)	28%
ข้าวผัด 2%		#27492D	39	73	45	80	45	85	48	-	28%
		#E7C18C	231	193	140	9	24	49	0	P 17-11 C (99%)	90%
		#E8BD55	239	189	85	6	26	78	0	2006 C (99%)	93%
		#E4A724	228	167	36	11	36	100	0	2007 C (99%)	89%

ภาพที่ 44 แผนภาพสรุปการคัดเลือกสีสำหรับการออกแบบ

ชุดสีอัตลักษณ์หมวดวัฒนธรรมอาหารท้องถิ่น
ที่มา ภาพจัดทำโดยผู้วิจัย 2566

ชุดสีอัตลักษณ์ชุดที่ 3 หมวดวัฒนธรรมอาหารท้องถิ่น ภายใต้ชื่อชุด ‘กินเข้า’ (Ginkhao Colors) ผู้วิจัยได้นำโทนสีที่ได้จากกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลมาเลือกและออกแบบเป็นชุดสีอัตลักษณ์วัฒนธรรมอาหารท้องถิ่น โดยประกอบด้วย 7 โทนสีที่มีค่าน้ำหนักแตกต่างกัน และมีการใช้หลักสีคู่ตรงข้ามและสีถัดไปในวงล้อสี (Split-Complementary Color) มาใช้เป็นเกณฑ์ในการออกแบบ โดยภาพรวมของชุดสีนี้มีความโดดเด่นที่การตัดกันของคู่สี 3 คู่ที่อยู่ใกล้เคียงกัน ซึ่งได้แก่ สีโทนน้ำตาลแดงส้ม ตัดกับ สีโทนเขียวดำ เหมาะกับการใช้งานประเภทการออกแบบบรรจุภัณฑ์อาหารท้องถิ่น หรือการออกแบบสื่อประชาสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมอาหารท้องถิ่น การออกแบบอัตลักษณ์องค์กรที่เกี่ยวข้องกับอาหารท้องถิ่น นอกเหนือจากนี้ยังสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการสร้างสรรค์งานจิตรกรรมประเภทต่างๆ เนื่องจากมีการกำหนดค่าน้ำหนักสีให้สามารถใช้กับงานจิตรกรรมที่สามารถตอบโจทย์ของหลักองค์ประกอบศิลป์ (Composition) ไม่ว่าจะเป็นปัจจัยด้านดุลยภาพ (Balance) จังหวะลีลา (Rhythm) การเน้น (Emphasis) เอกภาพ (Unity) และความกลมกลืน (Harmony)

โดยแต่ละสีมีรายละเอียดและคำสีดังนี้

1) สีถั่วเพาะ (Thuapor – Off-White)

สีถั่วเพาะ หรือ สีขาวนวล ถอดอัตลักษณ์มาสีของถั่วงอก ซึ่งเป็นเครื่องเคียงสำคัญของอาหารท้องถิ่นที่ขึ้นชื่อของจังหวัดนครราชสีมา ได้แก่ ผัดหมี่โคราช และ ขนมจีนประโดก

2) สีตำส้ม (Tamsom – Orange Brown)

สีตำส้ม หรือ สีน้ำตาลส้ม ถอดอัตลักษณ์มาจากสีภาพรวมของส้มตำโคราช ซึ่งเป็นอาหารท้องถิ่นของจังหวัดนครราชสีมา โดยสีน้ำตาลส้มนี้ได้สอดแทรกอยู่ในวัตถุดิบหลายอย่างของส้มตำโคราช ไม่ว่าจะเป็นสีของกุ้งแห้ง ถั่วลิสง และเส้นมะละกอ ที่เคลือบด้วยสีน้ำตาลส้มของน้ำส้มตำ

3) สีขี้หมู (Khuamhee – Brown)

สีขี้หมู หรือ สีน้ำตาล ถอดอัตลักษณ์มาจากสีภาพรวมของผัดหมี่โคราช หรือขี้หมู ซึ่งเป็นอาหารท้องถิ่นของจังหวัดนครราชสีมา โดยสีน้ำตาลเฉดนี้ถูกดึงมาจากทุกวัตถุดิบในงานผัดหมี่โคราช ไม่ว่าจะเป็น เส้น หมู หรือวัตถุดิบอื่นๆที่ถูกเคลือบด้วยน้ำซอสสูตรต้นตำหรับของชาวโคราช

4) สีประโดก (Pradok – Red Brown)

สีประโดก หรือ สีน้ำตาลแดง ถอดอัตลักษณ์มาจากสีของเครื่องแกงของน้ำยาประโดก หรือน้ำยาแกงไก่ ซึ่งเป็นน้ำยาที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของขนมจีนประโดกเท่านั้น

5) สีเขียวแมงลัก (Khiaomanglug – Basil Green)

สีเขียวแมงลัก หรือ สีเขียวเข้ม ถอดอัตลักษณ์มาจากสีของใบแมงลัก รวมถึงผักใบเขียวอื่นๆ ซึ่งเป็นเครื่องเคียงสำคัญของอาหารท้องถิ่นที่ขึ้นชื่อของจังหวัดนครราชสีมา ไม่ว่าจะเป็น ส้มตำโคราช ผัดหมี่โคราช ขนมจีนประโดก ข้าวผะ หรืออาหารท้องถิ่นอื่นๆ

6) สีเขียวโหลก (Khiaokhloug – Drab Green)

สีเขียวโหลก หรือ สีเขียวน้ำตาลอมเหลือง ถอดอัตลักษณ์มาจากสีที่ได้จากการโหลกสมุนไพรไทยด้วยครก หรือ สามเกลอ (ประกอบด้วย รากผักชี กระเทียม และพริกไทย) สมุนไพรสามเกลอถูกใช้ในการประกอบอาหารไทยหลากหลาย ในบริบทนี้ถอดอัตลักษณ์มาจากสมุนไพรที่ใช้ในการทำหมักไก่อย่างท่าซ่าง นอกเหนือจากนี้ยังสื่อถึงสีใบตองนึ่งซึ่งใช้ในการห่อข้าวเหนียว

7) สีดำเขม่า (Damkhamao – Roasted Black)

สีดำเขม่า ถอดอัตลักษณ์มาจากสีของเขม่าซึ่งเกิดจากการคั่วกระทะในการประกอบอาหารท้องถิ่น ไม่ว่าจะเป็นการผัดข้าวหมี่ การคั่วพริกแกง และการคั่วสมุนไพร

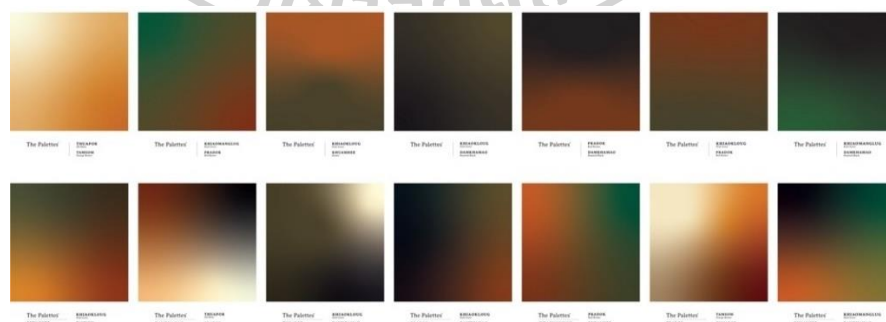

Ginkhao Colors

Nakhon Ratchasima's Cultural Heritage

No.	Colors	From and Importants	Color Codes	Color Name
1.		สีนวลจากสีของถั่วงอก เครื่องเคียงสำคัญของผัดหมี่โคราช และขนมจีนประโดก <i>The off-white color from the bean sprouts, important side dishes of Khuamhee and Pradok.</i>	CMYK 4 8 27 0 RGB 244 229 192 PANTONE 9160 C HEX #F4E5C0	ถั่วพาะ <i>Thua Por (Off-White)</i>
2.		สีน้ำตาลส้มจากสีของส้มตำโคราช <i>The orange brown from the color of Som Tum Korat.</i>	CMYK 17 59 100 3 RGB 205 121 37 PANTONE 7565 C HEX #CD7925	ตำส้ม <i>Tamsom (Orange Brown)</i>
3.		สีน้ำตาลจากสีของผัดหมี่โคราช หรือสีกาน้ำโคราชเรียกว่าข้าวเหนื <i>The brown from the color of Khuamhee.</i>	CMYK 26 73 100 16 RGB 166 85 26 PANTONE 1605 C HEX #A65523	ข้าวเหนื <i>Khuamhee (Brown)</i>
4.		สีน้ำตาลแดงจากสีของเครื่องแกงในน้ำยาขมวันประโดก <i>The reddish brown from the color of the curry paste in the Kanom Jeen Pradok.</i>	CMYK 35 78 95 41 RGB 115 56 29 PANTONE 168 C HEX #73381D	ประโดก <i>Pradok (Red Brown)</i>
5.		สีเขียวจากใบแมงลัก <i>The green from the color of Lemon Basil</i>	CMYK 79 43 84 42 RGB 44 82 52 PANTONE 350 C HEX #2C5234	เขียวแมงลัก <i>Khiaomanglug (Basil Green)</i>
6.		สีเขียวน้ำตาลอมเหลืองที่ได้จากใบกลาญไพร <i>The drab green from the color of pounded herbs.</i>	CMYK 57 57 80 51 RGB 74 65 42 PANTONE 448 C HEX #4A412A	เขียวโกล <i>Khiaokhloug (Drab Green)</i>
7.		สีดำนำจากการคั่วกระทะ <i>The roasted black form the pan roasting.</i>	CMYK 72 66 65 76 RGB 29 29 29 PANTONE Process Black C HEX #1D1D1D	ดำขม <i>Damkhamao (Roasted Black)</i>

ภาพที่ 45 การสรุปค่าสีของชุดสีอัตลักษณ์หมวดวัฒนธรรมอาหารท้องถิ่น ชุด Ginkhao Colors
ที่มา ภาพจัดทำโดยผู้วิจัย 2566

ภาพที่ 46 คู่มือการจับคู่สีของชุดสีอัตลักษณ์หมวดวัฒนธรรมอาหารท้องถิ่น ชุด Ginkhao Colors
ที่มา ภาพจัดทำโดยผู้วิจัย 2566

No.	Colors	Colors Name	CMYK	RGB	PANTONE	HEX
<i>I. Korat Colors (Nakhon Ratchasima's Cultural Landscape)</i>						
1.		Hinkao (Old Stone Brown)	60 65 73 70	49 38 29	Black 4 C	#31261D
2.		Romdam (Blackened)	76 69 54 55	47 48 58	8603 C	#2F303A
3.		Kram (Mural Indigo)	98 84 46 51	12 35 64	289 C	#0C2340
4.		Mai (Timber Brown)	45 73 80 59	79 44 29	4625 C	#4F2C1D
5.		Dindanghet (Ochre Red)	31 92 80 37	124 37 41	1815 C	#7C2529
6.		Thienthong (Gold)	33 44 88 9	166 131 64	8384 C	#A68340
7.		Poon (Dull White)	8 6 10 0	232 230 223	9043 C	#E8E6DF
<i>II. Deegend Colors (Nakhon Ratchasima's Cultural Heritage)</i>						
1.		Kleabhua (Light Pink)	17 40 10 0	208 161 186	686 C	#D0A1BA
2.		Mhaithong (Light Golden Silk)	16 18 42 0	217 200 158	7501C	#D9C89E
3.		Laithong (Golden Silk)	27 38 74 3	185 151 91	465 C	#B9975B
4.		Dinpao (Pottery Brown)	27 65 78 13	170 100 67	8023 C	#AA6443
5.		Krang (Lac Dye)	29 92 83 30	138 42 43	7623 C	#8A2A2B
6.		Plueigmangkut (Dark Purple)	61 85 46 43	81 42 68	5115 C	#512A44
7.		Dangdinpao (Pottery Red Brown)	51 76 67 67	63 32 33	4975 C	#3F2021
<i>III. Ginkhao Colors (Nakhon Ratchasima's Cultural Cuisine)</i>						
1.		Thuapor (Off-White)	4 8 27 0	244 229 192	9160 C	#F4E5C0
2.		Tamson (Orange Brown)	17 59 100 3	205 121 37	7565 C	#CD7925
3.		Khuamhee (Brown)	26 73 100 16	166 85 26	1605 C	#A65523
4.		Praatok (Red Brown)	35 78 95 41	115 56 29	168 C	#73381D
5.		Khaomanglug (Basil Green)	79 43 84 42	44 82 52	350 C	#2C5234
6.		Khaokhlong (Drab Green)	57 57 80 51	74 65 42	448 C	#4A412A
7.		Damkhamao (Roasted Black)	72 66 65 76	29 29 29	Process Black C	#1D1D1D

ภาพที่ 47 ตารางสรุปค่าสีของชุดสีอัตลักษณ์ทั้ง 3 หมวด
ที่มา ภาพจัดทำโดยผู้วิจัย 2566

ส่วนที่ 2 การออกแบบเรขศิลป์และผลงานสร้างสรรค์

1) การออกแบบ Palettes Book

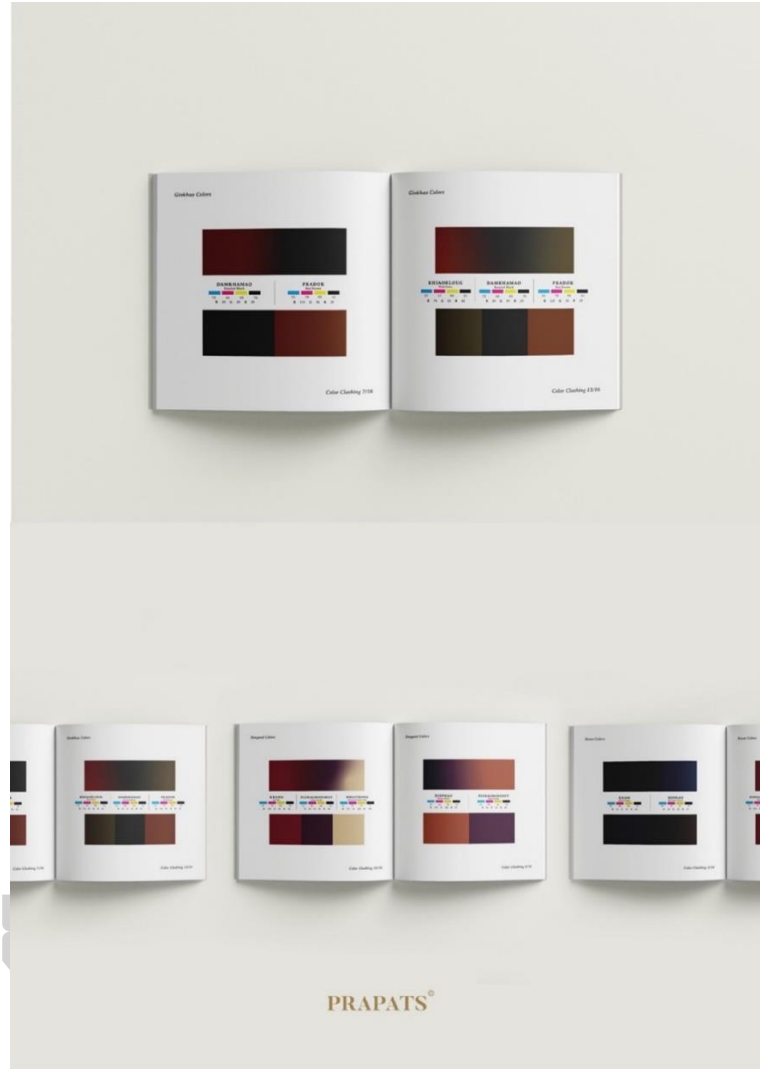
ผลงานการออกแบบชุดสีทั้ง 3 ชุดจะถูกจัดรวมและเรียงเรียงเป็นสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทหนังสือ (Palettes Book) จำนวน 1 เล่ม ภายใต้ชื่อ “Nakhon Ratchasima: The Palettes©” รวมถึงการออกแบบสื่อสิ่งพิมพ์ข้างเคียงภายในชุดเดียวกัน ได้แก่ Palettes Chart

1.1) ปกหน้าและปกหลัง

ภาพที่ 48 หน้าปกหนังสือ Nakhon Ratchasima: The Palettes©
ที่มา ภาพจัดทำโดยผู้วิจัย 2566

1.2) ตัวอย่างข้อมูลสารสนเทศภายในเล่ม

ภาพที่ 49 ภายในหนังสือ Nakhon Ratchasima: The Palettes©
ที่มา ภาพจัดทำโดยผู้วิจัย 2566

1.3) ภาพรวมของหนังสือและสื่อสิ่งพิมพ์ *Nakhon Ratchasima: The Palettes*©

ภาพที่ 50 หนังสือ *Nakhon Ratchasima: The Palettes*© และ Palette Chart
ที่มา ภาพจัดทำโดยผู้วิจัย 2566

2) การออกแบบ Souvenir Palette Journal

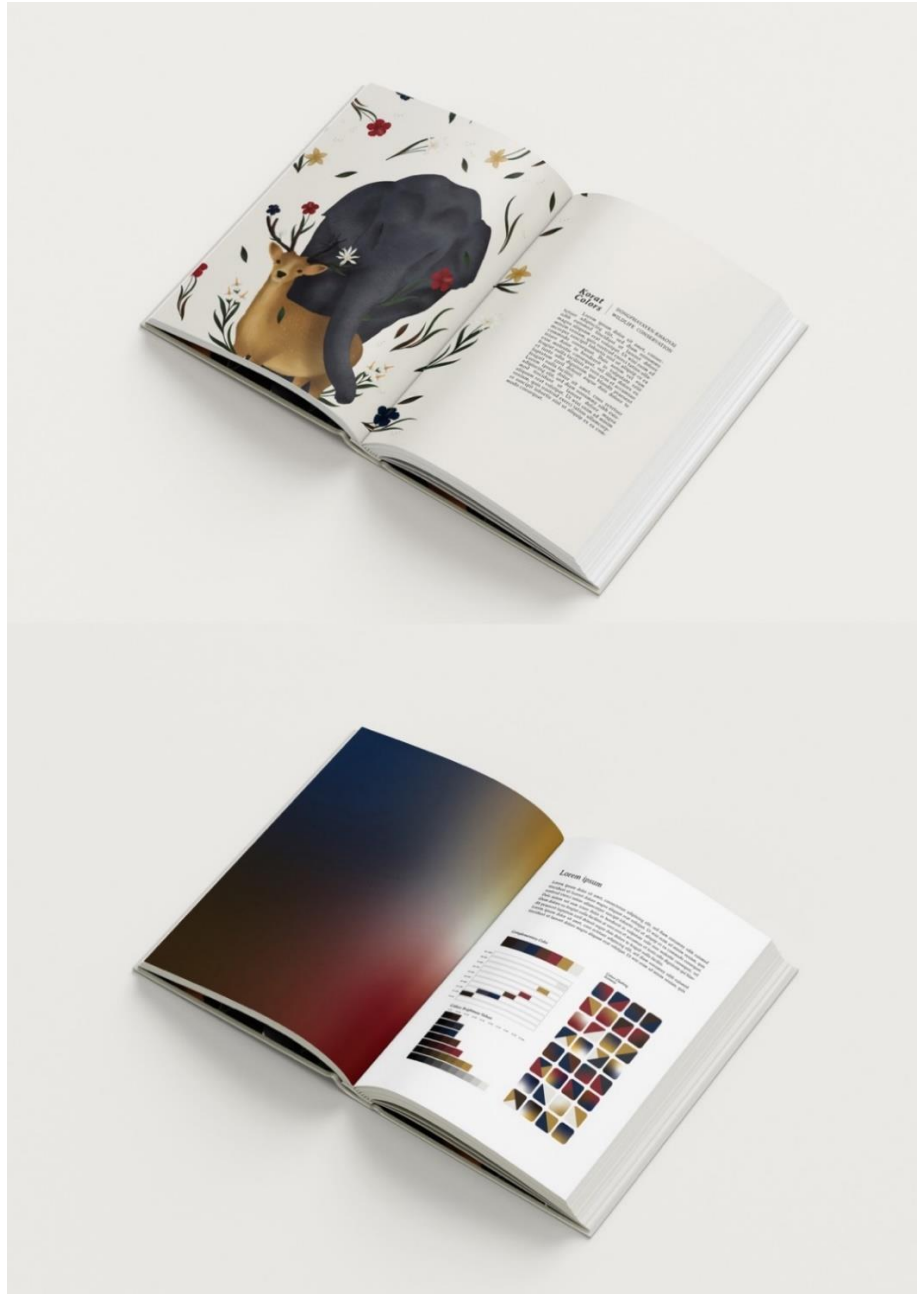
การรวบรวมข้อมูลชุดสีอัตลักษณ์ในรูปแบบของที่ระลึกประเภท สมุดบันทึก (Palette Journal) จำนวน 1 เล่ม ภายใต้ชื่อ “*Nakhon Ratchasima: The Palettes*©” รวมถึงการออกแบบสื่อสิ่งพิมพ์ข้างเคียงภายในชุดเดียวกัน ได้แก่ Palette Chart ซึ่งออกแบบภายใต้แนวความคิดการอนุรักษ์ผืนป่าดงพญาเย็น-เขาใหญ่ (Dongphayayen-Khaoyai Wildlife Conservation) ผืนป่ามรดกโลกสำคัญของจังหวัดนครราชสีมา

1.1) ปกหน้าและปกหลัง

ภาพที่ 51 หน้าปกหนังสือ Nakhon Ratchasima: The Palettes©
(Dongphayayen-Khaoyai Wildlife Conservation)
ที่มา ภาพจัดทำโดยผู้วิจัย 2566

1.2) ตัวอย่างข้อมูลสารสนเทศภายในเล่ม

ภาพที่ 52 ภายในหนังสือ Nakhon Ratchasima: The Palettes©
(Dongphayayen-Khaoyai Wildlife Conservation)
ที่มา ภาพจัดทำโดยผู้วิจัย 2566

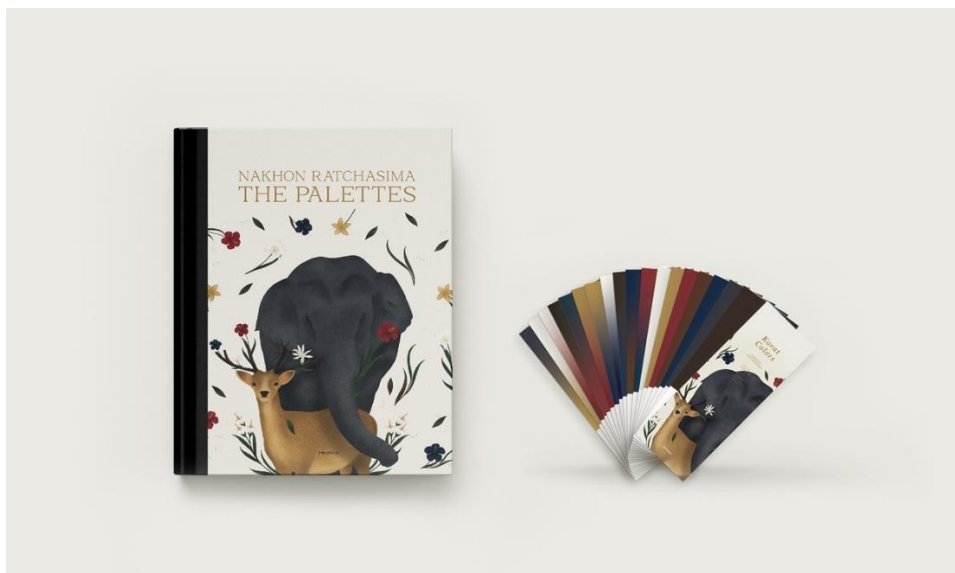

ภาพที่ 53 ภายในหนังสือ Nakhon Ratchasima: The Palettes©
(Dongphayayen-Khaoyai Wildlife Conservation)
ที่มา ภาพจัดทำโดยผู้วิจัย 2566

ภาพที่ 54 ภายในหนังสือ Nakhon Ratchasima: The Palettes©
 (Dongphayayen-Khaoyai Wildlife Conservation)
 ที่มา ภาพจัดทำโดยผู้วิจัย 2566

1.3) ภาพรวมของหนังสือและสื่อสิ่งพิมพ์ *Nakhon Ratchasima: The Palettes*©
(Dongphayayen-Khaoyai Wildlife Conservation)

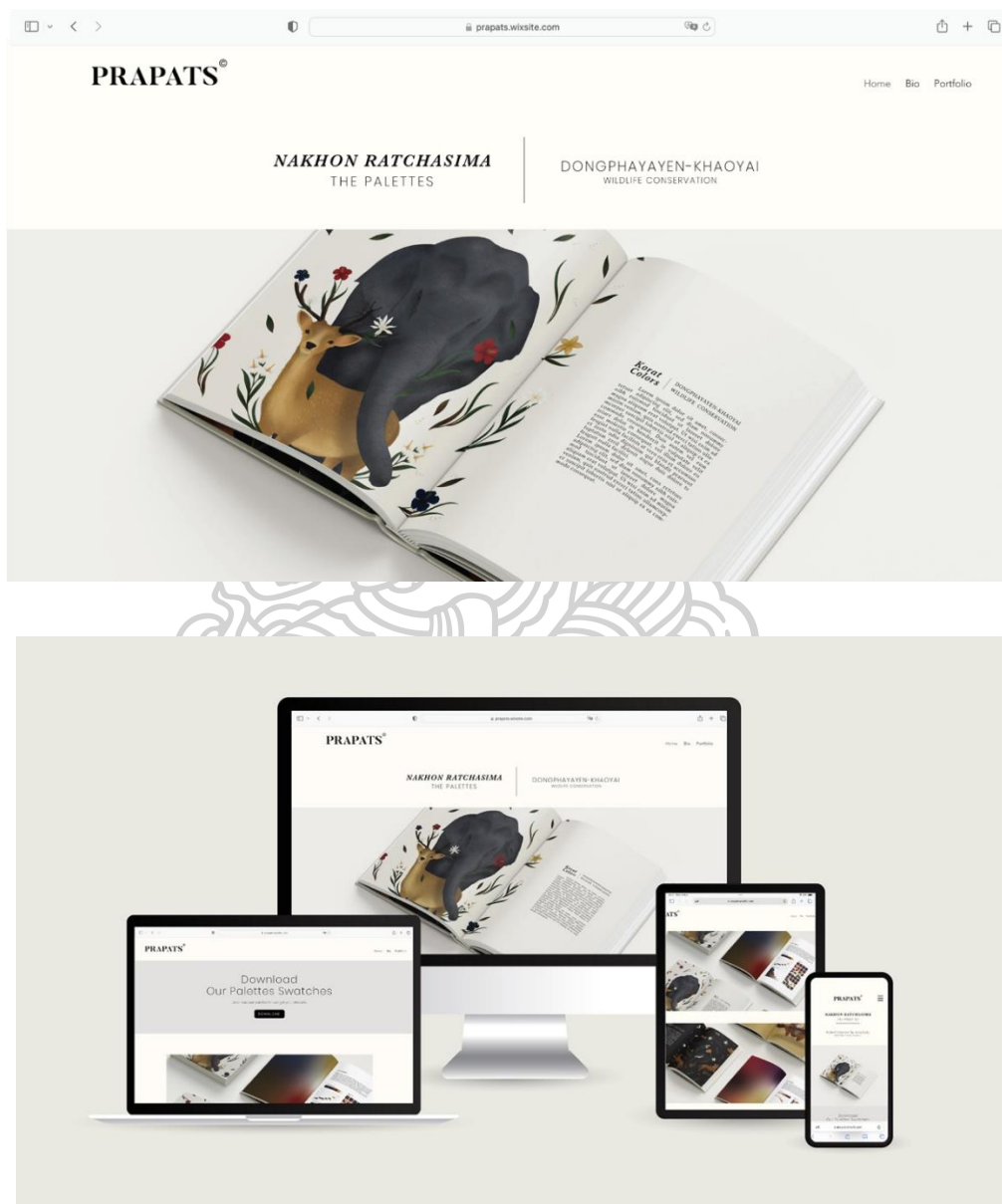
ภาพที่ 55 หนังสือ *Nakhon Ratchasima: The Palettes*©
(Dongphayayen-Khaoyai Wildlife Conservation) และ Palettes Chart
ที่มา ภาพจัดทำโดยผู้วิจัย 2566

ภาพที่ 56 *Nakhon Ratchasima: The Palettes*©
(Dongphayayen-Khaoyai Wildlife Conservation) Charts
ที่มา ภาพจัดทำโดยผู้วิจัย 2566

3) Palettes Website

ผลงานการออกแบบออนไลน์เว็บไซต์ (Blog) สำหรับเผยแพร่ข้อมูลและตาวนโหลดชุดสีเพื่อใช้งานในระบบกราฟิก ได้แก่ โปรแกรมกลุ่ม Adobe และแอปพลิเคชัน Procreate สามารถเข้าถึงได้จาก <https://prapats.wixsite.com/home>

ภาพที่ 57 Palettes Website
ที่มา ภาพจัดทำโดยผู้วิจัย 2566

4) ผลงานศิลปะ Digital Painting ชุดดงพญาเย็น (Dongphayayen)

ผลงานศิลปะ เทคนิคการวาดดิจิทัล (Digital Painting) ชุดดงพญาเย็น ซึ่งสร้างสรรค์ด้วยชุดสีอัตลักษณ์ที่ได้จากกระบวนการวิจัย ภายใต้แนวความคิดการอนุรักษ์ผืนป่าดงพญาเย็น-เขาใหญ่ ขนาด 50 * 50 เซนติเมตร จำนวน 3 ภาพ

3.1) พญาเขาใหญ่ (Phaya-Khaoyai)

ภาพที่ 58 'พญาเขาใหญ่' (Phaya-Khaoyai) ในชุด ดงพญาเย็น
ที่มา ภาพจัดทำโดยผู้วิจัย 2566

3.2) สะเทิน (Creature)

ภาพที่ 59 'สะเทิน' (creature) ในชุด ดงพญาเย็น
ที่มา ภาพจัดทำโดยผู้วิจัย 2566

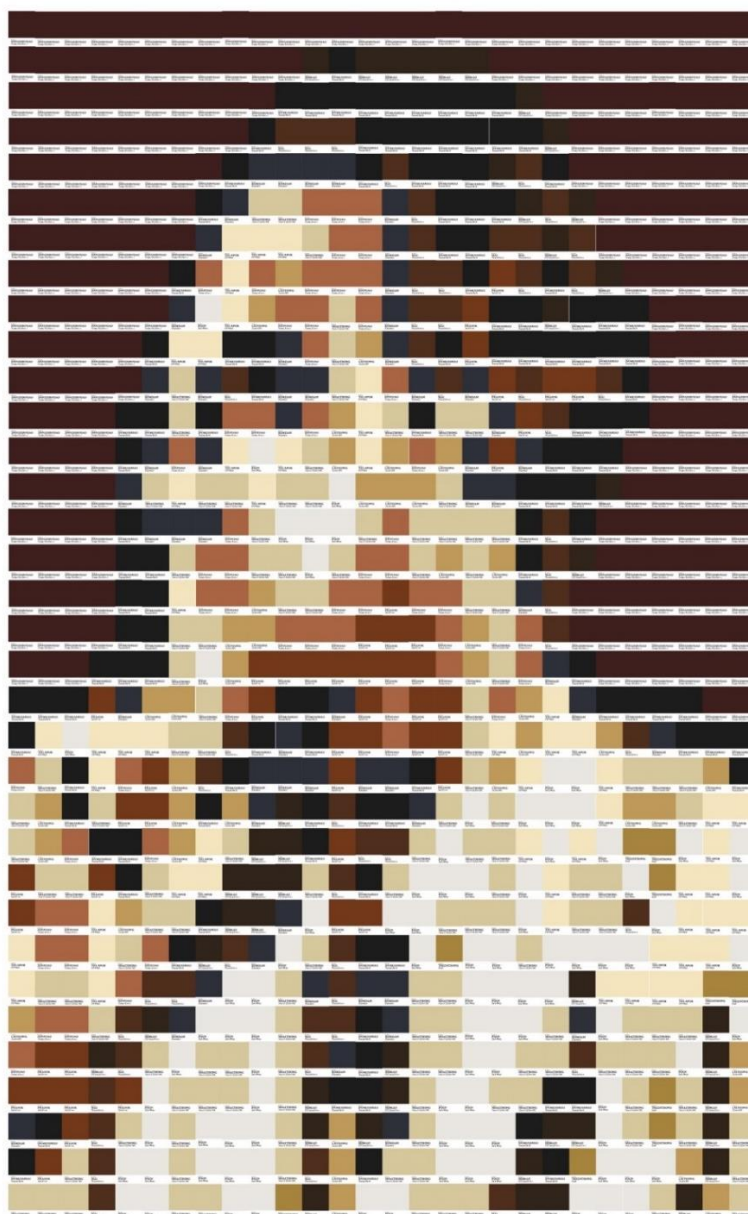
3.3) ป่า (Wildlife-Wildflower)

ภาพที่ 60 'ป่า' (Wildlife-Wildflower) ในชุด ดงพญาเย็น
ที่มา ภาพจัดทำโดยผู้วิจัย 2566

5) ผลงานสร้างสรรค์ Palettes Arts ชุด Silpa Bhirasri

ผลงานสร้างสรรค์เทคนิค Palettes Arts ชุด Silpa Bhirasri ภายใต้แนวความคิด ความ เป็นศิลปากร ซึ่งสร้างสรรค์ด้วยชุดสีเอกลักษณ์ที่ได้จากกระบวนการวิจัย โดยการนำ Palette Cards ขนาด 4.5*6 เซนติเมตร จำนวน 952 ชิ้น มาจัดเรียงเป็นผลงาน Silpa Bhirasri (ศิลป์ พีระศรี) ขนาด 126 * 204 เซนติเมตร เพื่อจัดแสดงในนิทรรศการ Thesis Exhibition CODA 2023

ภาพที่ 61 Palettes Arts ชุด Silpa Bhirasri

ที่มา ภาพจัดทำโดยผู้วิจัย 2566

ขั้นที่ 3 ผลการประเมินผลการออกแบบ

การประเมินผลงานการออกแบบโดยผู้เชี่ยวชาญและกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้เครื่องมือประเภทแบบสอบถามความพึงพอใจปลายปิดในการประเมิน ซึ่งเกณฑ์การประเมินประกอบด้วยประเด็นด้านการสื่อสารของชุดสีอัตลักษณ์ ความสวยงาม และประโยชน์ใช้สอย โดยวิธีการวัดมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ซึ่งเป็นวิธีการวัดระดับความพึงพอใจด้วยชุดแบบสอบถามปลายปิดตามมาตรฐานสากล โดยมีระดับความเห็นทั้งหมด 5 ระดับ เพื่อสรุปผลและคำแนะนำสำหรับการพัฒนาผลงานต่อไป

ในจำนวนผู้ตอบแบบประเมินจำนวน 25 คน แบ่งเป็น

แบ่งเป็น	เพศชาย	ร้อยละ 36 (9 คน)
	เพศหญิง	ร้อยละ 64 (16 คน)
	ช่วงอายุ 18 – 20 ปี	ร้อยละ 0 (0 คน)
	ช่วงอายุ 21 – 30 ปี	ร้อยละ 20 (5 คน)
	ช่วงอายุ 31 – 40 ปี	ร้อยละ 32 (8 คน)
	ช่วงอายุ 41 – 50 ปี	ร้อยละ 32 (8 คน)
	ช่วงอายุ 51 – 60 ปี	ร้อยละ 16 (4 คน)
	ช่วงอายุ 61 – 65 ปี	ร้อยละ 0 (0 คน)
	ประชาชนทั่วไป	ร้อยละ 60 (15 คน)
	อาชีพนักออกแบบและผู้เชี่ยวชาญ	ร้อยละ 40 (10 คน)

โดยระดับสเกลทั้งหมด 5 ระดับ มีนัยยะดังต่อไปนี้

ช่วงที่ 1	1.00 – 1.80	หมายถึง	พึงพอใจน้อยที่สุด
ช่วงที่ 2	1.81 – 2.60	หมายถึง	พึงพอใจน้อย
ช่วงที่ 3	2.61 – 3.40	หมายถึง	พึงพอใจปานกลาง
ช่วงที่ 4	3.41 – 4.20	หมายถึง	พึงพอใจมาก
ช่วงที่ 5	4.21 – 5.00	หมายถึง	พึงพอใจมากที่สุด

โดยผลการประเมินมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 7 การสรุปผลการประเมินการออกแบบชุดสีอัตลักษณ์

ผลการออกแบบ	ค่าเฉลี่ย	ความเห็น
ผลงานการออกแบบชุดสีอัตลักษณ์		
1) ชุดสี “โคราช” Korat Colors (Cultural Landscape)		
- ชุดสีสื่อถึงอัตลักษณ์ด้านภูมิทัศน์วัฒนธรรมของจังหวัดนครราชสีมา	4.88	พึงพอใจมากที่สุด
- ข้อมูลสารสนเทศชุดสีสามารถนำไปใช้งานในการออกแบบได้จริง	4.64	พึงพอใจมากที่สุด
2) ชุดสี “ดีเจ่น” Deegend Colors (Cultural Heritage)		
- ชุดสีสื่อถึงอัตลักษณ์ด้านมรดกวัฒนธรรมของจังหวัดนครราชสีมา	4.88	พึงพอใจมากที่สุด
- ข้อมูลสารสนเทศชุดสีสามารถนำไปใช้งานในการออกแบบได้จริง	4.64	พึงพอใจมากที่สุด
3) ชุดสี “กินเช่า” Ginkhao Colors (Cultural Cuisine)		
- ชุดสีสื่อถึงอัตลักษณ์ด้านวัฒนธรรมอาหารของจังหวัดนครราชสีมา	4.88	พึงพอใจมากที่สุด
- ข้อมูลสารสนเทศชุดสีสามารถนำไปใช้งานในการออกแบบได้จริง	4.64	พึงพอใจมากที่สุด

ตารางที่ 8 การสรุปผลการประเมินการออกแบบเรขศิลป์

ผลการออกแบบ	ค่าเฉลี่ย	ความเห็น
1. ผลงานการออกแบบหนังสือ Palettes Book และ Souvenir Palettes Journal		
ด้านความสวยงาม		
- ความสวยงามของสื่อสิ่งพิมพ์	5.0	พึงพอใจมากที่สุด
- ความมีเอกลักษณ์ และความน่าสนใจ	4.64	พึงพอใจมากที่สุด

– การจัดวางองค์ประกอบทางศิลปะ	4.88	พึงพอใจมากที่สุด
ด้านเนื้อหาและการสื่อสาร		
– เนื้อหาสื่อถึงอัตลักษณ์จังหวัดนครราชสีมา	4.80	พึงพอใจมากที่สุด
– เนื้อหามีความถูกต้องและเหมาะสม	4.76	พึงพอใจมากที่สุด
– เนื้อหามีความเข้าใจง่าย	4.88	พึงพอใจมากที่สุด
ด้านประโยชน์ใช้สอย		
– สารสนเทศชุดสีสามารถนำไปใช้งานได้จริง	4.76	พึงพอใจมากที่สุด
– สารสนเทศชุดสีสามารถสร้างคุณค่าเชิงอัตลักษณ์ให้กับพื้นที่	4.88	พึงพอใจมากที่สุด
– สามารถเป็นผลิตภัณฑ์ที่ระลึกที่สร้างความประทับใจให้ผู้รับ	4.92	พึงพอใจมากที่สุด

จากตารางผลการประเมินผลงานและการออกแบบ การคำนวณค่าเฉลี่ยของของผลการออกแบบทั้งหมด ได้ผลลัพธ์มากกว่า 4.21 ซึ่งการแปลผลตามเกณฑ์อยู่ในช่วงที่ 5 (4.21 – 5.00) หมายถึง พึงพอใจมากที่สุด ผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่าการออกแบบชุดสีอัตลักษณ์และสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทคู่มือ สารสนเทศและผลิตภัณฑ์ที่ระลึกนั้นสามารถสร้างประโยชน์ให้กับพื้นที่จังหวัดนครราชสีมาได้ ไม่ว่าจะเป็นด้าน การสร้างคุณค่าเชิงอัตลักษณ์ หรือการส่งเสริมการท่องเที่ยวและเศรษฐกิจ

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภูมิทัศน์วัฒนธรรมของจังหวัดนครราชสีมา นำมาสู่การถอดอัตลักษณ์ การแทนค่าสี และการออกแบบเพื่อให้ได้มาซึ่งสารสนเทศชุดสีอัตลักษณ์ของจังหวัดสำหรับการต่อยอดในกระบวนการออกแบบแขนงต่างๆ ทั้งนี้เพื่อการยกระดับงานออกแบบและบริบทพื้นที่ควบคู่ไปกับการสร้างคุณค่าเชิงอัตลักษณ์ ซึ่งจังหวัดนครราชสีมาถือเป็นจังหวัดที่มีความหลากหลายทั้งในด้านภูมิศาสตร์ วิถีชีวิต และวัฒนธรรม ผู้วิจัยจึงเลือกมาเป็นกรณีศึกษาในครั้งนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 กระบวนการรวบรวมข้อมูลหัตถ์ภูมิโดยการสืบค้นจากเอกสาร และข้อมูลปฐมภูมิด้วยเครื่องมือการวิจัยประเภทแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ให้ได้มาซึ่งข้อมูลด้านอัตลักษณ์ของจังหวัดนครราชสีมา ได้แก่ ภูมิทัศน์วัฒนธรรม มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม วิถีชีวิต วัฒนธรรมอาหารท้องถิ่น และผลิตภัณฑ์สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ผลการศึกษาโดยรวมพบว่าจังหวัดนครราชสีมามีอัตลักษณ์ทางภูมิทัศน์วัฒนธรรมที่โดดเด่นในแง่ของการเป็นพื้นที่ประวัติศาสตร์ การดำรงชีวิต รวมถึงศิลปวัฒนธรรม อีกทั้งทุนทางธรรมชาติดังมีบทบาทที่สำคัญอย่างมากต่อมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมและวิถีชีวิต

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ผู้วิจัยได้นำข้อมูลข้างต้นมาวิเคราะห์ด้วยกระบวนการถอดอัตลักษณ์ของสี โดยผลการศึกษาพบว่า ภูมิทัศน์วัฒนธรรมของจังหวัดนครราชสีมาส่วนใหญ่ประกอบด้วยสีโทนร้อนและสีน้ำตาลเฉดต่างๆ ซึ่งมาจากวัสดุทางสถาปัตยกรรม ประกอบด้วยอิฐ หิน และไม้ ผสมกับสีทองซึ่งมาจากลวดลายของสถาปัตยกรรม ด้านมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของจังหวัดนครราชสีมาส่วนใหญ่ประกอบด้วยสีโทนร้อน ได้แก่ สีแดงเฉดต่างๆ สีชมพู สีส้ม สีเหลือง และสีทอง ซึ่งได้มาจากสีของผ้าไหม และ สีกลาง (Earth Tone) ได้แก่ สีน้ำตาลเฉดต่างๆ ซึ่งได้มาจากสีของผลิตภัณฑ์ดินเผาและด้านวัฒนธรรมอาหารท้องถิ่นของจังหวัดนครราชสีมา ส่วนใหญ่ประกอบด้วยสีโทนร้อน ได้แก่ สีแดงเฉดต่างๆ สีส้ม สีเหลือง และสีน้ำตาล ซึ่งแสดงถึงความจัดจ้านและเผ็ดร้อนอันเป็นอัตลักษณ์และเอกลักษณ์ที่ชัดเจนของอาหารท้องถิ่นทางภาคอีสานของประเทศไทย จากนั้นผู้วิจัยจึงนำเฉดสีที่ได้มา

แทนค่าในระบบกราฟิกเพื่อจำแนกความแตกต่างของเฉดสี ค่าน้ำหนักของความเข้ม-อ่อน รวมถึงความมืด-สว่าง เพื่อใช้เป็นตัวแปรในการออกแบบสารสนเทศชุดสีที่ตอบโจทย์หลักองค์ประกอบศิลป์

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ผ่านการวิเคราะห์แล้วทั้งหมดมาออกแบบเป็นชุดสีอัตลักษณ์จำนวน 3 ชุดโดยจำแนกตามหมวดหมู่อัตลักษณ์ ได้แก่

- 1) หมวดภูมิทัศน์วัฒนธรรม ภายใต้ชื่อชุด ‘โคราช’- Korat Colors
- 2) หมวดมรดกวัฒนธรรม ภายใต้ชื่อชุด ‘ดีเจน’ - Deegend Colors
- 3) หมวดวัฒนธรรมอาหารท้องถิ่น ภายใต้ชื่อชุด ‘กินเข่า’ - Ginkhao Colors

ซึ่งในแต่ละชุดมีการนำหลักการเลือกใช้สี Color Schemes มาเป็นเกณฑ์ในการออกแบบเพื่อที่จะสามารถนำไปต่อยอดใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพและตอบโจทย์ของหลักองค์ประกอบศิลป์ ไม่ว่าจะเป็นปัจจัยด้านคุณภาพ จังหวะลีลา การเน้น เอกภาพ และความกลมกลืน โดยสารสนเทศทั้งหมดถูกจัดรวมเป็นสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทหนังสือ (Palettes Book) และสื่อสิ่งพิมพ์ข้างเคียง อาทิ Palettes Chart และ Palettes Card รวมถึงสื่อออนไลน์ประเภท Website ภายใต้โครงการ ‘Nakhon Ratchasima: The Palettes©’ ของแบรนด์ PRAPATSO เพื่อเป็นคู่มือให้นักออกแบบหรือผู้ที่สนใจได้นำไปใช้งานต่อไป

ในด้านการต่อยอด ผู้วิจัยได้นำสารสนเทศชุดสีที่ได้จากระบวนการวิจัยมาต่อยอดในกระบวนการออกแบบเรขศิลป์และการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ ภายใต้แนวความคิด ‘Dongphayayen-Khaoyai Wildlife Conservation’ หรือการอนุรักษ์ไว้ซึ่งผืนป่าดงพญาเย็น-เขาใหญ่ ผืนป่ามรดกโลกแหล่งสำคัญของจังหวัดนครราชสีมาที่รวบรวมไว้ซึ่งพันธุ์ไม้และพันธุ์สัตว์ป่าที่กำลังตกอยู่ในสถานะอันตรายและใกล้สูญพันธุ์ โดยผู้วิจัยสร้างสรรค์ผลงานศิลปะด้วยเทคนิค Digital Painting จำนวน 3 ผลงาน ได้แก่

- 1) ภาพ พญาเขาใหญ่ (Phaya-Khaoyai) โดยใช้ชุดสี ‘โคราช’- Korat Colors
- 2) ภาพ สะเทิน (Creature) โดยใช้ชุดสี ‘ดีเจน’ - Deegend Colors
- 3) ภาพ ป่า (Wildlife-Wildflower) โดยใช้ชุดสี ‘กินเข่า’ - Ginkhao Colors

โดยทั้ง 3 ผลงานสะท้อนให้เห็นถึงภาพของสัตว์ป่าและพันธุ์ไม้ที่ใกล้สูญพันธุ์ของผืนป่าดงพญาเย็น-เขาใหญ่ เพื่อให้ผู้บริโภคศิลป์ได้ฉุึกคิดและเกิดการตั้งคำถามถึงความสำคัญของผืนป่าเมื่อได้รับชมผลงาน ทั้งนี้ผู้วิจัยได้นำทั้ง 3 ผลงานดังกล่าวมาต่อยอดในงานออกแบบเรขศิลป์ประเภทหนังสือ

บันทึกที่ระลึก (Souvenir Palettes Journal) และ Souvenir Palettes Chart ภายใต้ชื่อ ‘Nakhon Ratchasima: The Palettes© - Dongphayayen-Khaoyai Wildlife Conservation’

โดยผลการประเมินผลงานการออกแบบชุดสีและสารสนเทศชุดสี การคำนวณค่าเฉลี่ยของผลการออกแบบทั้งหมดสามารถแปลผลตามเกณฑ์อยู่ในช่วง พึงพอใจมากที่สุด ผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่า การออกแบบชุดสีอัตลักษณ์และสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทคู่มือสารสนเทศชุดสีนั้นสามารถนำไปพัฒนาและต่อยอดเพื่อสร้างคุณประโยชน์ให้กับพื้นที่จังหวัดนครราชสีมาได้ ไม่ว่าจะเป็นด้านการสร้างคุณค่าเชิงอัตลักษณ์ หรือการส่งเสริมการท่องเที่ยวและเศรษฐกิจ

การอภิปรายผล

จากสมมติฐานการวิจัย กล่าวคือ การได้มาซึ่งสารสนเทศชุดสีอัตลักษณ์ของจังหวัดนครราชสีมาโดยกระบวนการถอดอัตลักษณ์ทางภูมิทัศน์วัฒนธรรม สูการนำไปต่อยอดในกระบวนการออกแบบเรขศิลป์และการสร้างสรรค์งานศิลปะเพื่อการยกระดับงานออกแบบและบริบทพื้นที่ ควบคู่ไปกับการสร้างคุณค่าเชิงอัตลักษณ์ ทั้งนี้เพื่อนำไปสู่การส่งเสริมการท่องเที่ยวและเศรษฐกิจในด้านต่าง ๆ ให้กับจังหวัดนครราชสีมา นั้น ผู้วิจัยมีการวางแผนที่จะนำสารสนเทศชุดสีที่ได้จากกระบวนการวิจัยไปเสนอต่อหน่วยงานหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องภายในจังหวัดนครราชสีมา เพื่อให้ผลงานและสารสนเทศได้ถูกนำไปใช้งานจริงในบริบทต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านการประชาสัมพันธ์หรือกิจกรรมต่าง ๆ ไปจนถึงสถาปัตยกรรมภายในพื้นที่ โดยผู้วิจัยจะดำเนินการติดตามผลอย่างต่อเนื่องและนำผลลัพธ์ที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาต่อยอดต่อไปในอนาคต

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

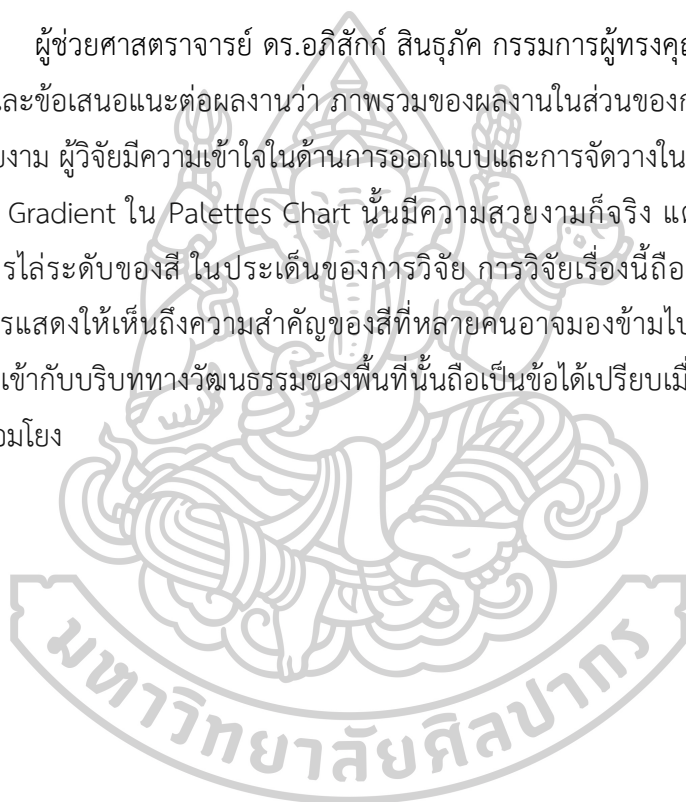
ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิและคณะกรรมการจากการจัดแสดงผลงาน The Palettes© by PRAPATS© ในนิทรรศการ Thesis Exhibition CODA 2023 ณ หอศิลป์และการออกแบบคณะมัณฑนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วังท่าพระ วันที่ 6 - 8 พฤศจิกายน 2566

1. ศาสตราจารย์ ดร.ชนะเศรษฐ์ จ้าวศิริวัฒน์ อธิการบดี มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้กรุณาให้ข้อคิดเห็นต่อผลงานว่า เฉดสีที่ได้จากกระบวนการวิจัยสามารถนำไปต่อยอดและพัฒนาพื้นที่ได้ในหลากหลายอุตสาหกรรม ตั้งแต่งานออกแบบเรขศิลป์ไปจนถึงงานออกแบบทางสถาปัตยกรรม

2. รองศาสตราจารย์ปรีชา ปั่นเกล้า ประธานกรรมการ ได้กรุณาให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อผลงานว่า ควรนำผลงานคู่มือสารสนเทศชุดสีไปเสนอให้กับทางหน่วยงานของจังหวัด เพื่อนำไปต่อยอดและใช้งานจริง ทั้งนี้เพื่อสร้างประโยชน์ให้กับพื้นที่

3. รองศาสตราจารย์ ดร.ประดิพัทธ์ เลิศรุจิดำรงค์กุล กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายใน และอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ได้กรุณาให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อผลงานว่า ภาพรวมของผลงานมีความสวยงาม แต่การใช้การไล่สีแบบ Gradient ใน Palettes Chart นั้นสามารถวัดผลได้ยากเนื่องจากการไล่ระดับของสี จึงควรเพิ่มแถบ Solid Color เข้าไปเพื่อให้การใช้งานสามารถวัดผลได้ 100%

4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิสิทธิ์ สินธุภาค กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก ได้กรุณาให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อผลงานว่า ภาพรวมของผลงานในส่วนของกรอกแบบสื่อสิ่งพิมพ์ นั้นมีความสวยงาม ผู้วิจัยมีความเข้าใจในด้านการออกแบบและการจัดวางในระดับที่ดีมาก แต่การใช้การไล่สีแบบ Gradient ใน Palettes Chart นั้นมีความสวยงามก็จริง แต่สามารถวัดผลได้ยากเนื่องจากการไล่ระดับของสี ในประเด็นของการวิจัย การวิจัยเรื่องนี้ถือเป็นประเด็นที่น่าสนใจเนื่องจากการแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของสีที่หลายคนอาจมองข้ามไป นอกเหนือจากนี้ การเชื่อมโยงเฉดสีเข้ากับบริบททางวัฒนธรรมของพื้นที่นั้นถือเป็นข้อได้เปรียบเมื่อเทียบกับองค์กรอื่นๆ ที่มีได้มีการเชื่อมโยง

ภาคผนวก ก

แบบสอบถาม แบบประเมิน และเอกสารที่เกี่ยวข้อง

แบบสอบถาม

เรื่อง อัตลักษณ์และสื่ออัตลักษณ์ของจังหวัดนครราชสีมา

แบบสอบถาม

เรื่อง อัตลักษณ์และสื่ออัตลักษณ์ของจังหวัดนครราชสีมา
แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของการวิจัยเรื่อง “การถอดอัตลักษณ์ภูมิทัศน์วัฒนธรรม
สู่การออกแบบชุดสื่ออัตลักษณ์ของจังหวัดนครราชสีมา” โดย นางสาวประภัสสร ขอบชื่น
หลักสูตรศิลปะการออกแบบ คณะมัณฑนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัยระดับปริญญาโทบัณฑิต สาขาศิลปะการออกแบบ คณะมัณฑนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร เรื่อง “การถอดอัตลักษณ์ภูมิทัศน์วัฒนธรรม สู่การออกแบบชุดสื่ออัตลักษณ์ของจังหวัดนครราชสีมา” โดย นางสาวประภัสสร ขอบชื่น (โทร 0819185594) แบบสอบถามนี้ถูกจัดทำขึ้นเพื่อรวบรวมข้อมูลความคิดเห็นและข้อเสนอแนะด้านอัตลักษณ์ สื่ออัตลักษณ์ ตลอดจนธรรมาชาติหรือวัฒนธรรมของจังหวัดนครราชสีมา ทั้งนี้เพื่อนำผลสรุปมาเป็นตัวกำหนดทิศทางการออกแบบสร้างสรรค์ผลงานที่มีประสิทธิภาพและสามารถสร้างประโยชน์ต่อชุมชน ซึ่งข้อมูลดังกล่าวจะไม่มีผลกระทบต่อผู้ประกอบการใดต่อเข้าร่วมการวิจัย ทั้งนี้จะไม่มีการสอบถามข้อมูลส่วนตัวที่สามารถระบุตัวตนได้ เช่น ชื่อ ที่อยู่ และช่องทางการติดต่อ

ผู้ทำวิจัยจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากผู้ร่วมการวิจัยทุกท่าน โปรดสละเวลาอันมีค่าร่วมแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในแบบสอบถามชุดนี้ และขอขอบพระคุณผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่านมา ณ โอกาสนี้

แบบสอบถามชุดนี้ประกอบด้วยชุดคำถาม 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปส่วนบุคคล เป็นลักษณะคำถามปลายปิด จำนวน 5 ข้อ ประกอบด้วยเพศ ช่วงอายุ ภูมิภาคการศึกษา อาชีพ และระดับความผูกพันกับจังหวัดนครราชสีมา

ส่วนที่ 2 ข้อมูลด้านอัตลักษณ์และสื่ออัตลักษณ์ของจังหวัดนครราชสีมา

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นต่อความสำคัญในการสร้างชุดสื่ออัตลักษณ์เพื่อการออกแบบ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปส่วนบุคคล

1. เพศ

ชาย

หญิง

2. ช่วงอายุ

ต่ำกว่า 20 ปี

21-30 ปี

31-40 ปี

41-50 ปี

51-60 ปี

61 ปีขึ้นไป

3. วุฒิการศึกษา

ประถมศึกษา

มัธยมศึกษา

อนุปริญญาหรือเทียบเท่า

ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า

สูงกว่าปริญญาตรี

4. อาชีพ

ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ

พนักงานบริษัทเอกชน

ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย

นักเรียน/นักศึกษา

เกษตรกร/ประมง/ค้าขายผลผลิตทางการเกษตร

รับจ้างทั่วไป

นักออกแบบ/ช่างฝีมือ

อื่นๆ (โปรดระบุ)

5. ระดับความผูกพันกับจังหวัดนครราชสีมา

มีภูมิลำเนาแต่ไม่ได้อยู่อาศัยและประกอบอาชีพอยู่ในจังหวัดนครราชสีมา (บ้านเกิด)

มีภูมิลำเนา อาศัย และประกอบอาชีพอยู่ในจังหวัดนครราชสีมา (เกิดและเติบโต)

มีภูมิลำเนาอยู่ที่จังหวัดอื่น แต่อาศัยและประกอบอาชีพอยู่ในจังหวัดนครราชสีมา

/ ระยะเวลาการอยู่อาศัยและประกอบอาชีพ (เฉพาะผู้มีภูมิลำเนาอยู่ที่จังหวัดอื่น)

ต่ำกว่า 1 ปี

1-5 ปี

5 ปีขึ้นไป

ส่วนที่ 2 ข้อมูลด้านอัตลักษณ์และสัญลักษณ์ของจังหวัดนครราชสีมา

คำชี้แจง: กรุณาขีดเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ท่านเห็นว่าตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ตอนที่ 1 ความคิดเห็นทั่วไปต่อความเป็นอัตลักษณ์ของจังหวัดนครราชสีมา

1. ท่านคิดว่าข้อใดต่อไปนี้เป็นอัตลักษณ์หรือสัญลักษณ์ที่โดดเด่นของจังหวัดนครราชสีมา

(สามารถเลือกได้มากที่สุดประเด็นละ 2 ข้อ)

- 1.1. สถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม (ภูมิวัฒนธรรม)

☐ อนุสาวรีย์ท้าวสุรนารี (ย่าโม)	☐ ปราสาทหินพิมาย	☐ ประตุมงคล
☐ วัดหน้าพระธาตุ (อุโบสถ์)	☐ วัดเขาจันทร์งาม (ภาพเขียนสี)	☐ วัดพระนอน สูงเนิน

- 1.2. มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม

☐ เครื่องปั้นดินเผาด่านเกวียน	☐ ผ้าไหมหางกระรอก	☐ เรือนโคราช
☐ เพลงโคราช	☐ ผ้าทอไทยวน อ.สีคิ้ว	☐ ภาษาโคราช

(อ้างอิงข้อมูลจากสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดนครราชสีมา)

- 1.3. ผลิตภัณฑ์

☐ เครื่องปั้นดินเผาด่านเกวียน	☐ ผ้าไหมปักธงชัย	☐ ไวน์เขาใหญ่
☐ กาแฟดงมะไฟ	☐ ทุเรียนปากช่องเขาใหญ่	☐ กาแฟวังน้ำเขียว
☐ มะขามเทศเพชรโนนไทย	☐ ผ้าไหมคิมมะอู อ.บัวลาย	☐ ข้าวหอมมะลิทุ่งสัมฤทธิ์

(อ้างอิงข้อมูลจากผลิตภัณฑ์สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ GI โดยกรมทรัพย์สินทางปัญญา)

- 1.4. อาหารพื้นเมือง/อาหารขึ้นชื่อ

☐ ส้มตำโคราช	☐ ไก่ย่างท่าช้าง	☐ ขนมจีนประโดก
☐ ผัดหมี่โคราช	☐ ข้าวแฉะ	☐ ข้าวต้มหัวหงอก

(อ้างอิงข้อมูลจากสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดนครราชสีมา)

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นต่อสื่อสัญลักษณ์ของจังหวัดนครราชสีมา

1. ท่านคิดว่าโทนสีชุดใดสื่อถึงจังหวัดนครราชสีมา

☐ โทนนํ้าตาล-เบจ		☐ โทสีแดง-ส้ม-แสด-เหลือง	
☐ โทสีฟ้า-คราม		☐ โทสีเขียว	
☐ โทสีแดง-ชมพู		☐ โทสีเหลือง-ทอง	

เพราะเหตุใด หรือเพราะนึกถึงสิ่งใด

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นต่อความสำคัญในการสร้างชุดสื่อสัญลักษณ์เพื่อการออกแบบ

คำชี้แจง: กรุณาขีดเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ท่านเห็นว่าตรงกับความคิดเห็นของท่าน

- ท่านคิดว่าสีเส้นและการออกแบบที่สวยงามของผลิตภัณฑ์ บรรจุภัณฑ์ และสื่อโฆษณา มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อของท่าน

มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด
- ท่านคิดว่าสีเส้นและการออกแบบที่สวยงามของผลิตภัณฑ์ บรรจุภัณฑ์ และสื่อโฆษณา มีส่วนช่วยในการเพิ่มมูลค่าและส่งเสริมภาพลักษณ์ให้กับผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น

มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด
- ท่านคิดว่าสีเส้นและการออกแบบที่สวยงามของสื่อปฏิสัมพันธ์และป้ายต่างๆ ภายในสถานที่ท่องเที่ยว มีส่วนช่วยในการดึงดูดนักท่องเที่ยว

มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด
- ท่านคิดว่า หากงานออกแบบและผลิตภัณฑ์ในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา มีชุดโทนสีเดียวกัน จะสามารถสร้างภาพจำให้กับจังหวัดนครราชสีมาได้

มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด
- ท่านคิดว่า การมีชุดสื่อสัญลักษณ์สำหรับใช้ในงานออกแบบต่างๆ ของจังหวัดนครราชสีมา เป็นสิ่งที่จำเป็นในการที่จะยกระดับผลิตภัณฑ์และส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัด

มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

แบบประเมินความพึงพอใจในผลงานการออกแบบ

เรื่อง สารสนเทศชุดสื่ออัตลักษณ์ของจังหวัดนครราชสีมา

แบบประเมินความพึงพอใจในผลงานการออกแบบ

เรื่อง สารสนเทศชุดสื่ออัตลักษณ์ของจังหวัดนครราชสีมา

แบบประเมินนี้เป็นส่วนหนึ่งของการวิจัยเรื่อง “การถอดอัตลักษณ์ภูมิทัศน์วัฒนธรรม
สู่การออกแบบชุดสื่ออัตลักษณ์ของจังหวัดนครราชสีมา” โดย นางสาวประภัสสร ขอบชื่น
หลักสูตรศิลปะการออกแบบ คณะมัณฑนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

คำชี้แจง

แบบประเมินความพึงพอใจนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัยระดับปริญญาโทบัณฑิต สาขาศิลปะการออกแบบ คณะมัณฑนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร เรื่อง “การถอดอัตลักษณ์ภูมิทัศน์วัฒนธรรม สู่การออกแบบชุดสื่ออัตลักษณ์ของจังหวัดนครราชสีมา” โดยมีวัตถุประสงค์ประเมินผลงานการออกแบบ ทั้งนี้เพื่อนำผลการประเมินและข้อเสนอแนะไปปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาต่อยอดผลงานต่อไป ผู้วิจัยจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากผู้ร่วมการประเมินทุกท่าน โปรดสละเวลาอันมีค่าร่วมแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในแบบประเมินชุดนี้ และขอขอบพระคุณผู้ตอบแบบประเมินทุกท่านมา ณ โอกาสนี้

แบบประเมินชุดนี้ประกอบด้วยชุดคำถาม 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปส่วนบุคคล เป็นลักษณะคำถามปลายเปิด จำนวน 5 ข้อ ประกอบด้วยเพศ ช่วงอายุ และอาชีพ

ส่วนที่ 2 การประเมินผลการออกแบบชุดสื่ออัตลักษณ์ของจังหวัดนครราชสีมา

ส่วนที่ 3 การประเมินสารสนเทศชุดสื่ออัตลักษณ์ประเภทสื่อสิ่งพิมพ์ของจังหวัดนครราชสีมา

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปส่วนบุคคล

1. เพศ

ชาย

หญิง

2. ช่วงอายุ

ต่ำกว่า 20 ปี

21-30 ปี

31-40 ปี

41-50 ปี

51-60 ปี

61 ปีขึ้นไป

3. อาชีพ

☐ ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	☐ พนักงานบริษัทเอกชน
☐ ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย	☐ นักเรียน/นักศึกษา
☐ เกษตรกร/ประมง/ค้าขายผลผลิตทางการเกษตร	☐ รับจ้างทั่วไป
☐ นักออกแบบ/ช่างฝีมือ	☐ อื่นๆ (โปรดระบุ)

ส่วนที่ 2 การประเมินผลการออกแบบชุดสีอัตลักษณ์ของจังหวัดนครราชสีมา

คำชี้แจง: กรุณาขีดเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ท่านเห็นว่าตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ตอนที่ 1 การออกแบบชุดสี 'โคราช' (Korat Colors)

- ชุดสีโคราช สามารถบ่งบอกถึงภูมิทัศน์วัฒนธรรมและความเป็นจังหวัดนครราชสีมา

☐ มากที่สุด	☐ มาก	☐ ปานกลาง	☐ น้อย	☐ น้อยที่สุด
------------------------------------	------------------------------	----------------------------------	-------------------------------	-------------------------------------
- ข้อมูลสารสนเทศของ ชุดสีโคราช สามารถนำไปต่อยอดในการออกแบบได้จริง

☐ มากที่สุด	☐ มาก	☐ ปานกลาง	☐ น้อย	☐ น้อยที่สุด
------------------------------------	------------------------------	----------------------------------	-------------------------------	-------------------------------------

ตอนที่ 2 การออกแบบชุดสี 'ดีเจน' (Deegend Colors)

- ชุดสีดีเจน สามารถบ่งบอกถึงมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของจังหวัดนครราชสีมา

☐ มากที่สุด	☐ มาก	☐ ปานกลาง	☐ น้อย	☐ น้อยที่สุด
------------------------------------	------------------------------	----------------------------------	-------------------------------	-------------------------------------
- ข้อมูลสารสนเทศของ ชุดสีดีเจน สามารถนำไปต่อยอดในการออกแบบได้จริง

☐ มากที่สุด	☐ มาก	☐ ปานกลาง	☐ น้อย	☐ น้อยที่สุด
------------------------------------	------------------------------	----------------------------------	-------------------------------	-------------------------------------

ตอนที่ 3 การออกแบบชุดสี 'กินเข่า' (Ginkhao Colors)

- ชุดสีกินเข่า สามารถบ่งบอกถึงอาหารท้องถิ่นของจังหวัดนครราชสีมา

☐ มากที่สุด	☐ มาก	☐ ปานกลาง	☐ น้อย	☐ น้อยที่สุด
------------------------------------	------------------------------	----------------------------------	-------------------------------	-------------------------------------
- ข้อมูลสารสนเทศของ ชุดสีกินเข่า สามารถนำไปต่อยอดในการออกแบบได้จริง

☐ มากที่สุด	☐ มาก	☐ ปานกลาง	☐ น้อย	☐ น้อยที่สุด
------------------------------------	------------------------------	----------------------------------	-------------------------------	-------------------------------------

ส่วนที่ 3 การประเมินการออกแบบเรขศิลป์ สื่อสิ่งพิมพ์สารสนเทศชุดสื่ออัตลักษณ์ของจังหวัดนครราชสีมา

คำชี้แจง: กรุณาขีดเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ท่านเห็นว่าตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ตอนที่ 1 ผลงานการออกแบบหนังสือ Palettes Book: *Nakorn Ratchasima: The Palettes*© และ Souvenir Palettes Journal: *Nakorn Ratchasima: The Palettes*© | Dongphayayen-Khaoyai

ด้านความสวยงาม

1. ความสวยงามของสื่อสิ่งพิมพ์
 มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด
2. ผลงานมีเอกลักษณ์และความน่าสนใจ
 มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด
3. ความเหมาะสมในจัดวางองค์ประกอบทางศิลปะ
 มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

ด้านเนื้อหาและการสื่อสาร

4. เนื้อหาสื่อถึงอัตลักษณ์ของจังหวัดนครราชสีมา
 มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด
5. เนื้อหามีความถูกต้องและเหมาะสม
 มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด
6. เนื้อหาสามารถเข้าใจได้ง่าย
 มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

ด้านประโยชน์ใช้สอย

7. ข้อมูลสารสนเทศชุดสียภายในเล่มสามารถนำไปใช้ในงานออกแบบได้จริง
 มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

8. สารสนเทศชุดสื่ภายในเล่มสามารถสร้างคุณค่าเชิงอัตลักษณ์ให้กับพื้นที่
 มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด
9. หนังสือและสื่อสิ่งพิมพ์สามารถเป็นผลิตภัณฑ์ที่ระลึกที่สร้างความประทับใจให้ผู้รับ
 มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

เอกสารรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

มหาวิทยาลัยศิลปากร

หนังสือฉบับนี้ให้ไว้เพื่อแสดงว่า

รหัสโครงการ: REC 66.0515-075-4827

ชื่อโครงการ (ภาษาไทย): การถอดอัตลักษณ์ภูมิทัศน์ทางธรรมชาติและวัฒนธรรม สู่ออกแบบชุดสีอัตลักษณ์ของจังหวัดนครราชสีมา

ชื่อโครงการ (ภาษาอังกฤษ): The identity extraction of natural and cultural landscape through the color valuation for designing the color palettes of Nakorn Ratchasima Province

ผู้วิจัยหลัก: นางสาวประภัสสร ขอบชื่น

สังกัด: คณะมัณฑนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

เอกสารที่รับรอง:

1. แบบเสนอเพื่อขอรับการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ เวอร์ชัน 02 ฉบับลงวันที่ 26 มิถุนายน 2566
2. แบบเสนอโครงการวิจัยเพื่อการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ (ฉบับภาษาไทย) เวอร์ชัน 02 ฉบับลงวันที่ 26 มิถุนายน 2566
3. เอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัย เวอร์ชัน 01 ฉบับลงวันที่ 15 พฤษภาคม 2566
4. หนังสือแสดงเจตนายินยอมการเข้าร่วมการวิจัย เวอร์ชัน 01 ฉบับลงวันที่ 15 พฤษภาคม 2566

ได้ผ่านการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยศิลปากร โดยยึดหลักเกณฑ์ตามคำประกาศ เฮลซิงกิ (Declaration of Helsinki) และมีความสอดคล้องกับหลักจริยธรรมสากล ตลอดจนกฎหมายข้อบังคับ และข้อกำหนดภายในประเทศ โดยขอให้รายงานความก้าวหน้าของโครงการวิจัยทุก 6 เดือน และรายงานฉบับสมบูรณ์เมื่อโครงการเสร็จสิ้น

(ศาสตราจารย์ ดร.พรศักดิ์ ศรีอมรศักดิ์)
ประธานกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์
มหาวิทยาลัยศิลปากร

หมายเลขใบรับรอง COA 66.0628-042

วันที่รับรอง: 28 มิถุนายน พ.ศ. 2566

วันหมดอายุ: 27 มิถุนายน พ.ศ. 2567

สำนักงานบริหารการวิจัย นวัตกรรมและการสร้างสรรค์

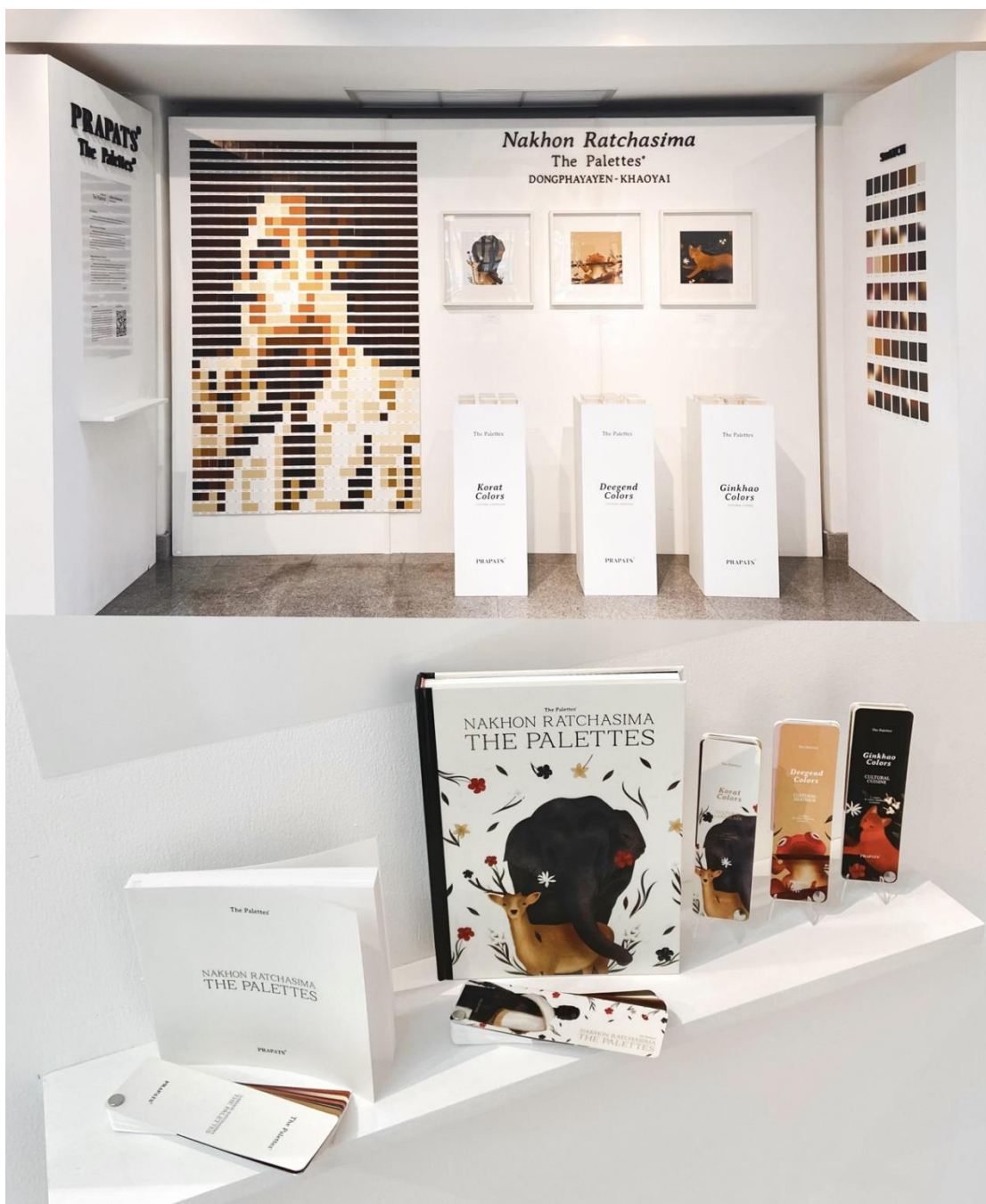
6 ถนนราชมรรคาใน ตำบลพระปฐมเจดีย์ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม 73000

โทร 0-3425-5808 โทรสาร (Fax) : 0-3425-5808

email : humanethics@su.ac.th

การเผยแพร่ผลงาน The Palettes© by PRAPATS© ในนิทรรศการ Thesis Exhibition CODA 2023 และการสอบวิทยานิพนธ์ วันที่ 6-8 พฤศจิกายน 2566 ณ หอศิลปะและการออกแบบ คณะมัณฑนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วังท่าพระ กรุงเทพฯ

ภาพที่ 62 การจัดแสดงผลงานในนิทรรศการ Thesis Exhibition CODA 2023

ภาพที่ 63 การจัดแสดงผลงานในนิทรรศการ Thesis Exhibition CODA 2023

ภาพที่ 64 การสอบวิทยานิพนธ์

รายการอ้างอิง

- Changemakers, S. o. (2565). การสูญหายของอัตลักษณ์ท้องถิ่น. Retrieved from <https://www.schoolchangemakers.com/knowledge/36055/>
- เชื่อนสุวรรณ, ผ. ทฤษฎีสื่อที่เกี่ยวข้องกับทัศนศิลป์. Retrieved from http://dusithost.dusit.ac.th/~chawalin_nia/site1/comgraphic/42theory.pdf
- แวนรวี ลากเกิน, ร. พ. (2561). ภูมิวัฒนธรรมของชาวสวนเมืองนนท์. วารสารบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม, 13. Retrieved from <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/journalgrdcru/article/download/131609/98753/347068>
- รอดบุญ, ส. (2524). ศิลปะกับมนุษย์. ศิลปะกับมนุษย์.
- ลำปาง, ณ. ณ. (2546). การคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ ภายใต้อนุสัญญาว่าด้วยการสงวนรักษามรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ พ.ศ.2546 : ศึกษากรณีของประเทศไทยในการเข้าเป็นภาคี. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคที่หก. (2554). คลังความรู้การเสริมสร้างวัฒนธรรมองค์กร. Retrieved from <https://ipc6.dip.go.th/th>
- สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดนครราชสีมา. (2563). แผนแม่บทการพัฒนาลำตะคอง Retrieved from https://www2.nakhonratchasima.go.th/files/com_news_form_center/2021-07_83d2cd18a20716d.pdf
- อินทรอำนวย, ว. พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษามรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม พ.ศ. 2559. Retrieved from https://www.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/elaw_parcy/ewt_dl_link.php?nid=1544

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	ประภัสสร ชอบชื่น
วุฒิการศึกษา	พ.ศ. 2562 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา พ.ศ. 2566 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท สาขาศิลปะการออกแบบ คณะมัณฑนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
ผลงานตีพิมพ์	พ.ศ. 2566 เผยแพร่บทความวิชาการ ในวารสารวิชาการสถาบันพัฒนาพระวิทยากร ฉบับปีที่ 6 ฉบับที่ 1 มกราคม-มีนาคม 2566 (รูปแบบออนไลน์)

